I N T E R N A T I O N A L
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada
BILINGUAL NEWSPAPER : ENGLISH AND PUNJABI
EXECUTIVE EDITOR : RACHHPAL SINGH GILL
Ph. : 604-616-2171 E-mail: iptribune@gmail.com www.punjabitribune.ca
Vol.30 / No.49
6 December, 2024
੨੧ ਮੱਘਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬

Sameer Kaushal & Ankur Kaushal
PERSONAL REAL ESTATE CORPORATION
Commercial | Residential
Property Experts
Century 21
Sameer Kaushal Ankur Kaushal
604-897-9575 | 604-897-0006
#105-7928 128 St. Surrey, B.C. W3W

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜਲ
Insurance & Financial Advisor
Super Visa Insurance
Travel Insurance
TFSA & RRSP
Mortgage & Life Insurance
Child Education Plan RESP
Working together to Build and Preserve Wealth
778.888.3502
gursh26@gmail.com
Protecting Dreams and Lifestyle

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
Navjit Mahil
Realtor
BA, CAIB, LLB
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਿਲੋ
YPA REALTY
604-488-4777
E-mail : navjitmahil@yahoo.com
201-13049 76th Ave, Surrey, B.C. V3W 2V7

idea immigration
SUPER VISAS
PNPs
EXPRESS ENTRY
ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ
- 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਫੈਮਲੀ ਬੁਲਾਓ।
- ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਫੈਮਲੀ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਆਏ, ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ
- ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ, BC, PNP, LMIA, Marriage
Navneet Sharma
604-597-1119
York Centre #209-7928 128St. Surrey BC V3W 4E8

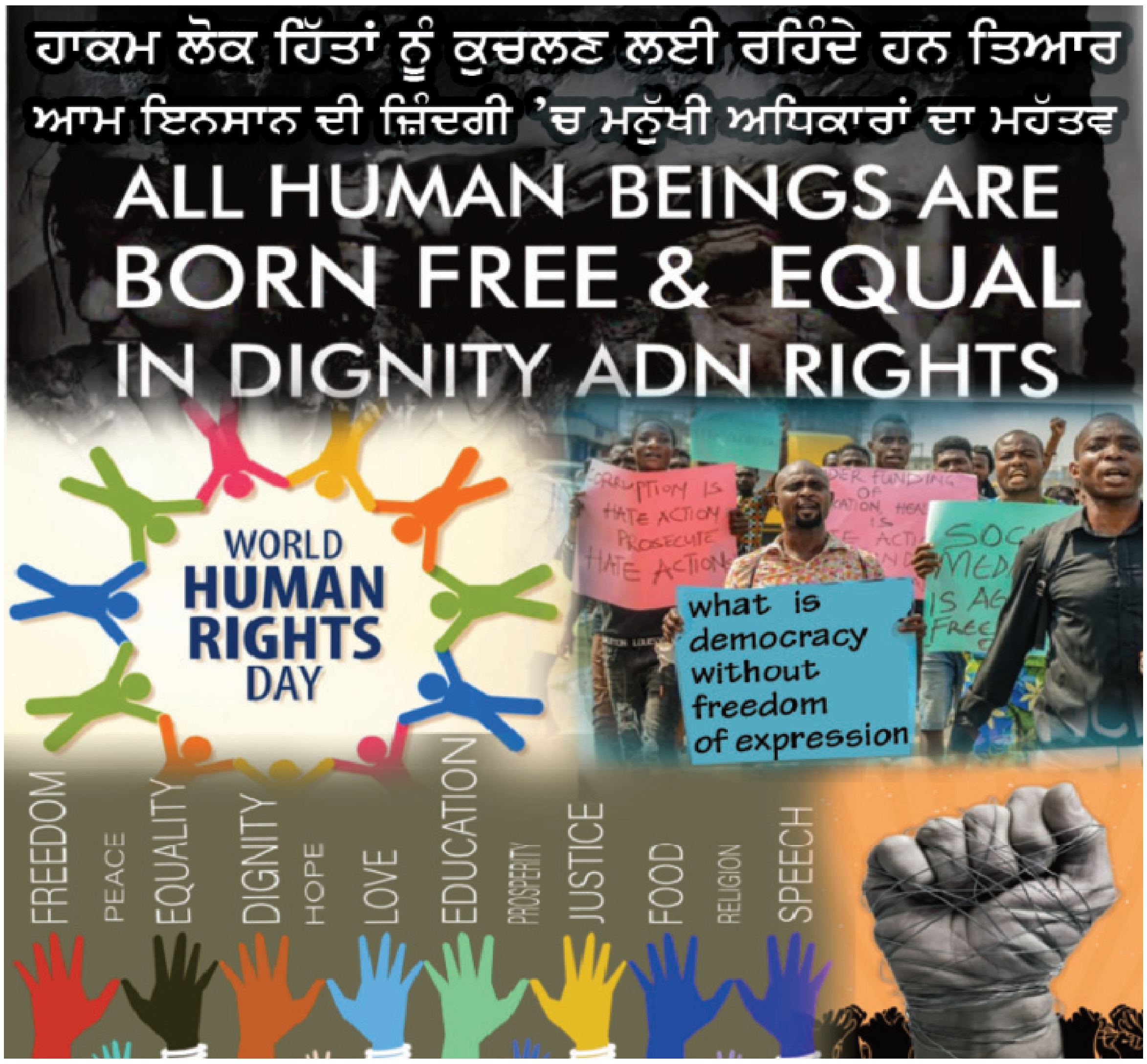

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲੇ 800% ਵਧੇ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 800% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਇੱਕ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 3 'ਤੇ

Sarup Singh Chandi
Ph: 604-572-5050
Residential, Commercial & Private Mortgage
BEST POSSIBLE RATE AVAILABLE
Sarup Singh Chandi
All types of life Insurance, Critical illness, Disability Insurance, Mortgage Protection
7092-125 St. Surrey

ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਸਬੰਧੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
AG Aanchal Ghai Notary Corporation
OUR SERVICES
- Notarizations
- Real Estate Conveyancing
- Wills & Powers of Attorney
Payal Business Centre
80 ਐਵਨਿਊ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
604-503-2227
Unit 151 - 12899 80th Avenue, Surrey, B.C. V3W 0E6
aanchal@ghainotary.ca | www.ghainotary.ca

A-CLASS FOREIGN EXCHANGE
ਸਿਰਫ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ
ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਰਜ਼ੀ ਭੇਜੋ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈੱਕ ਕਰੋ।
ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ
604-598-2222
#117, 12888 80th AVE., SURREY

ROHITA PANNU LAW CORPORATION
Barrister & Solicitor
- ਨੋਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ - ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ - ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਅਰਹੋਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ - ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ - ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ
#102-9278, 120th Street Surrey, BC V3V 4E8
Ph.: 604-589-1399
Fax : 604-589-1556
www.rohitapannulaw.com

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ZIRA CURRENCY EXCHANGER LTD.
ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਾਮ
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ, 604-562-7000, 604-314-0000
#397-8148-128 ST. (PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

So Easy
A TO Z DRIVING SCHOOL
So Easy ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 7 ਤੱਕ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ
ਕਾਰ, ਟਰੱਕ, ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਜਾਂ ਏਅਰ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾ ਨੌਲਿਜ ਟੈਸਟ
Lucky Sekhon, 604-614-5365
ਅਸੀਂ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ NSC ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
#15 - 8388 128 St. Surrey ਖਾਲਸਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੈਂਟਰ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਤਾਜ਼ ਬੈਂਕਿਊਟ ਹਾਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟ ਹਾਊਸ
ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਕਸ ਮਠਿਆਈ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੱਡੂ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮਕੀਨ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਲਈ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤੇ ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
8A-31205-OLD YALE RD. ABBOTSFORD
Ph.: 604-504-1761 &
4-12818-72 Ave Surrey BC
Ph.: 604-591-7611

ਓਨਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਔਟਵਾ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਓਨਟਾਰੀਓ ਦੇ ਮਸਕੋਕਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੇ ਗ੍ਰੇਵਨਹਰਸਟ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਨਯ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ 176 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉੱਤਰ ਪੈਂਦੇ ਮਸਕੋਕਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਰਫਬਾਰੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ ਵਿੱਚ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ 140 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਬਰਫ਼ ਪਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਗ੍ਰੇਵਨਹਰਸਟ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਡਿੱਗੇ 50 ਦਰਖ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹਾਲੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਲੋਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੇਵਨਹਰਸਟ ਦੀ ਮੇਅਰ ਹੀਡੀ ਲੌਰੈਂਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 27 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਬਰਫ਼ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਮੋਟੀ ਪਰਤ ਅਤੇ ਡਿੱਗੇ ਦਰਖ਼ਤਾਂ ਕਾਰਨ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਠੱਪ ਹੋਣਾ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੁਣੌਤੀਵਰਤ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਈਡਰੋ ਵਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲਾਈਨ, ਜੋ ਗ੍ਰੇਵਨਹਰਸਟ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਰਕਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਓਨਟੇਰਿਓ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈਵੇਅ 11 ਦਾ ਵੈਸਟ ਸਟ੍ਰੀਟ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹਾਈਵੇਅ 60 ਹੰਟਸਵਿੱਲ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵੀਕੈਂਡ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਰੀਬ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਗ੍ਰੇਵਨਹਰਸਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਲ ਅਤੇ ਸਿਮਕੋ ਸਹਿਤ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮਿਊਂਸਪੈਲ ਇਮਰਜੈਂਸੀ ਟੀਮਾਂ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੌਨ ਸਿਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰ ਵੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜ਼ੀਰਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ

ਜ਼ੀਰਾ ਏਰੀਆ ਫੈਮਿਲੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਬੀ.ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ

ਸਰੀ (ਮਹੇਸ਼ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ) :ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਜ਼ੀਰਾ ਏਰੀਆ ਫੈਮਿਲੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਬੀ.ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜ਼ੀਰਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ) (604)-314-0000, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸੁੱਖੇਵਾਲਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ) (604)-445-3000, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸੇਖਵਾ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) (604)-537-6014, .ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜ਼ੀਰਾ (ਸਕੱਤਰ) (604)-751-2926, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਹਰਦਾਸਾ (ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ) (604)-866-9983, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮਹੀਆਂਵਾਲਾ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ) (604)-807-3075, .ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਮੱਖੂ (ਸਹਾਇਕ ਖਜ਼ਾਨਚੀ) (604)-724-4987, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ, ਹੋਲਾਂਵਾਲੀ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ) 778-708-6226, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਗੋਗੋਆਣੀ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ) 604-728-5922, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਫਰੋਕੇ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ) 431-336-9015, ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਿਆਰ, ਕਿੱਲੀ ਬੋਦਲਾ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ) 672-975-3600 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਙ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ 7 ਦਸੰਬਰ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 3.30 ਵੱਜੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਪਾਠ ਦੇ ਦੇ ਭੋਗ ਜੋ 5 ਵਜੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸਰੀ 132/80 ਅੜਓ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਉਸ ਸੰਬਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੀਰਾ ਏਰੀਏ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਲਾ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਉਣ ਙ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੀਰਾ ਏਰੀਏ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਐਸੋਂਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਹੋਣ ਤਾਂ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਰੱਖੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਮੇਟੀ ਮੇਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਜਾਰੀ, ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਿਆ

ਵੈਨਕੂਵਰ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੁਣ 20 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਹੁਣ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਿਟੇਲ ਕੌਂਸਲ ਔਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 55,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਡਿਲਿਵਰੀ, ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਠਪ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੱਕ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੇਬਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਟਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਫੈਡਰਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੱਕ, ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਇਕ ਫਰੇਮਵਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਵੀਕੈਂਡ 'ਤੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯੂਨੀਅਨ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਈ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾਨ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੰਚਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਮਦਦ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਨ ਪੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ। ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਰਫਿਊਜੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਉੱਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਰਫਿਊਜੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉੱਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2025 ਤੱਕ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਕ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਰਫਿਊਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਹੋਰਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਗਰੁੱਪ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਵਸ਼ਕ ਸਹਾਇਤਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਮਿੱਲਰ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਫਿਊਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਔਸਤ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ 44 ਮਹੀਨੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉੱਤੇ ਅਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਮਿੱਲਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ 48,000

ਰਫਿਊਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ ਆਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਘਟਾਏ ਹਨ। 2025 ਵਿੱਚ 58,350, 2026 ਵਿੱਚ 55,350 ਅਤੇ 2027 ਵਿੱਚ 54,350 ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ।

ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਹਿੰਦੀ, ਤਾਮਿਲ, ਉਰਦੂ ਸਮੇਤ 11 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਸੰਭਾਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਫਿਊਜੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।

ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੋਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਕ 31 ਦਸੰਬਰ 2025 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਦਮ ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ...

ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਲ 2019 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2024 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 800% ਦਾ ਵਾਧਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸਲਈ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕਲ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਤਨਾਅ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਵਧੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਗਲੀ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕੁਝ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਜਾਨਬੂਝ ਕੇ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਟਰੋਲਿੰਗ ਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੈਟਫਾਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਫਰਤ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

SABLOK & SABLOK
Notaries Public
ਤੁਹਾਡੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੁਣ 2 ਨੋਟਰੀਜ਼
ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੇ ਕਾਗਜ਼
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ , ਰਾਹਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਦਿ ਤੇ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ
ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਫੈਮਲੀ, ਮੰਗੇਤਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨਸਰਵਿਸਿਜ਼

AKASH SABLOK & TARLOK SABLOK
ਸਬਲੋਕ ਐਂਡ ਸਬਲੋਕ 604-325-9200
FAX – 604-325-3666
6108 Fraser st. (at 45th Ave.) Vancouver BC V5 Ww 3A1

ਬਾਧ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼
ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੇਪਰ ਭਰਨਾ
ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ / ਪੇਰੋਲ
ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ
ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ
ਟੀ-ਫੋਰ ਜਾਂ ਵਰਕ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਧ
ਸਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ
TAX FORM FILL UP | ACCOUNTING / PAYROOL | PERSONAL INCOME TAX
BUSINESS INCOME TAX | T4/ WORKERS COMPENSATION FORM
UNIT # 1393-20800 Westminter Hwy Richmond , BC V6V 2W3
Ph.: 604-325-8370 | Fax. : 604-231-9600

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ?
ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ
ਚਿਲਾਵੈਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡੈਂਟਿਸਟ
We Can Help With
» Teeth Cleaning
» Tooth Coloured Fillings
» Root Canal Treatment
» Crowns and Bridges
» Wisdom teeth Extractions
» Sedation Dentistry
» Clear Aligners
» Implants
» Dentures & many more...

Now Accepting The New Canadian Dental Care Plan From Govt.
Consult Dr. Sra for a health SMILE
Value $500
COMPLIMENTARY NIGHT GUARD
with new patient hygiene
Complete New Patient Exam with Xrays (4BW, 3PA and Panorex) and complete hygiene.
We accept new Patients, & Emergencies
ਅੱਜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
maple smiles dentistry
Family & Community Dentistry
604-391-1010 | maplesmiles.ca
8364 Young Road, Unit 101, Chilliwack

THINKING ABOUT
BUYING SELLING OR LEASE?

For a Free market evaluation of your property, contact

READY FOR A FREE EVALUATION :

Clients Evaluation of Borrowing Power for New Purchase

More Than Fourteen Years Experience in Real Estate.

ਘਰ, ਬੇਰੀ ਫਾਰਮ, ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

for more information

Amarpal Singh

Call : 604.338.7310

49 PARALLEL 49 REALTY

1200 W 73rd Ave Unit 828,
Vancouver, BC V6P 6G5

Keep Smiling Denture Clinic

Keep Smiling Denture Clinic

SEMCD CERTIFIED CLINICIAN LOWER SUCTION DENTURE

Complete Denture · Implant Denture · Partial Denture

CARE HOME MOBILE SERVICE

ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ

ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ

If you have received Canadian Dental Care Plan Card. Book appointment

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist

Book Your Appointment

778-600-0811
6834 King George Blvd Surrey BC

778-600-0810
2644 Cyril St Abbotsford BC

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਸਰੀ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚੈਟ ਜੀ.ਪੀ.ਟੀ. ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਰ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਓਨਟੇਰੀਓ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਸੀ/ਰੇਡੀਓ-ਕੈਨੇਡਾ, ਪੋਸਟਮੀਡੀਆ, ਮੈਟਰੋਲੈਂਡ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਸਟਾਰ, ਦ ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ ਅਤੇ ਦ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰੈਸ ਵਰਗੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਿਊਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਬਗੈਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਨਿਊਜ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਲਾਭ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਤੋਂ ਮਾਲੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਨਰੇਟਿਵ ਏ.ਆਈ. ਪ੍ਰੌਂਪਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸਟ, ਚਿੱਤਰ, ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਕੋਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਡਾਟਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਮਾਡਲ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜੋ ਸੂਚਨਾ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਤਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਵਰਗੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਇਮੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਅਦਾਰੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਬ੍ਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਔਟਵਾ : ਬੁੱਧਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇੱਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਰੀਬ 11:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਸਤੇ ਨੂੰ ਗੋਰਵੇਅ ਅਤੇ ਮੇਫੀਲਡ ਰੋਡ ਨੇੜੇ ਓਡੀਅਨ ਸਟ੍ਰੀਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ।

ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਰਜੈਂਟ ਜੈਨੀਫ਼ਰ ਟ੍ਰਿੰਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਈਮਰਜੈਂਸੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰੌਮਾ ਸੈਂਟਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਾਰਜੈਂਟ ਟ੍ਰਿੰਬਲ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗਿਣਮਿੱਥ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸੀ।" ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤੱਤੀਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ।

ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਚਿੱਟ ਰੰਗ ਦੀ 4 ਡੋਰ-ਸੇਡਾਨ ਕਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜੈਨੀਫ਼ਰ ਟ੍ਰਿੰਬਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਹੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇ।

HOMELAND MORTGAGE CORP.
ਜੇ ਮੌਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
- ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ
- ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਸੈਕੰਡ ਅਤੇ ਥਰਡ ਮੌਰਟਗੇਜ

Kuldip Panesar
Mortgage Consultant
Cell :604-308-6839
PROFESSIONAL AND EXPERIENCED
Ph.: 604-593-6622, Fax : 604-593-6615
#201-7928 128St. (York Business Centre) Surrey BC V3W 4E8
Website : www.homelandmortgage.ca
E-mail : homelandmortgage@hotmail.com

YOUR NEIGHBOURHOOD LAYER
RISHI LAW CORPORATION

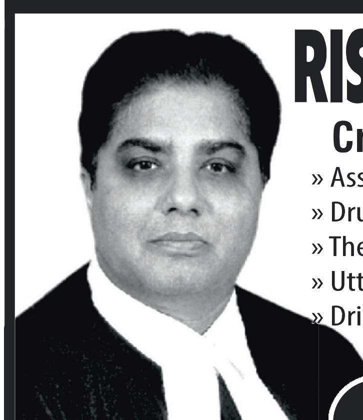

Criminal Law
» Assault Charges
» Drug Charges
» Theft/Fraud
» Uttering Threats
» Driving Offences
Real Estate
» Purchase/ Sale of Property
» Mortgage / Line of Credit
Immigration Law
» Immigration Appeals
» Refugee Claims
» Spousal Sponsorship
» Parents Sponsorship
» Super Visa / Visitor Visa
Divorces Probate
All kind of Notary Services
NARINDER RISHI
Barrister, Solicitor & Notary Public
Services offered in Punjabi, Hindi & English
Vancouver
6625, Fraser Street
604-322-5515
Email : nkrishi@yahoo.com
Two Locations to serve you
Surrey
604-505-6454
(By appointments only)

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com
ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ
"Over 20 years experience as Denturist"
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
- ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
- ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

ਟਰੂਡੋ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸ਼ਿਰਕਤ

ਔਟਵਾ : ਔਟਵਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟ੍ਰੂਡੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਾਗਮ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਿਆਨ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟ੍ਰੂਡੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਟ੍ਰੂਡੋ ਨੇ ਪੋਲੀਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਸਲਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਟ੍ਰੂਡੋ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਚੀਫ਼ਸ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ। ਇਹ ਮਤਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀ ਜੋ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਟ੍ਰੂਡੋ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੌਜ਼ੀਟਿਵ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਅੱਜ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਿਆਨ ਬਾਲ ਕਲਿਆਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਨਡੀਪੀ ਦੇ ਲੀਡਰ, ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਲੀਡਰ ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਐਵ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਐਵ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ। ਪੋਲੀਐਵ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇ।

ਬਲੌਕ ਕਿਊਬੈਕਵਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਈਵ-ਫ੍ਰੈਂਸੁਆ ਬਲੌਂਸ਼ੇ ਨੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿੱਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ।

ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਡਾਕ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ ਕਾਰਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ

ਸਰੀ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 55,000 ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਯੂਐਸ ਪੋਸਟਲ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਡਾਕ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਡਾਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਕਤ 'ਤੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ "ਫਰੇਮਵਰਕ" ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਰੇਮਵਰਕ ਵਿੱਚ ਡਿਲਿਵਰੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਚਕਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਔਫ਼ ਪੋਸਟਲ ਵਰਕਰਜ਼ (ਸੀਯੂਪੀਡਬਲਿਊ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਇਸ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਚੰਗੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਸਿੱਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਮੰਗਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਡਾਕ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖ਼ਤਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਪਾਰਸਲਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੇ ਰੁਕਣ ਨਾਲ ਦੋਨੋਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੋਸਟਲ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰੀਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਓਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰਨੀਆ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ

ਸਰੀ : ਓਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰਨੀਆ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 22 ਸਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ, ਗੁਰਅਸੀਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਸਦੇ ਰੂਮਮੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਅਸੀਸ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਅਸੀਸ ਸਾਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੁਈਨਜ਼ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ 35 ਸਾਲਾ ਰੂਮਮੇਟ ਕਰੌਸਲੀ ਹੰਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਸਾਰਨੀਆ ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੱਤਿਆ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਹੋਈ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਤਕਰਾਰ ਨੇ ਹਿੰਸਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਹੰਟਰ ਨੇ ਗੁਰਅਸੀਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੰਟਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਹੰਟਰ ਹਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੰਟਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਹਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । ਗੁਰਅਸੀਸ ਸਿੰਘ ਲੈਂਬਟਨ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੰਜਨੀਰਿੰਗ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਿਆ। ਗੁਰਅਸੀਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਡੂੰਘੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੇ-ਅਲਾਇੰਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਗਠਨ

ਔਟਵਾ : ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੇ-ਅਲਾਇੰਸ ਨਾਮਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਸਥਾਪਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਘੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇ-ਅਲਾਇੰਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।"

ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ "ਖ" ਸ਼ਬਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਠਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਜੋ 1896 ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਸਰਾਭੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਸਨ, ਨੇ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਗਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ। 1915 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਰਾਭੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ "ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਚਿੰਨ: ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ" ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬਚਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਈ ਕਾਮੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਬੇਨਿਯਮਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖ-ਅਲਲਓਿਨਚਏ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਨੇਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ ਵੀ ਅਕਸਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੇ-ਅਲਾਇੰਸ ਵੱਲੋਂ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ 150 ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਬੀਸੀ ਕੰਟੇਨਰ ਟਰੱਕਿੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਂਡੀ ਸਮਿਥ, ਸਰੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਗੈਰੀ ਬੈਗ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਜਗਰੂਪ ਬਰਾੜ, ਐਮਐਲਏ ਜੱਸੀ ਸੁੰਨੜ, ਅਤੇ ਸਰੀ ਨਿਊਟਨ ਤੋਂ ਐਮਪੀ ਸੁਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ।

ਕੇ-ਅਲਾਇੰਸ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਵਾਰਨ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜਲਿ ਵੱਲ ਬੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਵੱਲੋਂ 8 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਤੇ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ 8 ਦਸੰਬਰ (ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮੰਚ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਵਿੰਦਰ ਗੌਤਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 8 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਫਲੀਟਵੁਡ ਕਮਿਊਨਟੀ ਸੈਂਟਰ ਸਰੀ ਵਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 35 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਕਵੀ ਆਪਣਾ ਕਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਸਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਦੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ 'ਹਾਲ ਉਥਾਈਂ ਕਹੀਏ' ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਨਿਬੰਧ 'ਮਨ ਕਸੁੰਭਾ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੇਕ ਪਸਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਰਹਿਤਲ ਦੇ ਗੁਆਚੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਗੋਚਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਗਲਵਕੜੀ ਪਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਲਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਉਹਦੀ ਅਸੀਮ ਤੜਪ ਤਾਂਘ ਵਿਚ ਰੁਦਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਕਾਵਿਕਤਾ ਹਰ ਪਲ ਹਰ ਸਾਹ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਰਾਜਵੰਤ ਰਾਜ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ, ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗਿੱਲ ਫਿਰੋਜ਼, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਲਗੇਜ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਔਟਵਾ: ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ 3 ਜਨਵਰੀ 2025 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਲਈ ਲਗੇਜ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਕ ਛੋਟੀ ਨਿਜੀ ਵਸਤੂ, ਜਿਵੇਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਪਰਸ ਜਾਂ ਲੈਪਟਾਪ ਬੈਗ ਮੁਫ਼ਤ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਬੈਗ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੇ ਬੈਗ ਲਈ 35 ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੈਗ ਲਈ 50 ਡਾਲਰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਗੈਰ ਅਗਾਊਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੀਸ ਵਧ ਕੇ 65 ਡਾਲਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵਾਲੇ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਸੀਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਛੋਟੇ ਬੈਗ ਜਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਨਿਜੀ ਵਸਤਾਂ, ਮੁਫ਼ਤ ਲਿਜਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਨ ਲਈ ਉੱਪਰੀ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਫੀਸ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

21 ਜਨਵਰੀ 2025 ਤੋਂ ਬੇਸਿਕ ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਸੀਟ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੀਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪੀਅਰਸਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੀ ਐਨੀ ਕਰੇਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਹੀ ਭੁਗਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੈ।"

ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਹੋਰਨਾਂ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼, ਜਿਵੇਂ ਵੈਸਟਜੈਟ, ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਵੈਸਟਜੈਟ ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਬੇਸਿਕ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੈਰੀਔਨ ਬੈਗ ਮੁਫ਼ਤ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੌਖੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ

ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਊ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

Keep Smiling Denture Clinic
Complete Denture · Implant Denture · Partial Denture
Care Home Mobile Service
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।
ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
SEMCD CERTIFIED CLINICIAN
Book Your Appointment
778-600-0811 | 778-600-0810
6834 King George Blvd Surrey BC | 2644 Cyril St Abbotsford BC

ਲੇਡੀਜ਼ ਸੰਗੀਤ, ਜਾਗੋ, ਮਾਈਆਂ, ਵਿਆਹ, ਜਨਮਦਿਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਕ ਸਿੰਗਰ)
306-861-5876
306-891-5441
Email : devicharno35@gmail.com
Follow charanjeet_861

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

International
Punjabi Tribune

• **Rachhpal Singh Gill**
ਸੰਪਾਦਕ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ)
604-616-2171

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

ADVISORY BOARD

• **Gurvinder Singh Dhaliwal**
Vancouver,
604-825-1550

• **Gurlal Singh**
Journalist,

• **Hardam Singh Maan**
Surrey
604-308-6663

• **Virpal Singh Bhagta**
News Reporter | Punjab
+91 96532 00226

• **Ekjot Singh**
News Reporter

Printed & Published in Canada by :
International Punjabi Tribune Inc.

604-584-5577 (Office)
punjabitribune
iptribune@gmail.com
www.punjabitribune.ca
punjabitribune

NOTICE TO ADVERTISER

International Punjabi Tribune does not accept any liability or damage caused by an error or inaccuracy in the printing of an advertisement beyond the amount paid for the space actually occupied by that portion of the advertisement in which error occurs. All advertising is subject to publisher's approval. International Punjabi Tribune reserves the right to turn down or edit any material forwarded to us for printing. The publisher does not guarantee the insertion of any particular advertisement on a specified date, or at all.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸ਼ਲੀਲ, ਭੜਕਾਊ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਾਰ ਵਾਲ਼ੀ ਰਚਨਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿੱਦ

ਲਿਖਤ : ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ
ਵ੍ਹਟਸਐਪ : +12898292929

ਇਸ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵਰਗੇ ਅਤਿ ਵਿਵਾਦਤ, ਸਿਰਫਿਰੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਨਾਮ, ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚੁਰਾਉਣ, ਬੁਰਸ਼ਾਗਰਦ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ, ਪੋਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਨ ਦੇਣ, 6 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕੈਪੀਟਲ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦਾਗੀ ਨੂੰ ਮੁੜ 47ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਪਿਛਲੇ 45ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਕੌੜੇ ਅਤੇ ਨਿਰਣਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਰੋਕਾਂ ਭਰੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਹੋਰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਘਰੋਗੀ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਜ਼ਿੱਦ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣੇਗੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੌੜਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਈ।

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ 47ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪਦ ਸੰਭਾਲੇਗਾ। ਆਪਣੇ 4 ਸਾਲਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕੈਬਨਿਟ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਦਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਹ ਨਿੱਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਐਲਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਇਵਾਂਕਾ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਰਡ ਕੁਸ਼ਨਰ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਡਾਨ ਜੂਨੀਅਰ ਟਰੰਪ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ 10 ਲੱਖ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਪਗ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4000 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬਰਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 1200 ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੈਨੇਟ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 2, ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਕਲਾਜ਼ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜਦੂਤਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੈਨੇਟ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਛਾਣਬੀਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ ਲਈ ਐੱਫਬੀਆਈ ਕੋਲ ਭੇਜਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਐਸੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ 45ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ 320 ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸੈਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਬਹੁਮਤ 'ਚ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਕ ਨਾ ਪਾਈ ਜਾਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਐੱਫਬੀਆਈ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਕੋਈ ਜੋਖ਼ਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ 'ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ' ਸਬੰਧੀ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੈਨੇਟ ਦਾ ਸਦਨ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਦਿਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਗੈਰ। ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਗੈਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਓਨਾ ਚਿਰ ਤਨਖ਼ਾਹ-ਭੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸੰਨ 2026 ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿ ਸਕਣਗੇ। ਸੰਨ 2014 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਨਿਰਣੇ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਭਲੀਭਾਂਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੈਨੇਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਟਰੰਪ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬਜ਼ਿੱਦ ਹੈ।

ਉਹ ਸੈਨੇਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਾਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਬਲਕਿ ਸੈਨੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਹੇਗਾ। ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਧੁਰਾ ਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਉਹ ਉਵੇਂ ਹੀ ਲਿਪਟੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਵੇਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਦਰਖ਼ਤ ਦੇ ਤਣੇ ਦੁਆਲੇ। ਲਗਪਗ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ. ਬੁਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਨੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਲੀਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਮੇਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਚੂਸ ਕੇ ਧਨਾਢ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਸ਼ਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਵੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਧਨਾਢ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨਾਢਾਂ ਦਾ ਪਾਲਕ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ 2017-21 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਾਨਾਢਾਂ ਨੂੰ 1.5 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਟੈਕਸ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਕੇ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਖਰਬਪਤੀ ਧਨਾਢ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਆਮ ਕਾਮੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਦਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਲਨ ਮਸਕ ਜੋ 100 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਨੇ ਸੰਨ 2004 ਵਿਚ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ 42 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਟਰੰਪ ਦੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਹਕੀਕਤਨ ਸਭ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਧਨਾਢ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖੀ ਲਾਹੇ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਟਰੰਪ ਧੜਾ-ਧੜ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਿਵਾਦਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਲਨ ਮਸਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਸਾਲ ਬਜਟ ਵਿਚ 2 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਖ਼ਰਚਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਪ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਭ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਸਿਰ 20 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ, ਇਕੱਲੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਉੱਥੇ 2017-21 ਵਿਚ 8 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ।

ਪੀਟ ਹੈਗਸਥ ਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ, ਰਾਬਰਟ ਐੱਫ. ਕੈਨੇਡੀ ਜੂਨੀਅਰ ਸਿਹਤ, ਡਗ ਬਰਗਮ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਕੱਤਰ, ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਕੈਂਟਰ ਫਿਟਜ਼ਗੇਰਾਲਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਾਵਰਡ ਲੁਟਨਿਕ ਵਣਜ ਸਕੱਤਰ, ਪਹਿਲਵਾਨ ਲਿਡਾ ਮੈਕਮੋਹਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ, ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਨੋਇਮ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ, ਉੱਘਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸਟਾਕ ਬੇਸੈਂਟ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਸਕੱਤਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਲੋਰੀ ਚਾਵੇਜ਼ ਕਿਰਤ ਸਕੱਤਰ, ਸਕਾਟ ਟਰਨਰ ਆਵਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਕੱਤਰ, ਬਰੁੱਕ ਰਿਸ ਖੇਤੀ ਸਕੱਤਰ, ਡੀਪ ਸਟੇਟ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਗੋਬਰਡ ਸਾਂਸਦ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੁਪਤਚਰ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ. ਜੈਨੇਟ ਸਰਜਨ ਜਨਰਲ, ਮਾਰਟੀ ਮਾਕਰੀ ਐੱਫਡੀਏ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਧੜਾਧੜ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਮੱਟ ਗੈਟਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ 59 ਸਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰ ਪਾਮ ਬਾਂਡੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੱਟ ਗੈਟਜ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਡਰੱਗ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚੋਂ 13 ਮਿਲੀਅਨ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 1.5 ਮਿਲੀਅਨ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਅਲੀਨ ਐਨੀਮੀ ਐਕਟ 1798 ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਈਜ਼ਨਹਾਵਰ ਦਾ 1954 ਮਾਡਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਜ 'ਤੇ 315 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਖ਼ਰਚ ਆਉਣਗੇ।

ਪਿਛਲੇ 75 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਸਲਘਾਤ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਬਦਨਾਮ ਨਸਲਘਾਤੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਬੇਘਰੇ ਟੱਪਰੀਵਾਸ, ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਦਨੁਮਾ ਦਾਗ਼ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਦਸ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ 7082, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 'ਚ 9281, ਫੋਨਿਕਸ 'ਚ 9642, ਓਕਲੈਂਡ 'ਚ 9759, ਸੇਨਜੋਸ਼ੇ 'ਚ 9903, ਡੈਨੇਵਰ 'ਚ 10054, ਸੇਨ ਡਾਇਗੋ 'ਚ 10264, ਸੀਆਟਲ 'ਚ 14444, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ 'ਚ 71312 ਅਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ 88000 ਬੇਘਰੇ ਲੋਕ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਟਰੰਪ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਚਰਡ ਗ੍ਰੈਨੇਲ ਨੂੰ ਚੁਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੀਸਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਘਟਦੀ ਸਾਖ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੰਬਰ ਇਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੰਪ ਵਚਨਬੱਧ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਸਭ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇਗਾ। ਪਥਾੜੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ 'ਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ): ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਇਕ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੜਾਈ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ (ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ) ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਸੀ ਉਮਰ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਮਾਸਟਰ ਆਫ਼ ਬਿਜ਼ਨਸ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇਜਾ ਨੁਕਾਰਪੂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਖ਼ਬਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਮ੍ਰਿਤਕ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਈ ਤੇਜਾ ਨੁਕਾਰਪੂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਖੰਮਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬੀ.ਬੀ.ਏ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਐਮ.ਬੀ.ਏ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਆਇਆ ਸੀ।

ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਯੂਕੇ ਦਾ ਵੱਕਾਰੀ ਟਰਨਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਣ

ਗਲਾਸਗੋ : ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿੱਚ ਗਲਾਸਗੋ ਵਿੱਚ ਜੰਮੀ ਕਲਾਕਾਰ ਕੁੜੀ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਵੱਕਾਰੀ ਟਰਨਰ ਪੁਰਸਕਾਰ 2024 ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ। ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਾਤ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਟੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਕੱਲੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 'ਅਲਟਰ ਅਲਟਰ' ਲਈ 25,000 ਪੌਂਡ ਦਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇਮਰਸਿਵ ਧੁਨੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਰਚਨਾਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਐਨੀਮੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰਨਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਾਂ ਲਈ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਨਮਾਨ ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।" ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸ਼ਾਰਟਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ 10,000 ਪੌਂਡ ਜਿੱਤਿਆ, ਥੇਮਜ਼ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਟੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ 2025 ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 1984 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਇਸ ਇਨਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਜੇ ਐੱਮ ਡਬਲਿਊ ਟਰਨਰ (1775-1851) ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਅਨੀਸ਼ ਕਪੂਰ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜੇਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਧਮਕੀ

ਔਟਵਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾ ਦੇਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਕਸ ਨੌਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਚੀਨ, ਰੂਸ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਈਰਾਨ, ਮਿਸਰ, ਇਥੋਪੀਆ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਕਸ 2009 ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੂਸ ਤੇ ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਦਲ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਬ੍ਰਿਕਸ ਮੁਦਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਟਰੂਥ ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ 'ਚ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ'।' ਟਰੰਪ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਮੁਦਰਾ ਬਣਾਉਣਗੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 100% ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 1 ਅਕਤੂਬਰ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਕਦੀ-ਕਦੀ ਤੁਸੀਂ ਡਾਲਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣੇ ਪੈਣਗੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਸੰਤੁਲਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।'

ਕਟਾਏ ਬਾਪ ਨੇ ਬੇਟੇ ਜਹਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਲੀਏ

- ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ

ਦਸੰਬਰ 1704 ਦਾ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਫ਼ਤਾ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਚੋਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਾਹਿਬ-ਏ-ਕਮਾਲ, ਕਲਗੀਧਰ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਕਹਿਰ ਬਣ ਕੇ ਆਇਆ, ਜਦ ਜੁਲਮ ਦੀ ਵੀ ਅੱਤ ਹੋ ਗਈ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਸਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਤੇ ਟੰਗ ਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭੁੱਖੇ-ਭਾਣੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੱਛੇ ਜਾਲਮ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਟਿੱਡੀ ਦਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਅੱਗੇ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਵੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਤੋਂ ਪੋਹ ਦਾ ਸਰਦ ਮਹੀਨਾ ਅਤਿ ਦੀ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਅੱਗੇ ਸਰਸਾ ਦਾ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘੌੜੇ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਠੇਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਸਗਿਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਮੁੜ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇੱਕ ਕਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਚੱਲੇ,
ਜੋੜੀ ਏਸ ਪਾਸੇ, ਜੋੜੀ ਓਸ ਪਾਸੇ।

ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁੱਲ 40 ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੜ ਗਿਆ, ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਰਵਾਰ ਵਿਛੋੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਚਲਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀਉ! ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ? ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮੰਜਿਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਣ ਆਪਾ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਫਿਰ ਬੋਲੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੇ ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਹਮਨੇ ਭੀ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਕਾਮ ਪਰ ਜਲਦ ਤਰ।
ਕਟਵਾਣੇ ਹੋਂਗੇ ਜਹਾਂ ਜਾ ਕਰ,
ਤੁਮਕੋ ਆਪਣੇ ਸਰ (ਸਿਰ/ਸੀਸ)।
ਹੋਂਗੇ ਸ਼ਹੀਦ ਲੜ ਕਰ, ਯਹ ਦੋਨੋਂ ਪਿਸ਼ਰ।
ਰਹਿ ਜਾਉਂਗਾ ਇਕੇਲਾ,
ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਲੁਟਾ ਕੇ ਘਰ।
ਪਹਿਲੇ ਬਾਪ ਕਟਵਾਇਆ,
ਅਬ ਬੇਟੇ ਕਟਵਾਉਂਗਾ,
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਬਾਗ ਹੈ,
ਖ਼ੂਨ-ਏ-ਜਿਗਰ ਸੇ ਸਜਾਉਂਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਸਾ ਪਰਵਾਰ ਕਰਕੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਪੁਜੇ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਫਿਰ ਪੁੱਛ ਕੀਤੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ,

ਜਿਸ ਖਿੱਤੇ ਮੇਂ ਕਹਿਤੇ ਥੇ ਆਣਾ, ਯਹ ਵੁਹੀ ਹੈ।
ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਸੇ ਲੂਟ ਕਰ ਹੈ ਜਾਣਾ, ਯਹ ਵੁਹੀ ਹੈ।
ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਪਰ ਹੈ, ਬੱਚੋਂ ਕੋ ਕਟਾਨਾ, ਯਹ ਵੁਹੀ ਹੈ।
ਮਾਟੀ ਕਹਿ ਦੇਤੀ ਹੈ ਟਿਕਾਣਾ, ਯਹ ਵੁਹੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਚਮਕੌਰ ਵਿਖੇ ਚੌਧਰੀ ਬੁੱਧੀ ਚੰਦ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਨੁਮਾ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਬੇ-ਮਿਸਾਲ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਇਸ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜੋ ਪਾਂਧੀ ਨਨਕਾਣਵੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵੀਤਾ 'ਇਹ ਚਮਕੌਰ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਬਿਫਰੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗੋਬਿੰਦ,
ਇਹ ਚਮਕੌਰ ਹੈ ਰਣ ਭਖਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ।
ਆਹੂ ਲਾਹ ਕੇ ਮੁਗਲ ਚੁਗੱਤਿਆਂ ਦੇ,
ਨਾਲ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਮਹਿੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ।
ਰੱਤ ਪੀਣੀਆਂ ਬਿਜਲੀਆਂ ਹੱਥ ਤੋਲੋ,
ਦੱਸ ਲੱਖ ਗੁਲਾਮ ਲਿਤਾੜ ਸੁਟੋ।
ਸਿੰਘੋ ਸੂਰਿਓ! ਉਠੋ ਤੂਫਾਨ ਬਣਕੇ,
ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖਾੜ ਸੁਟੋ।
ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੱਤ ਅੱਜ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ,
ਅੰਗ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਤੁਸਾਂ ਪਾਲਣਾ ਹੈ।
ਭਾਵੇਂ ਚਾਲੀ ਹੋ, ਐਪਰ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ,
ਤੁਸਾਂ ਤੇਗ਼ ਦਾ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਲਣਾ ਹੈ।
ਅੱਗੋ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜੁਆਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਉ!
ਟਿੱਡੀ ਦਲ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਗਰਜੇ,
ਅਸੀਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਹਾਂ, ਮਰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।
ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਭਿੜ ਜਾਈਏ,
ਲਾੜੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵਰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।
ਕਲਗੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇਰੀ ਆਸੀਸ ਲੈ ਕੇ,
ਅਸੀਂ ਵਾਂਗ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਡੱਟ ਜਾਂ ਗੇ।
ਅਸਾਂ ਪੰਥ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ,
ਭਾਵੇਂ ਕੱਟ ਦੇ, ਕੱਟ ਦੇ ਕੱਟ ਜਾਂ ਗੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪੰਘੂੜਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਖਾਲਸਾ ਖੇਡਿਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਇਹ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਮੇਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਕਿੰਨੇ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਲਾਓ ਲਸ਼ਕਰ। ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰਾ ਘੱਤਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕੋ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋਇਆ:

ਗਗਨ ਦਮਾਮਾ ਬਾਜਿਓ ਪਰਿਉ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਘਾਉ॥
ਖੇਤ ਜੋ ਮਾਂਡਿਓ ਸੂਰਮਾ, ਅਬ ਜੂਝਣ ਕੋ ਦਾਓ॥

ਕਾਰਣ ਕੀ ਸੀ? ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। 5-5 ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜੱਥਾ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ, ਭੁੱਖੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਉੱਪਰ ਝਪਟ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਾ ਜਾਮ ਆਪਣੇ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟਦੀ ਗਈ। ਕੁੱਝ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਓ, ਆਪ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੋ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪ ਸੱਭ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਸਕੇ, ਪਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ "ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਓ? ਤੁਸੀਂ ਸੱਭ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋ।" ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਭ ਸਿੰਘ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਪੀਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੋ, ਮੈਂ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰਨੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾੜੀ ਮੌਤ ਵਿਆਹੁਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵੱਲ ਤੋਰਿਆ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ ਹੈ:

ਨਾਮ ਕਾ ਅਜੀਤ ਹੂੰ, ਜੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਊਂਗਾ,
ਅਗਰ ਜੀਤਾ ਭੀ ਗਿਆ, ਤੋ ਜੀਤਾ ਨਹੀਂ ਆਊਂਗਾ।

ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੱਲ ਤੇ ਇਵੇਂ ਪਏ ਕੇ ਮੁਗਲ ਅੱਲਾ, ਅੱਲਾ ਪੁਕਾਰ ਉਠੇ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਾਹਕਾਰ ਮੱਚ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਮੇਰੇ ਚੋਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਰਜੰਦ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ। ਜਦ ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੱਕੀ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੈਕਾਰਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਮਿਰਜ਼ਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਗਨੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਸ਼ੁਕਰ ਅਕਾਲ ਕਾ ਕੀਆ ਤਬ ਉਠਾ ਕੇ ਸਰ।
ਔਰ ਅਰਜ਼ ਕੀ, ਕਿ ਬੰਦੇ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਕਰ ਨਜ਼ਰ।
ਮੁਝ ਪਰ ਸੇ ਆਜ ਤੇਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਦਾ ਹੁਈ।
ਬੇਟੇ ਕੀ ਜਾਂ (ਜਾਨ), ਧਰਮ ਕੀ ਖ਼ਾਤਰ ਫਿਦਾ ਹੁਈ।

ਜਦ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅੱਖੀ ਡਿੱਠੀ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆ ਕੇ ਪਿਤਾ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇਵੋ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਨਿਭਾ ਸਕਾਂ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਖੇਡਣ ਮੱਲ੍ਹਣ ਦੀ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਜਿਸਮ/ਸਰੀਰ ਅਜੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਫੱਟ ਜ਼ਰਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ,

ਲੜਨਾ ਨਹੀਂ ਆਤਾ ਮੁਝੇ, ਮਰਨਾ ਤੋ ਆਤਾ ਹੈ
ਖੁਦ ਬੜ੍ਹਾ ਕੇ ਗਲਾ ਤੇਗ ਪੇ, ਧਰਨਾ ਤੋ ਆਤਾ ਹੈ।

ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਵਿਆਹੁਣ ਲਈ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਖਤੇ ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨੇ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਤੋਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜੋ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਲੈ ਜਾਉ ਸਿਧਾਰੋ ਤੁਮਹੇ ਕਰਤਾਰ ਕਉ ਸੌਂਪਾ।
ਮਰ ਜਾਉ ਯਾ ਮਾਰੋ, ਤੁਮਹੇ ਕਰਤਾਰ ਕਉ ਸੌਂਪਾ।
ਰੱਬ ਕੋ ਨਾ ਬਿਸਾਰੋ ਤੁਮਹੇ ਕਰਤਾਰ ਕਉ ਸੌਂਪਾ।
ਸਿੱਖੀ ਕਉ ਉਭਾਰੋ, ਤੁਮਹੇ ਕਰਤਾਰ ਕਉ ਸੌਂਪਾ। ਅਤੇ ਤਮੰਨਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ:

ਖਵਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਤੁਮਹੇ ਤੇਗ਼ ਚਲਾਤੇ ਹੁਏ ਦੇਖੂੰ।
ਹਮ ਆਂਖ ਸੇ ਬਰਛੀ ਤੁਮਹੇ ਖਾਤੇ ਹੂਏ ਦੇਖੂੰ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜੜ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਲ ਦਾ ਆਹੂ ਲਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅੰਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਯੋਗੀ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਨੇ:

ਲਾਖੋਂ ਕੀ ਜਾਨ ਲੇ ਕੇ, ਦਲੇਰੋਂ ਨੇ ਜਾਨ ਦੀ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ, ਸ਼ੇਰੋਂ ਨੇ ਜਾਨ ਦੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਰਜੰਦਾਂ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਪਰ ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਸਾਕਿਆਂ ਨੂੰ 'ਸਾਕਾ ਚਮਕੌਰ' ਅਤੇ 'ਸਾਕਾ ਸਰਹੰਦ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਉਸ ਕਹਿਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧੰਨ ਸੀ ਜੇਰਾ ਮੇਰੇ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਕਵੀ

ਦੋਹ ਨੇ ਧਰਤੀ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਰੰਗ ਦਿੱਤੀ,
ਦੋ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਧਰਤੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਗਏ ਨੇ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਯੋਗੀ ਅੱਲਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਨੇ

ਬੱਸ ਏਕ ਹੀ ਤੀਰਥ ਹੈ ਹਿੰਦ ਮੇਂ ਯਾਤਰਾ ਕੇ ਲੀਏ।
ਕਟਵਾਏ ਬਾਪ ਨੇ ਬੇਟੇ ਜਹਾਂ ਖੁਦਾ ਕੇ ਲੀਏ।

ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਗੜ੍ਹੀ ਖਾਲੀ ਕਰ ਜਾਣ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨਾਲ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜਿਗਰੇ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਘਟਨਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਦ ਆਪ ਜੀ ਗੜ੍ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਗਲੇ ਪੰਧ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਠ੍ਹੋਕਰ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਆਪ ਜੀ ਡਿੱਗਦੇ-ਡਿਗਦੇ ਸੰਭਲ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੇ ਨੇ। ਪਿੱਛੇ ਆ ਰਹੇ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਦ ਤੱਕਿਆ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਠ੍ਹੋਕਰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛਮ-ਛਮ ਨੀਰ ਵਹਿ ਤੁਰਿਆ, ਤੱਕ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਮਰਕੱਸਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚੋਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਜੇ? ਤਾਂ ਅੱਗੋ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਹ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਤੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕਦਮ ਰੁੱਕ ਗਏ ਨੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਧੰਨ ਮੇਰੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਤ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ! ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ,
ਓ ਗੁਰਸਿੱਖਾ!
ਧਰਮ ਕੀ ਰਾਹ ਪੇ ਜੋ ਹੈਂ ਮਰਤੇ,
ਨਹੀਂ ਕ਼ਫਨ ਕਿਸਮਤ ਮੇਂ ਲਿਖਾ।
ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇ ਲਾਲ ਹੈਂ ਮੇਰੇ,
ਜਿਨਹੋਂ ਨੇ ਯਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ।
ਪੁਰਜਾ-ਪੁਰਜਾ ਕਟ ਮਰੇ,
ਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋ ਨਾ ਪਿੱਠ ਦਿਖਲਾਈ।
ਫਿਰ ਏਕ ਕੇ ਸੰਗ ਪਿਆਰ ਜਤਾਨਾ,
ਯਹ ਕਹੀਂ ਕਾ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਬੇਟੇ-ਬੇਟੇ ਮੇਂ ਜੋ ਫ਼ਰਕ ਸਮਝੇ,
ਐਸਾ ਭੀ ਕੋਈ ਬਾਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੱਲ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਅਫਸੋਸ ਅਤਿ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਾ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ? ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਧੰਨ ਓਏ ਸਿੱਖੋ! ਅੱਜ ਕੁੜੀ ਮਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ, ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਤੁਸੀਂ, ਬ੍ਰਹਾਮਣੀ ਕਰਮਕਾਂਢਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਚੂਰ ਤੁਸੀਂ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀਰਾਂ/ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਮੰਨਣੀ ਸੀ ਅੱਜ ਕੇਸ-ਦਾਹੜ੍ਹੀਆਂ ਕਟਵਾ ਕੇ ਉਸਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆਂ ਰੂਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਮੁੜ ਆਉ ਖਾਲਸਾ ਜੀਉ! ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਸੰਭਾਲੀਏ!! ਆਪਣਾ ਘਰ ਸੰਭਾਲੀਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪਾਈਏ ਵੇਖੋ ਕਿੰਨਾ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਉ ਅੱਜ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਜਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਅਣਖ ਨੂੰ ਜਗਾਈਏ ਕਿਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਾ ਲੰਘ ਜਾਵੇ:

ਜਾਗੇ ਅਣਖ਼ ਚਮਕੌਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ,
ਸੁੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜੀਤ ਜੁਝਾਰ ਤੇਰਾ।
ਢੱਠੇ ਹੋਏ ਸੱਭ ਦਿਲ ਖਲੋ ਜਾਂਦੇ,
ਚਿਣਿਆ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਪਰਵਾਰ ਤੇਰਾ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਰਦੀ ਦਿਲ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਕਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹਾਂ:

ਮੈਂ ਡੁਬਦੇ ਵੇਖਦਾਂ ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਚੰਨ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ।
ਇੱਥੇ ਔਕੜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ, ਆਨੰਦ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ।
ਜਿੱਥੇ ਫਲਸਫੇ ਤੇਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਪਾਇਆ ਏ,
ਕਿਤੇ ਚਮਕੌਰ ਵੇਖਦਾਂ ਤੇ ਕਿਤੇ ਸਰਹੰਦ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ।

ਲਿਖਤ : ਗਿ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ...?

ਲੜੀਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ - 45

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜ ਭਾਵੇਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਚੁਕੀ ਸੀ, ਪਰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਤੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ। ਸੋ ਇਕ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਐਹੋ ਜੇਹੀ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕਮਾਂਡਰ ਇਨਚੀਫ਼ (ਪਰਧਾਨ ਸੈਨਾਪਤੀ) ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਘਮਸਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਆਸ ਨੇ ਹੀ, ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਹੱਦ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਸਰ ਹਯੂਗ ਗਫ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਲ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਗੋਰੇ ਸਨ। ਘੇਰਾ ਘੱਤਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸਨੂੰ 7080 ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਤੋਪ ਪਿਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਗੋਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ 10 ਤੋਪਾਂ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਤੋਪ ਪਿੱਛੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਸੌ ਗੋਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਫ਼ੌਜ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਰ ਚਾਰਲਸ ਨੇਪੀਅਰ ਕੋਲ ੧੯ ਹਜ਼ਾਰ ਫ਼ੌਜ ਤੇ 60 ਤੋਪਾਂ ਸਨ। ਇਹ ਫ਼ੌਜ, ਜੋ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀ।

‘‘ਦੂਜਾ ਢੰਗ, ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ‘ਟਕੇ ਭਰਨ ਵਾਲੋ ਰਜਵਾੜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

‘‘ਬਾਕੀ ਤੀਜਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ, ਇਕ ਬਲਵਾਨ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਦਾ ਲੋੜਵੰਦ ਰਹੇ ਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।’’

ਸੋ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੇ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਲਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਸੁਭਾ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ। ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਉਦਾਲੇ-ਪੁਦਾਲੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦੋ-ਬਦੀ ਡੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਖ਼ੂਨ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਲ੍ਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਸੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਇਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਕਠਨ ਸੀ, ਤੇ ਏਸ ਤੋਂ ਔਖਾ ਸੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਬਲਵੇ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ। ਜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਚੇਲੀਆਂ ਵਾਲੀ ਦਾ ਘਮਸਾਣ ਮਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੀ। ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਅੱਗੇ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤੇ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੈਨਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ੱਦਾਰੀ ਦਾ ਸਦਕਾ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੁਣ ਕੇ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਤਾਣ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਏਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਏਸ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਐਹੋ ਜਹੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ, ਤਾਂ ਓਹਾ-ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ-ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ‘‘ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ। ਸੋ ਐਹੋ ਜੇਹੀ ਗੜ-ਬੜ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ। ੯ ਤੇ ੧੧ ਮਾਰਚ, ੧੮੪੬ ਈ। ਦੀਆਂ ਸੁਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਲਾਹੌਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਨਵਾਂ ਪਰਬੰਧ

’ਕਾਂਗੜੇ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹੇਦਾਰ ਸ: ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਅਲ, 1846 ਈ। ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਤੋਂ ਮੇਜਰ ਲਾਰੰਸ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਖਾਇਆ, ਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤੇ ਟਾਕਰੇ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ। ਬੜੀ ਘਮਸਾਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖ਼ਾਲੀ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗੜੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਘਬਰਾਂ ਉਠੇ ਸਨ।

ਫ਼ੌਜ ਸਰ ਜੌਹਨ ਲਿਟਲਰ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਲਾਹੌਰ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਪਰਬੰਧ ਇਕ ਕੌਂਸਲ (ਸਭਾ) ਦੇ ਹੱਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਏਜੰਟ-ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੰਸ-ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾਪਤੀ ਬਣੇ। ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ‘ਮਹਾਰਾਜਾ’ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਬਣੀ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਮਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖ਼ਰਚਾਂ ਵਾਸਤੇ 1 ਲੱਖ ਮਹਾਵਾਰ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ।

- ਚਲਦਾ

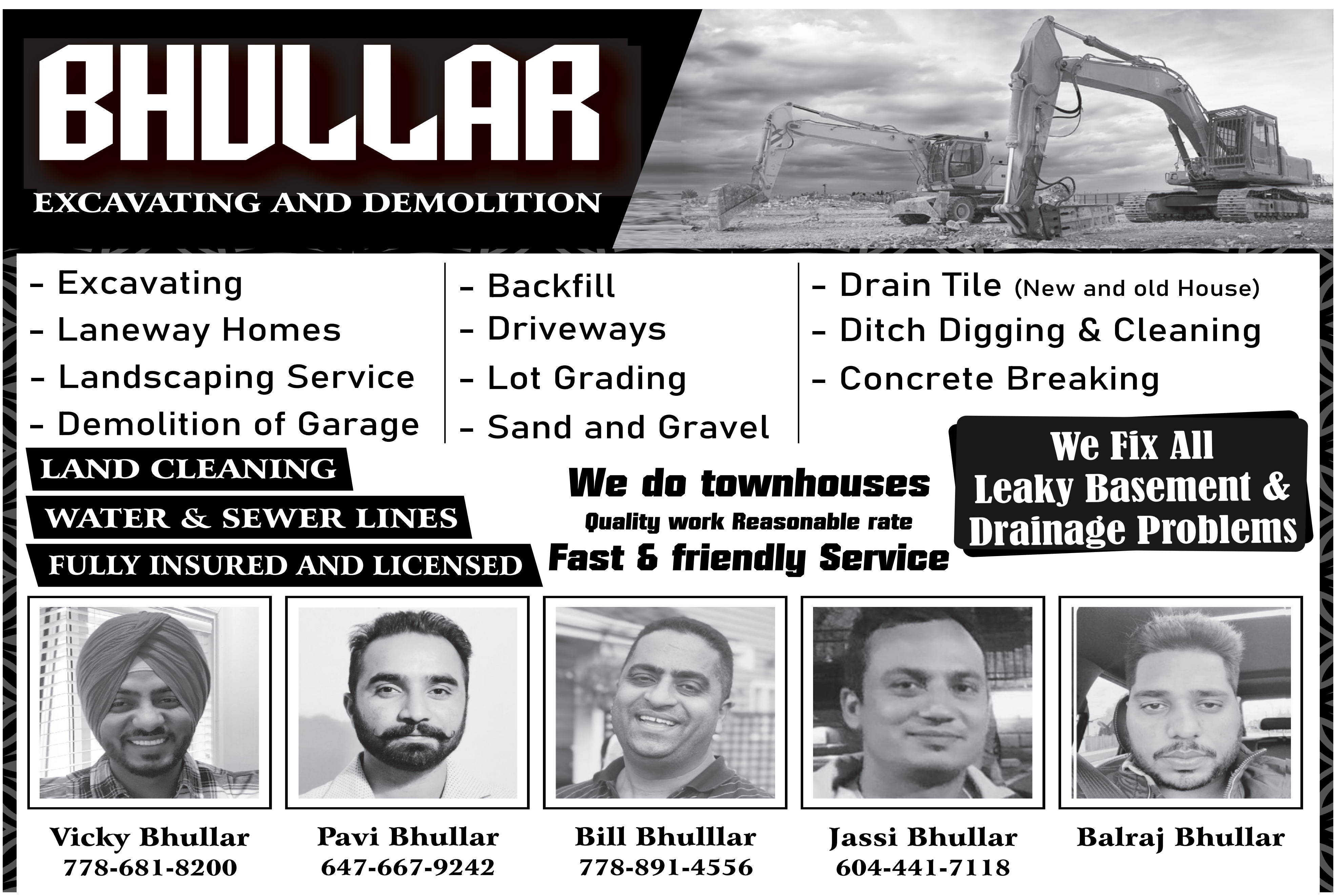

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਮਨੁੱਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਧਰ ਦਾ ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰੁਤਬਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਹਾਦਤ। 'ਸ਼ਹਾਦਤ' (ਅਰਬੀ) ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣੀ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ, ਸਹੀ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਿਸਚੇ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਅਹੂਤੀ ਦੇਣੀ 'ਸਚਖੰਡ' ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਤੁਛ ਭੇਟਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਦਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹਾਦਤ ਇਕ ਦੈਵੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪਦ ਧਰਮ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਨਾਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਪਰ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਕਰਨਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਤੱਵ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ ਮਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗਿਆ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜਾ ਕਾਫਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦਾ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਮੌਤ ਕਬੂਲਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਅਹਿਮ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਵਿਚਲਾ ਸੰਤੁਲਨ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ, ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵੀ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੂਰਬੀਰ ਹੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਮਾਜ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨਾਲ ਹੀ ਧਰਤੀ ਉਤਲੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿਚ ਲਲਕਾਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਚਾਰ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਸਮਾਜੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਇਕ ਵਾਹਦ ਸੂਤਰਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਲ ਕਦਮ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕ ਮਾਤਰ ਅਮਲ ਵੀ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੀਰੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਮੁਚੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ ਟੀਕਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਜੁਗਤ ਦਾ ਭਾਵਪੂਰਤ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸੀਗਾਰੂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਸੂਰਬੀਰ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਿਉੜਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ- ਹੇ ਮਾਲਕ! ਕਦੇ ਨੂਰਦੀਨ, ਕਦੀ ਕੁਲੀ ਖਾਨ ਤੇ ਕਦੀ ਬੀਰਬਲ ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰਾਵੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਗਿਆ ਬਖਸ਼ੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸ਼ਸਤਰ ਪਹਿਨ ਜੂਝੀਏ।' ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਅਸਾਂ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਕੜਨੇ ਹੈਨਿ ਸੋ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਧਾਰ ਪਕੜਨੇ ਹੈਨਿ, ਸਮਾਂ ਕਲਜੁਗ ਦਾ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਕਰ ਮੀਰ ਦੀ ਮੀਰੀ ਖਿਚ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਬਦ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸਮਝ ਕਰ ਪੀਰ ਦੀ ਪੀਰੀ ਖਿਚ ਲੈਣੀ ਹੈ।'

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਿਡਰਤਾ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਮਿਸਾਲ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਜੂਝ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਕੰਧ ਵਿਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲੱਛਣ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਹਕੂਮਤ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਅਕੀਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਖਸ਼ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਦ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਸਚੈ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਨਾ ਹਟੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਖਸ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪਦਵੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਾਰ ਉਕਤ ਲਛਣ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਰਹੇ। ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਜੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਠੁਕਰਾਈਆਂ। ਜੇ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਹਿਰ ਦੇ ਹੱਦ-ਬੰਨੇ ਟਪਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਅਪੜ ਗਏ ਸਨ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਗਲ ਦਰਬਾਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਪਧਰ 'ਤੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਿਡਰਤਾ ਤੇ ਠਰ੍ਹੰਮੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਨੂੰ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਚਿੱਤ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਰਾਜਸੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਘਟਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਉਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਕ ਝੁਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਕਤ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਤੇ ਹਾਵ-ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁੱਖ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ' ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੈਵੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਉਨਵਾਂ ਦਾ ਅਗੰਮੀ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਈ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਆਦਿ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਿੱਛੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਗਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਸਵੈਮਾਣ, ਅਣਖ, ਬੀਰਤਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਜਿਹੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੱਡੇ ਸਾਕੇ' ਦੇ ਬੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਸੱਚ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ 'ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ' ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੰਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹਕੀਕੀ 'ਮਹਾਨ ਕਥਾ' ਹੈ। ਇਸ ਕਥਾ ਦੇ ਨਾਇਕ ਪਾਤਰ 'ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਕਠਨੁ ਹੈ ਕਿਨਹੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਾਂ' ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਲਿਵ ਦਾ ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ 'ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਕੰਠਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਾਹੁ' ਦੇ ਗੁਰ ਵਾਕ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਠੰਢ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ

ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਕੰਢੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ

ਲਿਖਤ : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਰੇ, ਸੰਪਰਕ : 94175-83145

ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁੱਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਨ 1704 ਮਹੀਨਾ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛਡਿਆ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਵੀ ਉਸ ਵਹੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਰ ਜੁਆਨ ਸੀ, ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਦੋ-ਦੋ ਹੱਥ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਰਖਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਵੀ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਸਾ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਈ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਉ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿਤੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁੜ੍ਹ ਗਈ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਸਰਹਿੰਦ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਖੜੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੁਗ਼ਲ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਕੱਢ ਲਿਆ ਤੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੇ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਫ਼ੌਜੀ ਖ਼ੇਮੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਨਵਾਬ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਲੈ ਆਇਆ। ਨਵਾਬ ਉਸ ਦੇ ਹੁਸਨ ਉਤੇ ਏਨਾ ਮੋਹਿਤ ਸੀ ਕਿ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਬੇਗਮ ਬਣਨ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ।

ਨਵਾਬ ਨੇ ਬਥੇਰੇ ਕਸ਼ਟ ਦਿਤੇ ਤੇ ਲਾਲਚ ਵੀ ਦਿਤੇ ਪਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੰਘਣੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਮੰਨੀ ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਨਵਾਬ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪੱਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਅਪਣੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਮਾਰ ਕੇ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿਤੀ ਪਰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾ ਲੱਗੀ ਤੇ ਨਵਾਬ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਭੂਮਸੀ ਵਿਚ ਦਫ਼ਨਾ ਦਿਤਾ।

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਵੰਸ਼ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤੇ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਬੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ-ਸ਼ਾਲੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਨ 1801 ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੰਨ 1705 ਵਿਚ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੇ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦਾ ਸਤ ਭੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਬੇਗਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰਬੇ ਵਰਤੇ ਸਨ ਪਰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਆਬਰੂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਦਿਤੇ ਸਨ ਤੇ ਨਵਾਬ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਫ਼ਨਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਜੀ ਨੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ 1885 (ਸੰਨ 1828) ਵਿਚ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਵਾਬ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਲਗਾ ਦਿਤੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦਾ ਨਵਾਬ ਅਤਾਉਲਾ ਖ਼ਾਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨਵਾਬ ਅਤਾਉਲਾ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣੇ ਚਾਰ ਭਤੀਜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਵਜ਼ੀਰ ਫਤਿਹ ਖਾਂ, ਹਿੰਮਤ ਖਾਂ, ਦਲੇਰ ਖਾਂ ਤੇ ਅਪਣੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਨਵਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫ਼ੌਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਭਤੀਜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਬ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਕੇ ਸੁਲਾਹ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਿਆ।

ਜਦੋਂ ਨਵਾਬ ਅਤਾਉਲਾ ਖਾਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੀਬੀ ਸਾਹਬ ਕੌਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਤੇ ਬੀਬੀ ਸਾਹਬ ਕੌਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਿਪਾਹ ਸਲਾਰ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਲੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਚੈਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖ ਦਿਤੀ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀ ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਉਤੇ ਹੀ ਗੱਲ ਨਿਬੜ ਗਈ।

ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦੀ ਦੇਹ ਭੂੰਮਸੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਥੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਧ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੂਹ ਲਗਵਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਇਕ ਕਿਲ੍ਹਾਨੁਮਾ ਮਕਾਨ ਤੇ ਡਿਉਢੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਲਈ ਕਈ ਸਿੰਘ ਵੀ ਛੱਡੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਕਬਰ ਵਿਚੋਂ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦੀ ਦੇਹ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਤਾ ਲਗਣ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕੀ ਉੱਥੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਕੇ ਪੂਜਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਮਸੀਤ ਵੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਮਸੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਪਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕਬਰਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਲੀ ਮਸੀਤ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਬਰ ਵਾਲੀ ਜਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੀਬੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਥੇ ਮਕਾਨ ਨੁਮਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਖੂਹ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਬਸਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਧਾਰਮਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਅਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਅਜਾਂਈਂ ਹੀ ਗੁਆ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਆਫ਼ੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਲੱਭ ਕੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵੀ ਬੀਬੀ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ

"ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ 1704 ਈ: ਤੱਕ ਜ਼ਾਲਿਮ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਖੀਰਲੀ ਜੰਗ 1704 ਈ: ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ।ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਰਸਾ ਕੰਢੇ ਵਿਛੋੜਾ ਪਿਆ। ਪੋਹ ਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਰਸਾ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਸੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ (ਸਹੇੜੀ) ਲੈ ਗਿਆ। ਆਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਗਏ।ਇਹ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਇੱਕ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਇਹ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿਟਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਉ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਉਗੇ।ਇਸ ਦਾ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਲੱਖ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਉ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।ਆਪ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ 'ਤੁਸੀ ਕਿਹੜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋ।' ਸਿੰਘ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੱਠ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਨੰਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੀਰਤੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਲ ਭੇਜੇ।ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਵੇਲੇ 17 ਸਾਲ 11 ਮਹੀਨੇ ਤੇ 15 ਦਿਨ ਦੀ ਸੀ।"

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ

ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਪੜੈ ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਰਸੁ ਸੋਖੈ॥ ਦੇ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਤੁਖਾਰ, ਕੱਕਰ, ਬਰਫ਼, ਪਾਲਾ ਅਤੇ ਠੰਢ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਖਿੜਾਓ ਵਿਚ ਪਤਝੜ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਦਰੱਖਤ, ਫੁੱਲ ਤੇ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਸਭ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ-ਸਰੀਰ ਵੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਮਾਨਵ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸ ਦੇ ਅਮੁਕ ਸੋਮੇ ਕਰਤਾਪੁਰਖ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਦੀਵੀਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੁਹਾਵਣਾ-ਸੁਖਮਈ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਬਹੁਤ ਸਤਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਨੰਦਪੁਰੀ ਦੇ ਆਨੰਦਮਈ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ 8 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਘੇਰੇ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ, ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਯੁੱਧ, ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੋੜਾ, ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਜਿਊਂਦੇ ਚਿਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ-ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਰੋਸ-ਰੋਹ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜਦੀ ਹੈ। 8 ਤੋਂ 13 ਪੋਹ ਦੇ ਇਹ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਦਰਦਮਈ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਖਾਂ, ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਰਹੇ ਇਸ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਘੇਰੇ ਕਾਰਨ ਆਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਜਲ-ਪਾਣੀ, ਅੰਨ-ਦਾਣਾ ਆਉਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਲਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਅੰਨ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਬਰ-ਸਿਦਕ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਾਨ ਸਰੀਫ਼ ਤੇ ਗਊ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਸਣੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਾਂਘਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਠਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ, ਬਾਰਸ਼ ਸਮੇਂ ਸ਼ੂਕਦੀ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਭਿਆਨਕ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੂਰਮੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ। ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਮਾਇਆ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿਰਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਸਿਰਸਾ ਕਿਨਾਰੇ ਹੀ ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ 'ਚ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਏ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ, ਤਿੰਨ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੇ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦਸ ਲੱਖ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦਾ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਚੇਲੇ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬਣੇ। ਧੰਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਫੜਾਉਣ ਦੀ ਮੁਖ਼ਬਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ, ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ 'ਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬੁਰਜ ਆਮ ਕਰਕੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਉੱਚੇ ਉਸਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੁਰਜ ਗੋਲਕਾਰ, ਚਕੌਣੇ ਜਾਂ ਅਠਕੋਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਚੁਫੇਰੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੋਹ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗਰਮਾਇਸ਼ ਨਾਲ ਗਰਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਸਰਹਿੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਕਤੀ-ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਭਰਪੂਰ ਫ਼ਤਵਾ ਸੁਣਾਉਣ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਲਾਲ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਾ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਗਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗ਼ਮਗੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਗੋਂ ਫ਼ਖਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ:

ਇਨ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਮੈ ਵਾਰ ਦੀਏ ਸੁਤ ਚਾਰ।
ਚਾਰ ਮੁਏ ਤੋਂ ਕਿਆ ਭਲਾ ਜੀਵਤ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ।

ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਦਰਦਮਈ ਸਾਕੇ 'ਤੇ ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ, ਮੋਤੀ ਮਹਿਰੇ ਤੇ ਦੀਵਾਨ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਨੂੰ ਪਿਤਾ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ, ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ, ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਸਿੰਝ ਕੇ ਖੜਾਓ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕਥਨੀ-ਕਰਨੀ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਸੂਰਮੇ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰ-ਬਚਨ ਕੇ ਬਲੀ ਸ਼ਹੀਦ ਸਨ। ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਫ਼ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਾਡਾ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ, ਅਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ 'ਚ ਫ਼ਰਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਠਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਦਮੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਫ਼ਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਇਸ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਗ਼ਮ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Passport Photos
Family Partrait
Graduation
Fashion | Glamour
Photo Restoration
Photography
for all occasions
ਪਾਸਪੋਰਟ ਫੋਟੋ 2 ਫੋਟੋ $5 ਦੀਆਂ
ROYAL PHOTO STUDIO
ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਸੇਵਾ
HD Blu-Ray, Cinematography
#171-8138 128 Street, Surrey (Payal Business Centre)
8140-120 Street, Surrey (ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦੇ ਥੱਲੇ)
Mandeep S. Dhillon 604-594-2131, 778-840-4600

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ? ARE YOU IN DEBT?
ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹੋ।ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਹੋਵੇ
Any type Unsecured Debt WE CAN REDUCE YOU DEBT BY 70%
ਸਾਡੇ ਰੇਟ ਕਾਫੀ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹਨ।
- ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ - ਲਾਈਨ ਆਫ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ
- ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. - ਕੋਲੈਕਸ਼ਨ ਕਾਲਜ
- ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ
- ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Any type of Financial Problems?
- Personal or Business Loan
- Canada Revenue Debt
- Credit Cards - Line of Credits
- Student Loan
- We help you in Bankruptcy and Proposals
Kulwinder Bains
Certified Credit Counseller
778-998-9402
DDS: Diverse Debt Solutions Ltd.
unit # 205-12899-76 Ave. Surrey

'ਗ਼ਦਰ' ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ

ਵਲੋਂ : ਡਾ. ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ
ਫੋਨ: +91-98728-54006

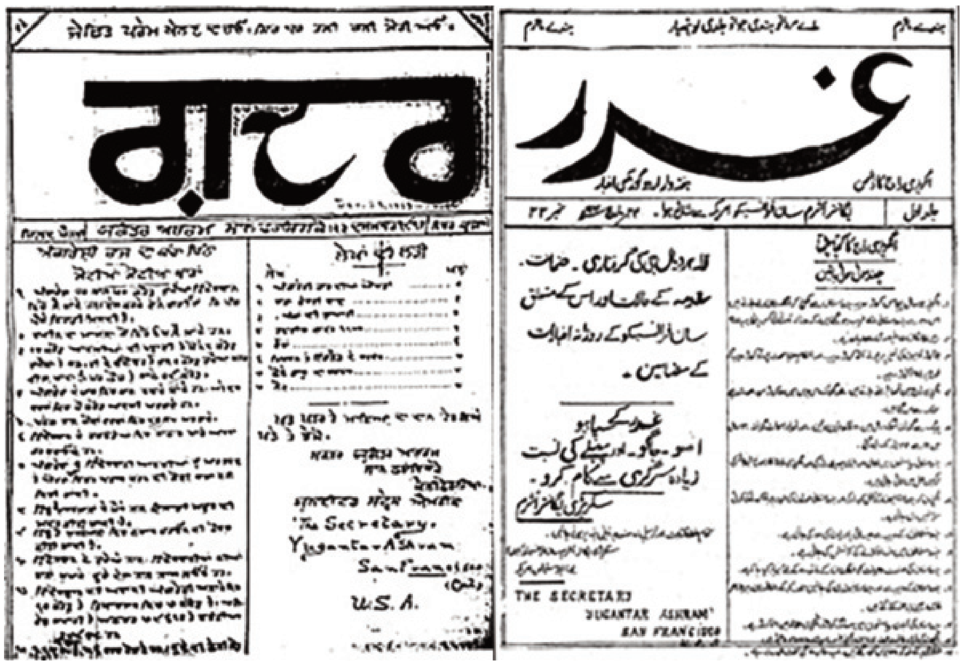

'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਦਕਾ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਗ਼ਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ 'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹੇ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਵਤੀਰੇ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਰਸਤੇ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ 'ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਪੈਸੇਫਿਕ ਕੋਸਟ' ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। 21 ਅਪਰੈਲ 1913 ਨੂੰ ਅਸਟੋਰੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਇਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ 1857 ਵਾਲੇ ਗ਼ਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ 'ਗ਼ਦਰ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1913 ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਹੇਠ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਗ਼ਦਰ' ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਦਸੰਬਰ 1913 ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ, 1914 ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ 1915 ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਕ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੰਗਾਲੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਪਸ਼ਤੋ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਵਿਸਵੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਅੰਕ ਦੀ ਛਪਾਈ ਹੱਥ-ਮਸ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ-ਇਕੱਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਰਘਵੀਰ ਦਿਆਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਜਨਵਰੀ 1914 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਲਿਥੋ ਮਸ਼ੀਨ ਵੇਲਨਸੀਆ ਸਟਰੀਟ, ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 1324 'ਚ ਲਾਈ ਗਈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਦਰ ਆਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

'ਗ਼ਦਰ' ਦੇ ਹਰ ਅੰਕ ਦੇ ਅੱਠ ਸਫ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਉਪਰਲੇ ਦੋਨਾਂ ਕੋਨਿਆਂ ਉਪਰ 'ਬੰਦੇ ਮਾਤਰਮ' ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ 'ਜੇ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਓ, ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਓ' ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਵੈਰੀ' ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੰਕ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਗ਼ਦਰੀ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ, ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ, ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ, ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਨ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਲਿਖਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਦੁਖੀਆ ਸਿੰਘ, ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ, ਬਾਗੀ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਦੁਖੀਆ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ, ਫਕੀਰ ਆਦਿ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ 1913 ਤੋਂ 1917 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1916-17 ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਖਰੇਵੇਂ ਆਉਣ ਕਾਰਨ 'ਗ਼ਦਰ' ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਨਿਕਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤਮ' ਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁਲੇਤਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਸੰਬਧੀ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ।

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਵੇਂ 3 ਮਾਰਚ 1914 ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆ ਤੁਕਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਕੇ 'ਜੇ ਚਿੱਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਜਉ ਤਉ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 7 ਅਪਰੈਲ 1914 ਨੂੰ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਗ਼ਦਰ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਐਡੀਟਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤਮ' ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

'ਗ਼ਦਰ' ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਾਲਮ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਕਾਲਮ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ' ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ 25 ਜੂਨ 1917 ਤੱਕ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ।

ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਲਮ ਹਰ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬ 'ਤਵਾਰੀਖ਼ ਗ਼ਦਰ 1857' 23 ਦਸੰਬਰ 1913 ਤੋਂ ਲੜੀਵਾਰ 11 ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ 24 ਅਪਰੈਲ 1915 ਤੱਕ ਛਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤਾਰੀਖ਼-ਹਿੰਦ' ਵੀ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਕਈ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ਼ਤਵਾਰ ਛਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਲੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ 10 ਨਵੰਬਰ 1914 ਤਕ ਛਪੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰਕ, ਮਿਸਰ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਜਲਸਾ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

'ਗ਼ਦਰ' ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਦਕਾ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਗ਼ਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ 'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹੇ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹਰ ਕੋਈ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਿਉਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ

ਲਿਖਤ : ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਵ੍ਹਟਸਐਪ : 94171-04961

ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਕਹਾਵਤ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਸਿਆਣਾ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਹਣੀ, ਹੌਸਲੇ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਹਾਵਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਅਮਲ ਹੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤੱਤ-ਸਾਰ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਆਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਕਹਾਵਤਾਂ ਕਦੇ ਝੂਠੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਅਖਾਣ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ।

'ਮੈਂ' ਸ਼ਬਦ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਉਸ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲਬਾਣੀ, ਚੱਜ-ਅਚਾਰ, ਮਿਲਣ-ਗਿਲਣ, ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਵੀ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਹੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਉਸ ਅਦਿੱਖ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਰਾਇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਤੇ 'ਮੈਂ' ਐਨੀ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਚੀਆਂ-ਝੂਠੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਕਸ ਦੀ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਸੁਣਨ ਤੇ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸੱਚ-ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਰਲੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ 'ਮੈਂ' ਮੁਤਾਬਕ ਤੁਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥੋੜੀ ਮੋਟੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਖੌਤੀ ਸੱਚ ਦੇ ਲੇਪ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਸੱਚਿਆਂ ਵਰਗੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਇਕੱਠ, ਪਰ੍ਹੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਸਮਾਗਮ, ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਨਿੱਕੀ-ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਦਾ, ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਅਤੇ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਵਰਦਾਨ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ-ਸੌ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕੋਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਹੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ 'ਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਦਿਸਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਘਰਾਂ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਥਾਣਿਆਂ, ਤਹਿਸੀਲਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਧਨ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰੰਗਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਣਦਿਆਂ ਇਸ ਸੋਚ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਸਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸੋਚ ਹੋਣ ਦਾ ਨਕਾਬ ਲਾਹ ਕੇ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ-ਗ਼ਮੀ, ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫ਼, ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ, ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ, ਬੇਵੱਸੀ, ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਣਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ 'ਮੈਂ' ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਵੇਖੋਗੇ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਕਸ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ, ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਰੂਹ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਆਪਣੇ ਲੋਕ, ਇਹ ਸਮਾਜ, ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਬੜੀ ਹੁਸੀਨ ਤੇ ਰੰਗੀਨ ਲੱਗੇਗੀ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

ਲੇਖਕ : ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਸੰਪਰਕ : 99142-58142

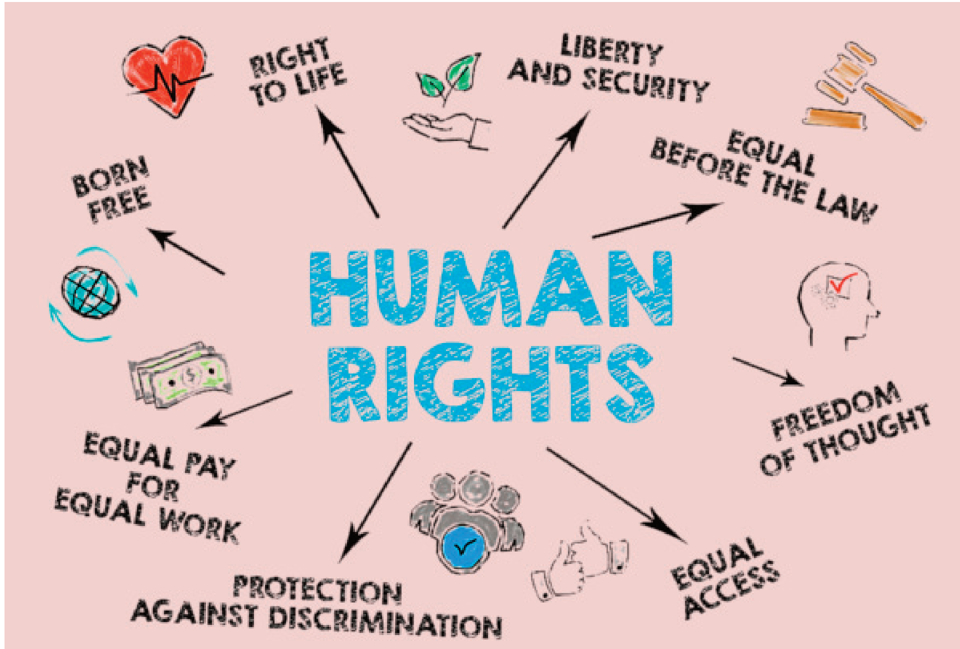

ਇੱਕੋ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਨਮੀ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਾ ਜਾਤੀ ਅੰਦਰ ਬਰਾਬਰਤਾ,ਮਾਣ ਸ਼ਨਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਅਤੇ ਅਜਾਦੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,ਰੰਗਾਂ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਤ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ ਐਨ ਓ ਵੱਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਨਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 10 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਦਿਨ ਨਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਜਰੂਰੀ ਹੈ,ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਸਦੇ ਲੋਕ ਅਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰ ਸਕਣ,ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਵਿੱਖੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕਣ,ਪਰੰਤੂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਨਜਰਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ,ਤਾਂ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਧੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਤ ਪਾਤ,ਊਚ ਨੀਚ ਨੂੰ ਮੂਲ਼ੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਹੈ।ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤਕਰੀਵਨ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦੋ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਏ।ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੁਲ ਲੁਕਾਈ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਰਕ ਅਤੇ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ,ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਸਮੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਖਿਲਾਫ ਅਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ,ਜਿਸ ਦੇ ਇਵਜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਚੱਕੀਆਂ ਵੀ ਪੀਸਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸਮਾ ਵੀ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਘਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਨਿਰੋਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਖਾਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ।ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਤੋ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਂਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੌਂਮ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੀਸ ਕਟਵਾਉਣ ਤੋ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀ ਕਰਦੀ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ,ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਣਐਲਾਨੀ ਨਜਰਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ,ਉਸ ਮੌਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ ਨਹੀ ਉਠਾਈ,ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਨਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਿੱਡਰਤਾ ਨਾਲ ਅਵਾਜ ਉਠਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਂਮ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਖਾਤਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੋਰਦਾਰ ਅਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀਆ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੱਬਵੇਂ ਰੂਪ ਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪਸਟ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ,ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਤੋ ਸਿਵਾਏ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਕੌਂਮਾਂ,ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਹਕੂਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਹਕੂਕਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਏਥੇ ਸੁਆਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕੌਂਮ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਖਾਤਰ ਲੜਨ ਮਰਨ ਤੋ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀ ਕਰਦੀ,ਅੱਜ ਉਹ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਕਿਉਂ ਹੈ,ਕਿਉ ਸਿੱਖ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਣੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੱਟਣ ਤੋ ਬਾਅਦ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਰਧ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸੁਆਲ ਦਾ ਸਾਦਾ ਤੇ ਸਰਲ ਜਵਾਬ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਤੇ ਭਾਰੂ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ।ਜਿਸਤਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਵਿਤਕਰੇਵਾਜੀ ਅਤੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਖਬਰਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਵਜਾਏ ਗੈਰ ਹਿਦੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਗ ਉਗਲਦੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ,ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਬਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੱਚੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਭਗਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ,ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਵੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਹ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਰਾਂਸਟਰ ਭਗਤੀ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋ ਅੰਨਾ ਹਜਾਰੇ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲਿਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅੰਨਾ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਕਬਰੇਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ,ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋ 2014 ਵਿੱਚ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਗੁਰਬਖਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਬ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੈਨਲ ਨੇ ਇਸ ਸਮਘਰਸ਼ ਦੀ ਕਬਰੇਜ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਕੀਤੀ,ਕਿਉਕਿ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿੱਖ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ।ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਤੋ ਹੋਏ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ,ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਖਬਰ ਨਹੀ ਮਿਲੇਗੀ,ਜਦੋ ਕਿ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਘਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਹੁਣ ਜਦੋ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪਿਛਲੇ 123 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ,ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਖਬਰ ਦੇਣੀ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀ ਸਮਝਦਾ।ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਬਲਗਣ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣ ਗਈ ਹੋਵੇ,ਓਥੇ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਜਦੋ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਅਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ,ਖੁੱਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੇ ਹਨ,ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਅਪਣੇ ਖੁੱਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਹਿਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

“ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸਮਾ ਵੀ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਘਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਨਿਰੋਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਖਾਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ।ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਤੋ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਂਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੌਂਮ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੀਸ ਕਟਵਾਉਣ ਤੋ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀ ਕਰਦੀ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ,ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਣਐਲਾਨੀ ਨਜਰਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ,ਉਸ ਮੌਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ ਨਹੀ ਉਠਾਈ,ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਨਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਿੱਡਰਤਾ ਨਾਲ ਅਵਾਜ ਉਠਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਂਮ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਖਾਤਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੋਰਦਾਰ ਅਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।”

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
ICC Accounting Services Inc.

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
604-597-0991, 778-895-7444
1-800-732-0519
: icc.accounting@yahoo.ca
: www.iccaccounting.com
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4

Gurnek Bangar
(Pasla)

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਿਸ ਕਰਨੀ ਰੀਸ

ਕੁਦਰਤ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰ। ਸਮੁੱਚੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਇਨਾਇਤ। ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ। ਕੁਦਰਤ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਲਾਕਾਰ। ਅਮੁੱਲ ਅਤੇ ਅਜ਼ੀਮ। ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਆਹਲਾ। ਅਲੱਗ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ। ਹਰ ਪਲ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਆਹਰ। ਹਰ ਦਮ ਕਲਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ। ਵੱਖੋਵੱਖ ਰੰਗਾਂ, ਆਕਾਰਾਂ, ਅਠਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਦੀ। ਕਾਇਨਾਤ ਉਸ ਦੀ ਕੈਨਵਸ ਤੇ ਕੈਨਵਸ ਵਿਚ ਰੰਗ ਭਰਨਾ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਰਮ। ਇਸ ਕੈਨਵਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ। ਅਚੰਭਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਇੰਨੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਰ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਦੁਲਾਰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚ ਵਿਭਿੰਨ ਰੰਗ ਭਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਅਲੋਕਾਰੀ ਨੁਹਾਰ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਕਲਾਕਾਰ ਕਿੰਨਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ। ਕੁਦਰਤ ਸਾਹਵੇਂ ਬੌਣਾ ਤੇ ਅਦਨਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ। ਉਹ ਕੁਝ ਕੁ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਨਾਲ ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਦਾ। ਕੁਦਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਮੰਗਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਖ਼ੂਬਸੀਰਤੀ ਲਈ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਦੂਰ ਤੀਕ ਫੈਲੇ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇਖਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨਾ। ਰੇਤੀਲੀ ਧਰਤ 'ਤੇ ਕੈਕਟਸ ਦੇ ਬੂਟੇ 'ਤੇ ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ। ਟਾਂਵਾਂ-ਟਾਂਵਾਂ ਬਿਰਖ ਰੇਤੀਲੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਹਰਿਆਵਲ ਦਾ ਜਾਗ ਲਾਉਂਦਾ, ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬੂਟਾ ਰਹਿਓ ਰੀ ਦਾ ਨਾਦ ਅਲਾਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੀ। ਕੁਝ ਕੁ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹਰ ਰੰਗ ਹੀ ਮਾਨਣ ਯੋਗ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਕੇਹਾ ਕਮਾਲ ਕਿ ਇਕ ਬੱਚਾ ਬਚਪਣੇ ਤੋਂ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉਸੇ, ਨੁਹਾਰ, ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸੁਪਨੇ ਬਦਲਦੇ। ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਅਧਖੜ ਉਮਰ ਨੂੰ ਤੁਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਹਦੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਬੰਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਰੰਗੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਉੱਘੜਨ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਅੰਗ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਫੁਰਤੀਲਾਪਨ ਗ਼ਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦਾ ਖੁੱਸ ਜਾਣਾ। ਜੋਸ਼, ਜਜ਼ਬਾ, ਜਜ਼ਬਾਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜ਼ਮੀਰ ਤੇ ਜਗੀਰ ਬਦਲਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹ ਬਦਲਦੀਆਂ।

ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੈਸਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਹਰ ਦਮ, ਹਰ ਸਾਹੇ, ਹਰ ਦਿਨ, ਬਦਲਦਾ। ਇਹ ਬਦਲਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ, ਸਬੰਧ, ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸੋਚ ਵੀ ਬਦਲਦੀ। ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਵੀ ਬਦਲਦੀ। ਬਦਲਣਾ, ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਵਰਤਾਰਾ। ਬਦਲਾਅ ਦੌਰਾਨ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ, ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਰਤ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੇਹਾ ਅਸੂਲ ਬਚਪਣੇ ਦਾ ਪਾਕੀਜ਼ ਮਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਲੀਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਅੰਦਰਲੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਮੱਧਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲੋਭਾਂ, ਲਾਲਚਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਨਿੱਕੇਨਿੱਕੇ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰ ਲੈਂਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੀ ਰੰਗ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੌਤ ਦੀ ਪਨਾਹ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ। ਕੁਝ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਦੇ ਤੇ ਕੁਝ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੀੜਾਂ ਲੱਭਦੇ। ਕੁਝ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕਮੀਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਾਤ। ਕੁਝ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨਾਂ 'ਚ ਸੁੱਖ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਤੇ ਸਕੂਨ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਤੇ ਕੁਝ ਬਹੁਤਾਤ ਕਾਰਨ ਭਟਕਣਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮੇਟਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ।

ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕੇਹਾ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਝੁੱਗੀਆਂ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਪਰ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਦੇ ਵੀ ਮਨ ਵਿਚ ਦਗ਼ਾ, ਫ਼ਰੇਬ ਜਾਂ ਕਮੀਨਗੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਹ ਕੇਹਾ ਆਲਮ ਕਿ ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਦਾ ਲਾਲਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਰੱਬੀ ਰੂਹਾਂ ਰੁੱਖੀ-ਸੁੱਕੀ ਖਾ ਕੇ ਡਕਾਰ ਮਾਰਦੇ ਅਤੇ ਰੂਹੀ-ਰੱਜਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ। ਕੁਦਰਤ ਕਮਾਲ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰ। ਕਦੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਾਸ਼ ਵੰਨੀਂ ਦੇਖਣਾ। ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ, ਚਮਕ, ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾਵਾਂ, ਸੂਰਜੀ ਮੰਡਲ, ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਉਪ-ਗ੍ਰਹਿ, ਸਭ ਕੁਝ ਅੰਬਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਜਲੌਅ। ਕਦੇ ਚੰਦਾ ਮਾਮਾ, ਕਦੇ ਮਾਈ ਬੁੱਢੀ ਦਾ ਝਾਟਾ। ਕਦੇ ਇਹ ਤਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਕਰਦੇ। ਕਦੇ ਸੂਰਜੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਬੱਝਿਆ, ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਦੇ, ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ। ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਮਾਲ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕੇਹੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕਿ ਸੂਰਜ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵੀ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਵੀ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ। ਖ਼ੁਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਧਰਤ ਦੁਆਲੇ ਅਜੇਹਾ ਗ਼ੁਬਾਰ ਚੜ੍ਹੇਗਾ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਸਮੁੱਚੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਐ ਬੰਦੇ! ਤੂੰ ਇਸ ਸਾੜ੍ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਟਾਲੇਂਗਾ?

ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ 'ਚ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਾਓ। ਕੁਦਰਤ ਅਸੀਮਤ ਨਿਆਮਤਾਂ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਦੀ, ਦੁਆਵਾਂ ਹੀ ਮੰਗਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਦੁਆਵਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਦ-ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਬਦਦੁਆ ਬਣ ਗਏ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਖੋਟ ਨਹੀਂ। ਸਦਾ ਸੰਪੂਰਨ, ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਊਣਤਾਈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਕਿ ਹਰ ਜੀਵ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਸਿਖਾਈ। ਕਦੇ ਪਰਬਤਾਂ ਤੇ ਬਿਰਖਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਜ਼ ਤੇ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਇਹ ਪਰਬਤ-ਲੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੱਸਦੀਆਂ ਕਿ ਹਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ। ਬਰਫ਼ਾਂ ਨਾਲ ਢਕੀਆਂ ਪਰਬਤੀ ਟੀਸੀਆਂ, ਹਰਿਆਵਲ ਵਿਚ ਛੁਪੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ, ਝਰਨਿਆਂ ਦੀ ਕਲਕਲ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ, ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਅਤੇ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ। ਬੰਦਾ ਕੱਲੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਤੇ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਪੂਰਤੀਆਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਾਂਗੇ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿੱਧ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪਾਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਮਿੱਧ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੋੜ ਹੈ ਪਰਬਤਾਂ ਵਰਗਾ ਜੇਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਲੀਏ। ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਤਦਬੀਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲੀਏ ਅਤੇ ਪਰਬਤੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰੀਏ। ਪਰਬਤ ਆਰੋਹੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਪਰਬਤੀ ਟੀਸੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਵਿਰਲਿਆਂ ਦਾ ਦਮਖ਼ਮ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਟੀਸੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਦੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਿਆ?

ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਢਿਆਂ ਦੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ, ਮਸਤ ਚਾਲ ਨਾਲ ਧਰਤ ਨੂੰ ਸਿੰਜਦੇ। ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦੇ। ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ, ਤਰਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣੇ, ਜੀਵਨ-ਦਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਬਣਦੇ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਕਿ ਖੜ੍ਹੇ ਤੇ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਜਦ ਕਿ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ। ਮੌਤ ਨਾਲੋਂ ਜੀਵਨ- ਦਾਨੀ ਬਣਨ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਦਰਿਆ, ਨਦੀਆਂ, ਝੀਲਾਂ, ਤਲਾਅ ਤੇ ਛੱਪੜ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਇਕ ਸੰਤੁਲਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਅਰਪਿਤ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ। ਅਸੀਂ ਛੱਪੜ 'ਤੇ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ ਕਦੇ ਗਲੀਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਹਿਸੂਸਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਨਿਰਮਲ ਸਨ। ਪਾਣੀ ਪਲੀਤ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰ ਕੇ ਕੀ ਖੱਟਿਆ, ਕਦੇ ਸੋਚਣਾ? ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਬੀਚ 'ਤੇ ਟਹਿਲਦਿਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ। ਬੀਚ 'ਤੇ ਖਿਲਰੇ ਘੋਗੇ ਤੇ ਸਿਪੀਆਂ ਦੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਭਿਉਂਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰੂਹੀ ਠੰਢਕ ਕੀ ਹੁੰਦੀ? ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਝੱਸਣਾ ਤੇ ਟਕੋਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸਕੂਨ ਦਿੰਦਾ। ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਅਨੁਭਵ ਜੋ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਮਾਣਨਾ ਜਾਣਦੇ। ਇਹ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਚੰਨ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੀ ਸਾਂਝ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਣਾ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਮੁੱਲਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਮਤਾ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੀ ਅਰਥ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਬਣਨਾ ਲੋਚਿਆ?

ਸਮੁੰਦਰ ਅਸੀਮਤ ਦਾਤਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਨਿਮਾਣਾ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛਦਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣਕ-ਮੋਤੀ ਬੀਚਾਂ 'ਤੇ ਖਿਲਾਰਦਾ। ਸਕੂਨ ਤੇ ਸਹਿਜ ਦਿੰਦਾ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਵਿਚੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲ ਮਾਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਸਮਝਦੇ। ਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਚੰਨ ਦੀ ਗੁਫ਼ਤਗੂ, ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਘੁਲਣਾ, ਦਰਅਸਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਨਾਲ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਮਿਲਣੀ। ਇਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਕਹਿ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਬੱਬ। ਸੋਚਣਾ! ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਅਹਿਸਾਨ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਨ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦੇ। ਅਹਿਸਾਸ ਉਸ ਦੇ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੋ ਕੁਝ ਦੇਣ ਵਾਲੇ। ਕੁਦਰਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਤਝੜ ਵਿਚ ਪੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਰੰਗ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਜੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਤੀਕ ਨਿਹਾਰਨਾ। ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਇਨਾਇਤ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਮਾਲ ਕਿ ਬਿਨ-ਪੱਤਰੇ ਬਿਰਖ ਤੇ ਟਾਹਣੀਆਂ ਮਾਯੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਰੁੱਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ। ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਤੋਰ ਕੇ ਨਵੇਂ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਨੰਦਤਾ ਮਾਣਦੇ। ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਪਾਲਦੇ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਨਿਪੱਤਰੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਯੋਖ ਮੌਸਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਝੱਲਦਿਆਂ ਵੀ ਕਦੇ ਵੀ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਹ ਜਾਣਦੀਆਂ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਰ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸਿਰੜ ਦੀ ਪਰਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਪਰਖ 'ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਉੱਤਰਦੀਆਂ। ਆਖ਼ਰ ਨੂੰ ਹਰੀਆਂ ਕਚੂਰ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਡਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਂਦੀਆਂ, ਬਿਰਖ ਨੂੰ ਹਰਿਆਵਲਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਵੀ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਗੇੜਾ ਲਾਉਣਾ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਝੂਮਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰ ਤੀਕ ਪਸਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਜੇਹਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਵੋਗੇ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕਿਣਕਾ ਬਣਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੋਗੇ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੇਹਾ ਕਮਾਲ ਕਿ ਧਰਤੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਭਰੇ ਭੜੋਲਿਆਂ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੀ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਸਦਾ ਭੋਖੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ। ਕੁਦਰਤ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀਏ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦਿੰਦੀ ਹੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਕੁ ਅਜੇਹਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਬੰਦਾ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦਿੱਬ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣ ਸਕੇ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਨੂਠੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਹੇਠਲੇ ਜੀਵ-ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਕਦੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਪਰਾਂ ਤੇ ਲੰਮੇਰੀ ਤੇ ਉਚੇਰੀ ਪਰਵਾਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲੀ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਦੇ। ਪਰ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਖ਼ਰੀ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਨਹੀਂ ਪਰਤਦੇ ਜਦ ਕਿ ਕੂੰਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬਚੜਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੈਰ-ਸੁੱਖ ਜਾਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਤਦੀਆਂ। ਬੰਦੇ ਦੀ ਬੇਵਤਨੀ ਤੇ ਨਿਰਮੋਹੇਪਣ ਦਾ ਕੇਹਾ ਰੰਗ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੁੱਕ ਗਈਆਂ। ਦੱਸਿਓ! ਜੜ੍ਹ ਹੀਣ ਮਨੁੱਖ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ?

ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਵੀ ਤਰੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੂੰਜਾਂ ਦੇ ਬੋਟਾਂ ਨੂੰ ਚੋਗ ਚੁਗਾਉਂਦੀ। ਕਦੇ ਕੈਮਲੂਪ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਵਾਵਾਂ ਹੱਥ ਸੁਗਮ-ਸੁਨੇਹੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਦੱਸਦੀ। ਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਅਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ?

ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਭੇਜਣਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ, ਸਮਝਾਂ, ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੁੱਖ ਕੇਹਾ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਕਿ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਅਬਾਦੀ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਬਰਬਾਦੀ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਅਬਾਦੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ। ਉੱਜੜ ਗਈਆਂ ਤਵਾਰੀਖ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਰ-ਮੁੱਕੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਨਕਸ਼ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਮਿਟ ਜਾਂਦੇ।

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਵਾਂਗ ਕਲਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਕਲਾਕਾਰੀ ਯਤੀਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹਮਦਰਦੀ, ਖ਼ਾਲੀ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਦਾਨ, ਗਿਆਨਹੀਣ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਜੋਤ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਜੋਦੜੀ, ਨੰਗੇ ਜਿਸਮ ਲਈ ਕੱਜਣ, ਛੱਤ-ਹੀਣ ਲਈ ਸਿਰ ਦੀ ਛੱਤ, ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਰੋ। ਕੁਦਰਤ ਤੁਹਾਥੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ। ਕਲਾਕਾਰ ਬਣਨਾ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਬਣ, ਸੰਤੁਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਣਮੱਤਾ ਸਰਫ਼ ਬਣਨਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰ।

ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾਨਵ

10 ਦਸੰਬਰ : ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਲਿਖਤ : ਡਾ.ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ 'ਜੀਓ ਤੇ ਜਿਓਣ ਦਿਓ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਦਾਨਵੀ ਬਿਰਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਜੇਕਰ 'ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ', ਖੋਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣ ਸਮਾਨ ਚਿਤਰ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤਾਕਤਵਰ ਨੂੰ ਹੀ ਜਿਓਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ' ਕਾਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਦਿਆਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਰਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਮਹਿਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ' ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਕੜਾ ਮੁਲਕ ਮਾੜੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਮਨੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਖੋਹ ਕੇ, 'ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਕਤੀ ' ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਭਿਆਨਕ ਮਨੁੱਖੀ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਤੀਜੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਭਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਾਂਝ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ -ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ 10 ਦਸੰਬਰ 1948 ਈ. ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਸੰਪਤੀ , ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਦਿਨ 'ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 'ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੀਵਨ- ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹੂਲਤਾਂ।'' ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਕ ਮਾਨਣਾ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ 'ਸ਼ੋਸ਼ਣ' ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਰਾਜ' ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚਾਹੇ ਮੂਲ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰਖਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਬ-ਉਚ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਜ - ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹਿਫ਼ੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ' ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਨੇਤਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਵੋਟਾਂ ਹਥਿਆਉਣਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸ਼ਾਸਕ ਜਨ- ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਉਸਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਝੀ ਤਸਵੀਰ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ? ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸਤਾਏ ਮਨੁੱਖ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਕਦੋਂ ਬਿਰਖ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਨਿਰਦੋਸ਼ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਕਦੋਂ ਜਾ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਧਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਖਾਂਤਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕੁਰਸੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਡਾਂ 'ਤੇ ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਹੀ ਸਿਤਮ ਝੱਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸ਼ਾਸਕ ਖੁਦ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਕੀ ਜਾਣੇ ਕਿ ਵਧੀਕੀ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 6ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਬਣੇ ਮਿਸਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੋਸ਼ਰਵਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ 'ਚ ਜਦ ਉਹ ਗੁਰੂ -ਕੁਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਉਸਤਾਦ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਅਕਾਰਨ ਹੀ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਚਪੇੜ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਨ ਬੜਾ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਿਆ,ਤਾਂ ਉਸਤਾਦ ਤੋਂ ਇਸ ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗੇਗਾ। ਜਵਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਜ- ਤਿਲਕ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੋਸ਼ਰਵਾ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ , ''ਉਸਤਾਦ ਜੀ! ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਥੱਪੜ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ। ਜੁਆਬ ਦੇਵੋ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ?'' ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਸਤਾਦ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਜੇਤੂ ਮੁਸਕਾਨ ਖਿੱਲਰ ਗਈ ਤੇ ਫ਼ਖਰ ਨਾਲ ਆਖਣ ਲੱਗਿਆ ,'' ਰਾਜਾ! ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਸਬਕ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ , ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ , ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਹ ਚਪੇੜ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੀ, ਜਿਹੜੀ ਬੇਕਸੂਰਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇਸ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲੇਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਵੇ।'' ਕਾਸ਼ ! ਸਾਡੇ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਬੇਦੋਸਿਆਂ ਇਕ ਥੱਪੜ ਖਾਧਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਬੇਕਸੂਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਦੀ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੱਜੀ ਚਪੇੜ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮਹਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਲੂਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਗਰ ਤੋਂ ਨਮਕ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਫ਼ਤ ਨਹੀਂ, ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਹੈ। ''ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਾਗ ਦਾ ਇਕ ਫੁੱਲ ਤੋੜੇਗਾ, ਉਸਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਾਰਾ ਬਗੀਚਾ ਉਜਾੜ ਦੇਣਗੇ।''

ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਢਲੇ ਮਾਨਵੀਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੈਰ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ - ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਲਾਵਾਰਸ ਕਹਿ ਕੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਅੱਗ 'ਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਦ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੋਧਾ ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਸੀ? ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਝੂਠ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਗੋਲਡ ਸਮਿਥ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ , ''ਮਾੜੇ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਉਤੇ ਕਨੂੰਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਤਕੜੇ ਤੇ ਅਮੀਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।'' ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਆਦਿ ਰਾਹੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿੱਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜਦ ਅਜਿਹੀ ਜਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਜੁਆਬ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਘੜਤ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼- ਗੱਦਾਰ ਗਰਦਾਨਿਆਂ ਜਾਵੇ, ਜਦਕਿ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾਨਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਤੇ ਗਰੀਬ, ਤਕੜੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੇ ਪਰਜਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਿੰਨਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਾਂ 'ਕਾਬਿਲੇ - ਤਾਰੀਫ਼' ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ , ਕਾਤਲ ਤੇ ਮਕਤੂਲ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਭੋਰਾ-ਭਰ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਨਾਲ ਇਕੋ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ 'ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 174 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚਾਹੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਫਾਡੀ' ਸਥਾਨ ਮਿਲਣਾ 'ਤੇ ਬੜੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਉਠਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੜੇ 'ਫ਼ਖ਼ਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ' ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਵੰਡ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ 'ਮੋਦੀ' ਮੁਲਕ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਸੈਂਕੜੇ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ 'ਕੰਗਾਲਿਸਤਾਨ' ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਸਹਿਤ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੁਢਲੇ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਫਰੰਗੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਜਹਾਦ ਛੇੜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇਸ ਸਦੀ' ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਵਾਪਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਨਰ- ਸੰਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਖਾਸ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧੀਆਂ -ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਅਸਮਤ ਲੁੱਟੀ ਗਈ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ, ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ -ਜੀ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕੇ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੂਕ -ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਜਬਰ -ਜ਼ੁਲਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੀਕ ਵੀ ਹੋਏ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਰੰਗਾਨਾਥ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਕੁਸਮ ਲਤਾ ਜਾਂਚ ਸਮਿਤੀ, ਵੇਦ ਮਰਵਾਹ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। 'ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅੱਤਵਾਦ' ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕਾਂਡ, ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ, ਉੜੀਸਾ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਦੁਖਾਂਤ ਵਾਪਰੇ। ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ- ਜਨਾਹ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਝਿਆ। ਇੰਨੇ ਭਿਆਨਕ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ

'ਭੰਡਾ ਭੰਡਾਰੀਆ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਭਾਰ?
ਇਕ ਲਾਸ਼ ਚੁੱਕ ਲਾ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ।'

ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਅੱਤਵਾਦੀ' ਤੇ 'ਵੱਖਵਾਦੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਹਿ ਕਹਿਰ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋ 'ਰਿਪੋਰਟ ਟੂ ਨੇਸ਼ਨ- ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ' ਤੇ 'ਸਟੇਟ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਅਰਧ- ਸੈਨਿਕ ਦਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਾਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਲ 'ਚ ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਨਿਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ ਗਿੱਲ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਨਿਊਰਮਬਰਗ ਟਰਾਇਲ ਵਾਂਗ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਜਨਰਲ ਅਗਸਤੋ-ਪਿਨੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ 'ਗਿੱਲ ਵਰਗਿਆਂ' ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਮਰਿਆ। ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਸਮੇਤ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ 'ਬੁਚੜ ਗਿੱਲ' ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕਸੀਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕੀਤਾ।

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਰੂਸੋ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ, ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਹਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਿਲ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਖਣਾ ਰੱਖਣਾ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਖੋਹਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗ ਉਠਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ (ਰਜਿ.)
ਐਬਟਸਫੋਰਡ, ਕੈਨੇਡਾ
isnghnewscanada@gmial.com
001-604-825-1550

10 ਦਸੰਬਰ : ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ 76ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

'ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ' ਬਨਾਮ 'ਕਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ'

ਯੂ ਐਨ ਓ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ-ਪੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ

ਲਿਖਤ
ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
604-825-1550

ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ (1939 ਤੋਂ 1945) ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਰਮਨ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਅਡੋਲਫ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਭਿਆਨਕ ਮਨੁੱਖੀ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਤੀਜੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਖੌਫ ਨਾਲ ਖਦਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਨ 1945 ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਾਂਝ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 10 ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਲਮੀ ਐਲਾਨਨਾਮੇ (ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ) ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ 58 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਸੰਪਤੀ , ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 30 ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਹਨ। 4 ਦਸੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ 317ਵੀਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 423 (5) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੀਵਨ- ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਸਿਲ ਹੋਣ।'' ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਕ ਮਾਨਣਾ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ 'ਸ਼ੋਸ਼ਣ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ 'ਜੀਓ ਤੇ ਜਿਓਣ ਦਿਓ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਰਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਜੇਕਰ 'ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ', ਖੋਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੀੜਿਤ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਖੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟਣ ਲਈ ਹਲੂਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤਾਕਤਵਰ ਨੂੰ ਹੀ ਜਿਓਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ' ਕਾਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਸਬਕ ਨਾ ਸਿਖਦਿਆਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਰਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਮਹਿਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ' ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਕੜਾ ਮੁਲਕ ਮਾੜੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਮਨੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਹੱਕ ਖੋਹ ਕੇ, 'ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਕਤੀ ' ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਭਿਅੰਕਰ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਊ ਤਸਵੀਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਾਸੂਮਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਜਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਯੂਐਨਓ ਵੀ ਬੇਵਸ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਇਉ ਹੀ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਿਅੰਕਰ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ।

'ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਖੌਤੀ ਲੋਕ ਰਾਜ' ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚਾਹੇ ਮੂਲ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰਖਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਰਬ-ਉਚ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਆਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ' ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਨੇਤਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਵੋਟਾਂ ਹਥਿਆਉਣਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸ਼ਾਸਕ ਜਨ- ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਉਸਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਝੀ ਤਸਵੀਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ? ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸਤਾਏ ਮਨੁੱਖ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਕਦੋਂ ਬਿਰਖ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਨਿਰਦੋਸ਼ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਕਦੋਂ ਜਾ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ?

ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਧਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਖਾਂਤਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕੁਰਸੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਡਾਂ 'ਤੇ ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਤਮ ਝੱਲਣੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸ਼ਾਸਕ ਖੁਦ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਕੀ ਜਾਣੇ ਕਿ ਵਧੀਕੀ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 6ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਬਣੇ ਮਿਸਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੌਸ਼ਰਵਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ 'ਚ ਜਦ ਉਹ ਉਸਤਾਦ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਉਸਤਾਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਚਪੇੜ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ । ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਮਨ ਬੜਾ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਿਆ,ਤਾਂ ਉਸਤਾਦ ਤੋਂ ਇਸ ਗੁਸਤਾਖੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗੇਗਾ।

ਜਵਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣਾ ਮਗਰੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੌਸ਼ਰਵਾ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ , ''ਉਸਤਾਦ ਜੀ! ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਥੱਪੜ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ। ਜੁਆਬ ਦੇਵੋ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ?'' ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਸਤਾਦ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਜੇਤੂ ਮੁਸਕਾਨ ਖਿੱਲਰ ਗਈ ਤੇ ਫ਼ਖਰ ਨਾਲ ਆਖਣ ਲੱਗਿਆ ,'' ਰਾਜਾ! ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਸਬਕ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ , ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ , ਪਰ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਹ ਚਪੇੜ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੀ, ਜਿਹੜੀ ਬੇਕਸੂਰਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇਸ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲੇਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਵੇ।''

ਕਾਸ਼ ! ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਕ-ਇਕ ਥੱਪੜ ਖਾਧਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਬੇਕਸੂਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਦੀ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੱਜੀ ਚਪੇੜ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੇ ਨੌਸ਼ਰਵਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮਹੱਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਿਚਰਦਿਆਂ, ਇਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਲੂਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਗਰ ਤੋਂ ਲੂਣ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਫ਼ਤ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਹੈ। ''ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਾਗ ਦਾ ਇਕ ਫੁੱਲ ਤੋੜੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਾਰਾ ਬਗੀਚਾ ਉਜਾੜ ਦੇਣਗੇ।'' ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਢਲੇ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਰਾਜਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਕਟਵਿਸਟ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ-ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਲਾਵਾਰਿਸ ਕਹਿ ਕੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਅੱਗ 'ਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਜਦ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੋਧਾ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਸੀ? ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਝੂਠ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਗੋਲਡ ਸਮਿਥ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ , ''ਮਾੜੇ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਉਤੇ ਕਨੂੰਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਤਕੜੇ ਤੇ ਅਮੀਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।'' ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਆਦਿ ਰਾਹੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿੱਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਦ ਅਜਿਹੀ ਜਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ, ਬੇਨਿਯਮੀਆ ਅਤੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਲਈ ਜੁਆਬ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਬੁੱਚੜ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਘੜਤ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੇਖੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹੋਵਣ। ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ਼ੱਦਾਰ ਗਰਦਾਨਿਆਂ ਜਾਵੇ, ਜਦਕਿ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਤੇ ਗਰੀਬ, ਤਕੜੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਤੇ ਪਰਜਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਭਾਵ ਅਤੇ ਫਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਦ ਕੇ ਜਾਈਏ, ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ , ਕਾਤਲ ਤੇ ਮਕਤੂਲ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਭੋਰਾ-ਭਰ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਭ ਨਾਲ ਇਕੋ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 140 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ'ਫਾਡੀ' ਸਥਾਨ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਨਮੋਸ਼ੀ ਉਠਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ 180 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 161ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੇ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 'ਫ਼ਖ਼ਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ' ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ 'ਮੋਹਰੀ' ਮੁਲਕ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਸੈਂਕੜੇ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ 'ਕੰਗਾਲਿਸਤਾਨ' ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਚਹੇਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ।

'ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਸਹਿਤ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੁਢਲੇ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਫਰੰਗੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਛੇੜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇਸ ਸਦੀ' ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਵਾਪਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨਰ- ਸੰਹਾਰ 'ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਖਾਸ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧੀਆਂ -ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਅਸਮਤ ਲੁੱਟੀ ਗਈ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ, ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ -ਜੀ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕੇ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੂਕ-ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਸ਼ੈਤਾਨੀਅਤ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਜਬਰ -ਜ਼ੁਲਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੀਕ ਵੀ ਹੋਏ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਰੰਗਾਨਾਥ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਕੁਸਮ ਲਤਾ ਜਾਂਚ ਸਮਿਤੀ, ਵੇਦ ਮਰਵਾਹ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ।

'ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅੱਤਵਾਦ' ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਹੀ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕਾਂਡ, ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ, ਉੜੀਸਾ ਕਾਂਡ, ਮਨੀਪੁਰ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਦੁਖਾਂਤ ਵਾਪਰੇ। ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਝਿਆ। ਇੰਨੇ ਭਿਆਨਕ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਭੰਡਾ ਭੰਡਾਰੀਆ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਭਾਰ?

• ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ, ਸੰਪਰਕ: 98156-08506

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਸੇਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇੰਨਾ ਘਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਜਿੰਨਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕੇਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੀਆਂ। ਜਨਤਾ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ- ਦੇਖੋ, ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਦਿਉ! ਇੰਨੀ ਲੰਮੀ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਦੇਖੋ, ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖੁਦ ਹੀ ਰਾਹਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦ ਹੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿਹੜਾ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛੜੀ ਹੈ! ਲੋਕ ਫਿਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਕਲੇਸ਼ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਸਮਝਦਿਆਂ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ: ਇਕ ਮੌਕਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿਉ, ਤੁਸੀਂ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਸਭ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇਖ ਲਈਆਂ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ, ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਮੌਕਾ ਮੰਗਿਆ। ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਖ਼ੈਰ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬਦਲਾਉ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਜੇ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇ ਬਲਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਥਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੀ ਰਹੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ, ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆਮਦਨ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਆਮਦਨ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਜੇ ਹੱਥ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾ ਰਹੇ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜ਼ੀਰੋ ਟੌਲਰੈਂਸ' ਨਾਲ ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਘੁਟਾਲੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਹੇਠ ਹਨ ਪਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਹਲਚਲ ਨਹੀਂ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਜ਼ਬਾਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੋਟਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਪਹੁੰਚ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝ ਹੈ- ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਣਾ, ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਹੈ ਉਹ ਮਾਹੌਲ ਜੋ ਬੰਦੇ (ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ) ਬੇਚੈਨ, ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੇ ਅਹਿਮ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਇਕ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਮੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ

*ਨਸ਼ੇ ਮਿਲਣੇ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ।

*ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਇੰਨਾ ਸੁਖਾਵਾਂ, ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ, ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਪੇ ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਵੀ ਲੈਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ।

*ਤੀਸਰਾ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਘਰੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਸੰਕਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਘਰੇ ਬਿਠਾਉਣਾ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਲਈ ਬਣੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਵੱਧ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਕੇ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੀਚਾ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਜੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪੱਖ ਨਹੀਂ। ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਦੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਮਲੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸਮਝ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਮੈਕ ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗਿਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਇਉਂ ਸਮੈਕ ਅਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਹੀ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਸਮੈਕ ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ। ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਪੱਕਾ ਆਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੈਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਇਕ ਤਜਰਬਾ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਜਰਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੰਗਾਰਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਜੇ ਘਰੋਂ ਪੈਸੇ ਲਿਆ ਕੇ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਠੀਕ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਖੋਹਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਆਖ਼ਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪੁੜੀ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਦੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰ ਕੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ, ਅਫ਼ਸਰ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਵਾਰ ਉਭਾਰੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲੀਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨੇਤਾ (ਸਿਆਸਤਦਾਨ), ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਘਿਉ-ਖਿਚੜੀ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ; ਮਤਲਬ ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਨ, ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫੋਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਰਗੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ, ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ: ਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਡੀ ਫ਼ਿਕਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ? ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨ (ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਲੱਖ) ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਈ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਰ ਰਹੇ ਹਨ; ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬਚਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਨੌਜਵਾਨ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਯੁਵਾ ਨੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕੰਮ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ

ਇਕ ਲਾਸ਼ ਚੁੱਕ ਲਾ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ।' ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਅੱਤਵਾਦੀ' ਤੇ 'ਵੱਖਵਾਦੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਹਿ ਕਹਿਰ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋ 'ਰਿਪੋਰਟ ਟੂ ਨੇਸ਼ਨ- ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ' ਤੇ 'ਸਟੇਟ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਅਰਧ- ਸੈਨਿਕ ਦਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਨਿਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ ਗਿੱਲ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਨਿਊਰਮਬਰਗ ਟਰਾਇਲ ਵਾਂਗ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਜਨਰਲ ਅਗਸਤੋ-ਪਿਨੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਮਰੇ। ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਸਮੇਤ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬੁਚੜਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕਸੀਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੰਘਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਟਾਈਮ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਰਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਸਾਲੇ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਡੀਅਨ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਜੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਸਿਆਸੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਲੋਕ ਰਾਜ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅੱਜ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਿਖੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਕਨੇਡਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਿੱਥ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ 1980-90ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖਤਾ ਖਿਲਾਫ ਜੁਰਮਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਇੰਡੀਆ ਸਟੇਟ ਵਿਚਲੀ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰੰਗ' (ਜਿਨੋਸਾਈਲ ਇਮਪਲਸ) ਮੁੜ ਜ਼ੋਰ ਫੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਨੂੰ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇੱਕਮੁਠਤਾ ਦੇ ਪਰਗਟਾਵੇ ਲਈ "ਕਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ" ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੈ।

ਯੁਨਾਇਟਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਵੱਲੋਂ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 2023 ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਦਾ ਮਨੋਰਥ "ਸਭਨਾ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ" ਮਿੱਥਿਆ ਸੀ। ਤਦ ਸਿੱਖ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੇ ਇਹ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਵਿਰੁਧ ਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਂਦੇ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਲੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਤੇ ਦੁਪੱਟੇ ਲੈ ਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ। ਸਮੂਹ ਨਿਆਂ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵੱਜੋਂ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਉੱਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ।

ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿਰਜੀਏ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਦੇ ਸਕਣ। ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਉੱਤੇ ਕਾਲੀ ਪੱਟੀ ਬੰਨ ਕੇ ਇਕਜੁਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਜਥੇ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ 10 ਦਸੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਇਕਜੁਟਤਾ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ/ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿਚ #ਭਲਓਚਕਨੁਰਬਓਨਧਓ ਤੰਦ ਜਰੂਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਖਬਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ "ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਡਰ ਦੇਣ ਤੇ ਨਾ ਡਰ ਸਹਿਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਯੂਐਨਓ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੀ ਮਿਸ਼ਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਦੇਣ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਰੂਸੋ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ, ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਹਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਿਲ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਰੱਖਣਾ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਖੋਹਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗ ਉਠਦੀ ਹੈ।

ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ (ਰਜਿ.)
ਐਬਸਫੋਰਡ, ਕੈਨੇਡਾ

ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ

ਕੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ? ਹੁਣ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਲਗਪਗ ਲੋਪ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਢੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਚਨਾ ਹੀ ਵਧਦੀ ਹੈ? ਕਈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸੂਚਨਾ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਗਿਆਨ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਣਾ ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸਾਡਾ ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਥਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ-ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਤਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹੀ। ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਕਾਲਜ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਰਸ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੜ੍ਹਨਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਔਸਤ ਇਕ ਪੈਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰੁਝੇਵੇਂ ਹੀ ਇੰਨੇ ਵਧ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਸੋਚੋ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਚਿੱਠੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ, ਕਦੋਂ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤਾਂ ਵਧ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਈ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਕ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹੇ, ਕੁਝ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਨਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਉਪਰੰਤ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਤਿੰਨ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੇ, ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਲੈਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਨਾ ਭਰੀ। ਇਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ ਥਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਂਜ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਲਾਲ ਨੇ ਮਕਾਨ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਕਾਨ ਦਾ ਕੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸ ਹਨ, ਮਕਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਸ਼ ਪੱਥਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚਿਪਸ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨੁਕਸ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਸ਼ੈਲਫ਼ਾਂ ਹਨ।

ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਆਣਾ, ਚਰਿੱਤਰਵਾਨ, ਸੁਹਿਰਦ, ਅਨੁਭਵੀ, ਸੂਝਵਾਦੀ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇਰਾ ਢੰਗ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਰਮ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਾਈ ਜਗਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗਿਰਜੇ ਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਬਾਈਬਲ ਪੜ੍ਹਨਗੇ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ਼ ਅਜੋਕੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਅੱਪੜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲਗਪਗ ਇਕ ਸੌ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਲਿਖਦਾ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਲ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਲ ਤਾਂ ਪੰਜ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਗਿਆਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਗਿਆਨ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਅਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਲ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਅਨਪੜ੍ਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ। ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬੜਾ ਅਕਾਊ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰ ਹੀਲੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਇਕ ਸਫ਼ਾਈ ਸੇਵਿਕਾ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਅੰਗੂਠਾ ਲਾਉਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਗੂਠਾ ਨਾ ਲਾਵੇ, ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਫ਼ਾਈ ਸੇਵਿਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸੌਖਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਲਮ ਫੜਨ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਕਾਰੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਣਾ ਸਿੱਖਣ ਲੱਗੀ।

ਹੁਣ ਉਹੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਜਬੂਰੀਵੱਸ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੌਕ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਸਿਰਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹੋ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿਚ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆਂ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਇਕਾਗਰ ਚਿੱਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਜਿੰਨੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਅਡੋਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੱਕਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਚੁਸਤ ਅਤੇ ਚੰਚਲ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ਼ ਜਗਦਾ-ਬੁਝਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਘੁੰਮਦਾ ਅਤੇ ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕੋਲ ਡਿਪਲੋਮੇ-ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਜੁਗਤ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂਕਿ ਧਿਆਨ ਖਿੰਡਾਉਣ ਦੇ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਭ ਪੱਖੋਂ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਦੀ ਕਾਢ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਤਵੰਤੇ ਵਰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਆਈਆਂ। ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਨੇ ਪਰਜਾਤੰਤਰ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਉਭਰਨਾ, ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ, ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲ ਦੀ ਥਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਯੁੱਗ, ਧਰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਧਾਰਿਤ ਸੂਚਨਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਨਹੀਂ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਨ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਰਹੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਅਸੀਂ ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹਾਂ। ਨਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੋਪ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਨਾ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਪਾਠਕ ਲੋਪ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਸਾਧਨ, ਵਸੀਲੇ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਬਦਲ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਸਰ ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਜੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਨ ਜਟਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ-ਸਪਾਟ-ਇਕਹਿਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਨਾਵਲਾਂ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਫੈਸ਼ਨ-ਸ਼ੋਆਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ, ਖੇਡਾਂ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਆਦਿ ਨੇ ਵਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਵੇਖਣ-ਸੁਣਨ, ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਸੰਦ ਕੈਮਰੇ ਵਾਲਾ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ-ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਉਦਯੋਗਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਹੋਟਲਾਂ, ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸਿਆਣੇ ਵੀ ਹੋਣ। ਸਿਆਣੇ ਭਾਵੇਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਬਹੁਤੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਨਿਪੁੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ।

ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਪੱਛੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤਾ ਕਾਰਨ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਾਦੂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਉਪਜਦਿਆਂ ਹੀ ਪਿਛਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਫ਼ਿਲਮ ਵੇਖਣੀ ਸੌਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਿਆ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਾਨਣ-ਸਮਝਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਕਾਰਟੂਨ ਵੇਖਦੇ-ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਿੰਦਸਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਕਸ਼ਾ ਸਮਝਣਾ ਅਕਾਊ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਇਕ-ਦੋ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਉਂਜ ਸਿਆਣੇ, ਚੁਸਤ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਲਿਖਣਾ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਕਾਰਜ ਹਨ। ਸੰਪਾਦਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਵਧੇਰੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਧੇਰੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਲਿਖਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਆਮ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਕ ਸਾਂਭਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਘਟਣ ਕਰਕੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਛਪਣ-ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਜ-ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਂਗ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵੀ ਘਟੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਫੇਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਦਸਿਆਂ, ਕਤਲਾਂ, ਜੁਰਮਾਂ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਦਿਲ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੰਕਟ ਬੜਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਥਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਅਜੋਕੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੋਚਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਅਪੰਗ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਨ-ਸੋਚਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੱਪਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਬੋਲਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਕ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ ਮਗਰੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਇੰਨਾ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਮੀਜ਼ 'ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਡੋਲ੍ਹ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਉੱਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਨਿਤਾ-ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਝੰਜਟ ਇੰਨੇ ਵਧ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਵੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਤਵਾਲਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਅਜੂਬਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ
ਸੰਪਰਕ : 78886 - 84597

ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ। ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਨਾ ਅਸੀਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ,ਉਨਾ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਜਾਣ ਦੀ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਲਈ, ਫਿਰ ਸਮਾਂ ਬਦਲਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੇਟ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕਮਾਈ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਦੀ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਮਾਏ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਲੁਟਾਉਣ ਲਈ। ਜੀ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਸਿਰਫ ਲੁਟਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਪਾ ਰਹੇ, ਹਾਂ ਪੇਟ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਜੋ ਖਾਣਾ ਅਸੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਭੋਜਨ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਭੋਜਨ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਸਪਲੀਮੈਂਟਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਇਲਾਜ ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹਾਸਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਲੜੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ (ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਛੋਨਸੁਮਏਰ) ਹੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਭੋਜਨ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ (ਨਿਰਮਾਤਾ) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਲਿਆ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ (ਨਿਰਮਾਤਾ) ਨੂੰ ਕੁਛ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਭਾਵ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਭ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਲਿਆ, ਇੰਨਾ ਕਿ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ ਹਾਂ ਪਰ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਘਟ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਹੀ ਹਾਲਾਤ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਭੋਜਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਤੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸਾਡੀ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਫਿਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਕਦੀ ਔਲਾਦ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਔਲਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਔਲਾਦ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੀਨ ਸਾਡੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਗਰੀਬ ਜੋੜਾ ਤਾਂ ਔਲਾਦ ਲਈ ਸਦਾ ਤਰਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਔਲਾਦ ਜੰਮਣਾ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ, ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਧੜਾਧੜ ਆਈਵੀਐੱਫ ਸੈਂਟਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਮਾਫੀਆ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲਈਏ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਕਰੀਏ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਏ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਵੱਧ ਝਾੜ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਵੱਧ ਭੋਜਨ ਤੱਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਆਓ ਸਭ ਰਲਕੇ ਭੋਜਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੀਏ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕਦਮ ਵਧਾਈਏ।

ਸੰਭਲ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸੰਭਲ ਕੇ ਸੁਲਝਾਓ

ਲਿਖਤ : ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਗਲੀ
ਸੰਪਰਕ : 98721 - 65741

ਲਗਦਾ ਹੈ ਆਖਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸਦਕਾ ਘੁੱਗ ਵਸਦੇ ਦੋ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਥੱਲਾ ਫਰੋਲਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾ ਪਾਈ, ਜਿਸਦਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਮਸਜਿਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਲਾਣੇ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਿਆਂ ਕੋਰਟ ਟਾਈਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਲਾਮ ਲਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਆਪਣਾ ਸਰਵੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਭਾਵੇਂ ਸਭ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਹਿਲਜੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਫਿਰ ਉਸ ਹੀ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਭ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਨਾਲ ਗਈ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਪੈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਵੀ ਇਕੱਠੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਕੱਠ ਨੇ ਇੱਕ ਭੀੜ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਲੈ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਬੀਤਿਆ, ਕਿਉਂ ਬੀਤਿਆ, ਕਿਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਹਥਿਆਰ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਏ? ਕੀ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ? ਸ਼ਰਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੀ-ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ? ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬਣੀ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇਵੇ ਕਿ ਕੌਣ, ਕਿੰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਜਿਆਦਾ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ, ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਫਿਕਰ ਨਾਲੋਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ

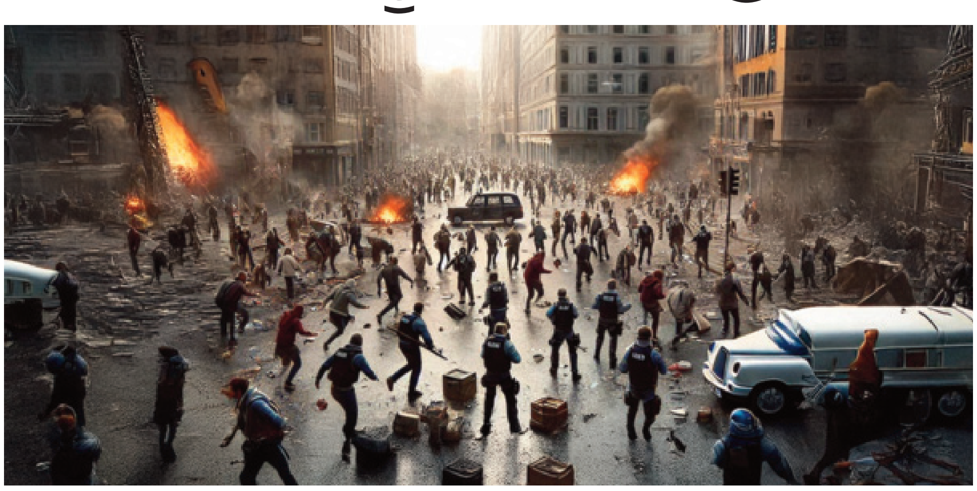

ਪੰਝੱਤਰ-ਛਿਹੱਤਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਰਟਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਚੋਣਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਣ, ਕਦੇ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੜਦੀ। ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹ ਚਿਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਊਚ-ਨੀਚ, ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੰਭਲ, ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਉਸ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡਿਕਟੇਟਰ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟ, ਪਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਖਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਖਤ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮੁੜ ਯੋਗੀ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਡੱਕਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੱਚਾ-ਬੱਚਾ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬੇ-ਪੜਦਾਦੇ ਦੇ ਕਸੂਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਔਲਾਦ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਉੱਨੀ ਸੌ ਸੰਤਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਛੱਡਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਕਿਸ ਨੇ ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ? ਕੀ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ, ਕਦੋਂ ਖਾਣਾ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਅਜੋਕੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਸਜਿਦਾਂ ਹੇਠ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਦੱਬੇ ਗਏ ਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ? ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇੰਨੀ ਅਭਾਗੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਤਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦਾ ਜਨਮ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੌਮ ਅਜਿਹੀ ਕੌਮ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ।

ਅਜੋਕੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਕ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਜਰਨੈਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦਿੱਖ ਹੋਰ ਸੈਕੂਲਰ ਬਣ ਕੇ ਚਮਕੀ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਨਾਅਰਾ 'ਸਭ ਕਾ ਸਾਥ, ਸਭ ਕਾ ਵਿਕਾਸ' ਦਿਲੋਂ ਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਨਕਾਰ ਕੇ 'ਵਟੋਂਗੇ ਤੋਂ ਕਟੋਂਗੇ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਰਗਾ ਵੱਡਾ ਸੂਬਾ ਹਥਿਆ ਲਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਡਰਾਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ।

ਹੁਣ ਸੰਭਲ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਮੇਰ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਸਰਵੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀਹ ਦਸੰਬਰ ਵਾਸਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰੀਕ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਭਲ ਮਸਜਿਦ ਸਮੇਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਭਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮੰਗਲ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਭਲ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਖੀਰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਹਰ ਜ਼ਖ਼ਮ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭਿੰਨਭੇਦ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਜੂਠ-ਮੂਠ ਜਾਂ ਸੁੱਚਮ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਸਿਰਫ਼ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ ਸੰਭਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਲ ਗਿਆ, ਕਿਵੇਂ ਸਭ 'ਮੰਗਲ' ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਨੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਪਵੇਗੀ:

ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਤੋੜਾਂ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਤੋੜੇਂ ਮੰਦਰ ਨੂੰ,
ਆ ਦੋਵੇਂ ਬੈਠ ਫਰੋਲੀਏ, ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ।

... (ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ)

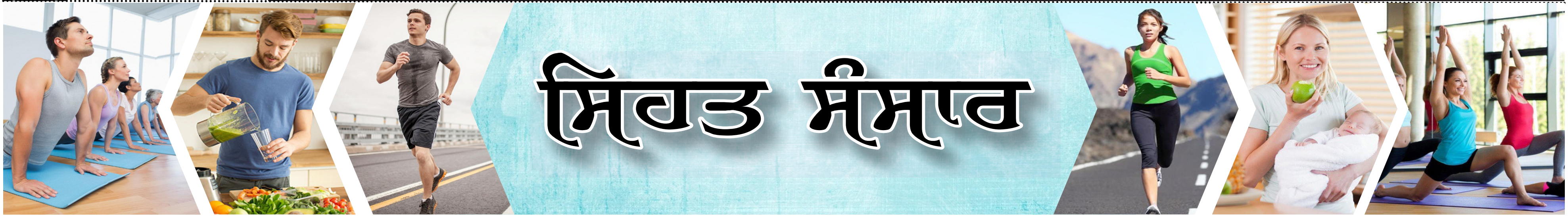

ਸਿਹਤ ਸੰਸਾਰ

ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਮੋਟਾਪਾ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਆਦਿ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਣਜਾਣ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ 1975 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2.8 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਾਲ ਮੋਟਾਪੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 39 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 30.3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮਰਦ ਅਤੇ 37.5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹੋ ਅੰਕੜਾ ਮਰਦਾਂ ਲਈ 12.1 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 16 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ।

ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਕਈ ਆਦਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਹਤ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੀਬ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਓਵਰਵੇਟ ਹਨ। ਆਓ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਤਣਾਅ: ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕਈ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਡਰੇਲਿਨ ਅਤੇ ਕਾਰਟੀਸੋਲ ਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਆਦਤਾਂ: ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਫ਼ਾਸਟ ਫ਼ੂਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸਡ ਫ਼ੂਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪਚਦਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭ: ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਣੇਪੇ ਮਗਰੋਂ ਔਰਤਾਂ ਮੋਟੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਰਭਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਿਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਮਗਰੋਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰ ਘੱਟ

ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫ਼ਿੱਟ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਾਰਮੋਨ ਅਸੰਤੁਲਨ: ਹਾਰਮੋਨ ਅਸੰਤੁਲਨ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰਮੋਨ ਅਸੰਤੁਲਨ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ, ਉਨੀਂਦਰਾਪਣ, ਗਰਭਨਿਰੋਧਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮੀਨੋਪਾਜ਼ ਕਾਰਨ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਟ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਚਰਬੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਜਲਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਉੱਚ ਖ਼ੂਨ ਦਬਾਅ, ਸ਼ੂਗਰ, ਕੈਂਸਰ, ਥਾਈਰਾਇਡ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਵਧਣਾ ਵੀ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰਭਨਿਰੋਧਕ ਗੋਲੀਆਂ, ਸਟੀਰਾਇਡ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੂਰ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧੇਰੇ ਹਨ।

ਨੀਂਦ ਦੀ ਕਮੀ: ਕਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਵੇਖਣਾਂ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਮੋਟਾਪਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੈਲੋਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟਸ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਤੇ ਸਹੀ ਭੋਜਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ: ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਟੀਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲਿਫ਼ਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਬਾਹਰੀ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਣ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਵੀ ਮੋਟਾਪੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਲੋਕ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਉਮਰ ਦਾ ਵੱਧਣਾ: ਉਮਰ ਵੱਧਣ ਦਾ ਮੋਟਾਪੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਮਰ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਲੋਰੀ ਖਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਧਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ: ਮੋਟਾਪਾ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਟਾਪਾ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸੰਪਰਕ: 98768-05158

ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਖਾਓ ਔਲਾ

ਲਗਾਤਾਰ ਔਲੇ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜੀਵਾਣੂ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਔਲੇ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਸੀ' ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਲੇ ਦੇ ਕਈ ਦਵਾਈ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਵਰਤੋਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕੁਝ ਅਨਮੋਲ ਦਵਾਈ ਰੂਪੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਬਾਰੇ-

ਕਬਜ਼ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ : ਅਕਸਰ ਬਹੁਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਔਲਾ ਚੂਰਨ ਘਿਓ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਕਬਜ਼ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਵਿਚ ਫਾਇਦੇਮੰਦ : ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਔਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦਸਤ ਵਿਚ ਲਾਭਦਾਇਕ : ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਚਾਨਕ ਦਸਤ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਔਲੇ ਅਤੇ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਸ਼ਰਬਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲਾਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਈ ਹੋਰ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਦੰਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਬਣਾਓ : ਦੰਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਅਸੀਂ ਔਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਔਲੇ ਦੇ ਚੂਰਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਉਸ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਕੁਰਲੀ ਕਰੋ। ਦੰਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਬਣ ਜਾਣਗੇ।

ਵਾਲ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਣਾਓ : ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਾਲੇ, ਸੰਘਣੇ ਅਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰਾਤ ਭਰ ਔਲੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੁਣ ਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧੋਵੋ। ਯਕੀਨਨ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਝੜਨ ਅਤੇ ਪਕਣੇ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਲ ਕਾਲੇ ਹੋ ਕੇ ਚਮਕਣ ਲੱਗਣਗੇ।

ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ

ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰੀਰ ਸੁੰਗੜਨ, ਠਰਨ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਠੰਢਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਸ ਪੁੱਛੋ ਨਾ। ਸੁੰਗੜਨ, ਠਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦੰਦ ਵੀ ਵੱਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਰਾਤ ਭਰ ਟੈਂਕੀਆਂ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਨਹਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਨਹਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੂਜੇ-ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਨਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਠੰਢੇ ਨਹੀਂ, ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ। ਜੋ ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਹਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਕਸਬਿਆਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਲਕਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ-ਤਾਜ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਹਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਨਹਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਤਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ 'ਤੇ ਠੰਢ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ 'ਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਉਹ ਚੁਸਤੀ-ਫੁਰਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਖੁਸ਼ਕ-ਖੁਸ਼ਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੀ ਨਹਾਓ।

ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਠੰਢ ਇਕਦਮ ਫੜਦੀ ਹੈ। ਛਿੱਕਾਂ, ਜ਼ੁਕਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ ਨਾਲ ਖ਼ੂਨ ਵਹਿਣੀਆਂ ਵਿਚ ਉਤੇਜਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੰਦ ਵੱਜਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਘਬਰਾਓ ਨਾ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਆਮ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੋ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ, ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਓ।

ਐੱਚ. ਆਈ. ਵੀ. - ਏਡਜ਼

ਮਿਥ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ

ਲਿਖਤ : ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸੰਪਰਕ : 99149 - 40554

ਇੱਕ ਦਸੰਬਰ ਉੱਨੀ ਸੌ ਅਠਾਸੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਰੂ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਸਯੁੰਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਏਡਜ਼ ਦਿਵਸ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਦਸੰਬਰ ਵੀਹ ਸੌ ਚੌਵੀ ਨੂੰ ਸੈਂਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਏਡਜ਼ ਦਿਵਸ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੂਹਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤਹਿਤ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੀ ਗਤੀ ਉੱਪਰ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਨਿਰੰਤਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਪਰ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ/ਏਡਜ਼ ਬਾਬਤ ਫੈਲੀਆਂ ਮਿਥਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਾਂਗੇ।

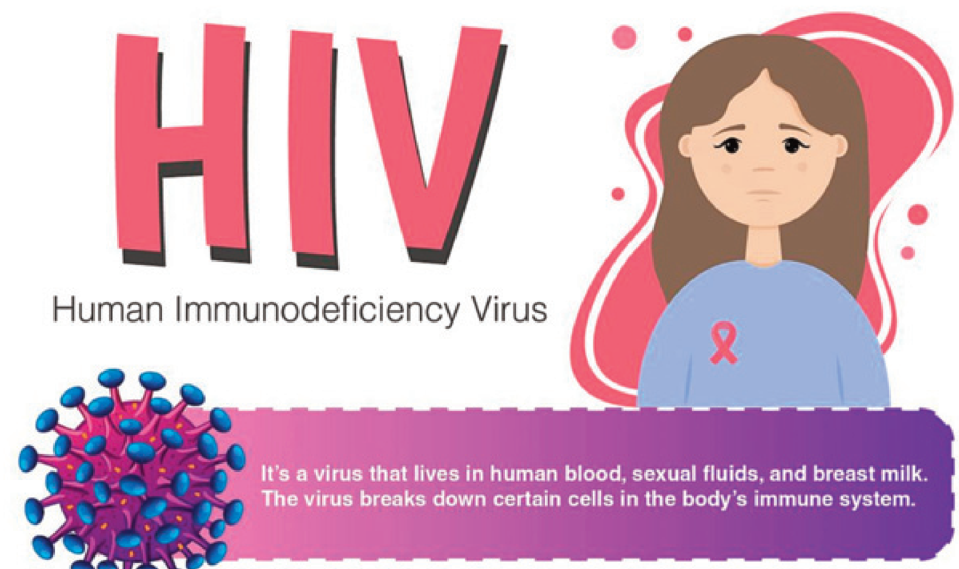

ਏਡਜ਼ ਕੀ ਹੈ

ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਊਮਨ ਇਮਯੂਨੋ ਡੈਫੀਸ਼ੀਐਂਸੀ ਵਾਇਰਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਏਡਜ਼ ਦਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਰਿੰਜ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਲੈਣਾ। ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ, ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੂਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਚੌਥਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਾਗ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰੀ ਜਾਂ ਛੂਤ ਦਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਣ ਤੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਦੋਂ ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਏਡਜ਼ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਓਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਿਕ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ, ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਦਾ ਵਾਇਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਿਕਾਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਮਾਰੂ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਿਕ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਤਪਦਿਕ, ਡਾਇਰੀਆ, ਵਾਇਰਸ, ਫਲੂ, ਖੰਘ-ਖਾਂਸੀ ਆਦਿ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਓਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜਮਘਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਏਡਜ਼ ਜਾਂ ਐਕੁਆਇਰਡ ਇਮਿਯੂਨੋ ਡੈਫੀਸ਼ੀਐਂਸੀ ਸਿੰਡਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਏਡਜ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਮਿਥਾਂ:

ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਜਾਂ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਥਾਂ, ਭਰਮ ਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਏਡਜ਼ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਕਠਿਨ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਖਰਾਵ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਖੁਸ ਜਾਣਾ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਰੂ ਅਤੇ ਵਿਕਰਾਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ/ਏਡਜ਼ ਸੰਚਾਰੀ ਰੋਗ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੇ ਫੈਲਣ ਦੇ ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕੋ ਬਰਤਨ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ, ਖਾਣ, ਜੂਠਾ ਖਾਣ, ਸਾਂਝੇ ਭਾਂਡੇ ਵਰਤਣ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ, ਚਿਹਰਾ ਚੁੰਮਣ, ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ, ਜੱਫੀ ਪਾਉਣ ਨਾਲ, ਇਕੱਠੇ ਸੌਣ, ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵਰਤਣ ਨਾਲ, ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਕੱਠਿਆਂ ਸਫਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਓਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਕਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਤਮ ਗਿਲਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਮਾਜ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਥਲੱਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਲਨਾਇਕ, ਦੋਸ਼ੀ, ਕਲੰਕੀ, ਵਿਭਚਾਰੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰਹੀਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਾ ਸਵੀਕਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਲਾਜ ਕੇਂਦਰ:

ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਟੀ ਸੀ ਕੇਂਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਬਾਬਤ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਆਰ ਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਸੀ ਡੀ ਫੋਰ ਤੈਅ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਡਜ਼ ਉੱਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੱਤ ਸਾਰ:

ਐੱਚ ਆਈ ਵੀ/ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਾਰੂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਲੈਣਾ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਤੇ ਆਸਵੰਦ ਹੋਣਾ, ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਖ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਾਰੂ ਹੱਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਡਾਣ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੇਗਮ, ਸੰਪਰਕ: 89689-48018236

ਸਵੇਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮਾਣਮੱਤੀ ਖ਼ਬਰ 'ਮਨੂ ਭਾਕਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖੇਡਦਿਆਂ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ', ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਿਲ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੂ ਭਾਕਰ ਪੈਰਿਸ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਦੋ ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਤਗਮੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣੀ। ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਜਿੱਤ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋ ਨਿਬੜੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਜ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨੂ ਭਾਕਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਤੇ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਰ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਲੇਠੀ ਜਿੱਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਬਾਅਦ ਗਾਈਡੈਂਸ ਐਂਡ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਦਾ ਪੀਰੀਅਡ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਉੱਥੇ ਬੁਲਾ ਲਈਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਕੁਝ ਟਟੋਲਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, "ਬੱਚਿਓ, ਮਨੂ ਭਾਕਰ ਵੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੀ ਆਮ ਘਰ ਦੀ ਹੀ ਕੁੜੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ।" ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਉੱਠ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਮੈਡਮ ਜੀ, ਸਹੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ, ਮੈਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆਂ। ਮੈਂ ਅੰਬਰੀਂ ਉੱਡਣ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਰੱਖਦੀ ਆਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਜੀ, ਹਿਮਾ ਦਾਸ ਵਾਂਗ, ਬਿਨਾਂ ਬੂਟਾਂ ਤੋਂ ਦੌੜਦੀ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਉਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਮਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਅਧਿਆਪਕ, ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰੋਕ ਦੇਵੇ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਤਾਂ ਜੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੋਬਾਈਲਾਂ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬਸ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਹੋ ਗਈ, ਬਹੁਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਮਾੜੇ ਨੇ", ਉਹ ਬੋਲਦੀ ਬੋਲਦੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਪਾਣੀ ਭਰੇ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਰੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਤਾਂ ਲੋਹੜਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਰਸਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਹੀ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਈ। ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀ। ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਜੀ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ।" ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਕਾਲਜ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿਗੜੈਲ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਹੀ ਬਿਠਾ ਰੱਖਿਆ ਆਪਣੀ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚੀ ਨੂੰ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਇਆ ਆਈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅੱਗੇ ਮੇਰਾ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲਿਆ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ? ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਮਾਪੇ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਸਹੀ ਵੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਬਥੇਰੇ ਹਨ। ਖ਼ੈਰ, ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਬਲੀਅਤ ਤਾਂ ਬਥੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ਾਂ ਪੁੱਛਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਜ਼ਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਆਖਦੀ ਹਾਂ, "ਬੱਚਿਓ, ਮੌਕਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ, ਸਾਂਭੋ, ਪੜ੍ਹੋ ਲਿਖੋ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹਨੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭੁੱਖ-ਨੰਗ, ਗ਼ਰੀਬੀ ਤੇ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਚਾਨਣ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਓਗੇ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਨਾਮ ਹੈ।" ਮੈਂ ਬੋਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, "ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਮਾੜੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਈ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਛੱਡਣੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਨੇ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਚਮਕਾਵਾਂਗੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਹੌਸਲੇ ਰੂਪੀ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਖੰਭ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਂ ਉੱਡਣ ਜੋਗੇ ਹੋਣਗੇ। ਸੋ ਤੁਹਾਡੀ ਉਡਾਣ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।"

ਇਹ ਧੁੰਦ ਕਿੰਨੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ?

ਲਿਖਤ : ਵਿਜੈ ਗਰਗ

ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਧੁੰਦ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਬੇਹੱਦ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਵਾ, ਧੂੰਏਂ ਅਤੇ ਧੂੜ ਤੋਂ ਬਣੀ ਧੁੰਦ ਨੂੰ ਧੂੰਆਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ (ਸਮੋਗ) ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਸ਼ਪ ਦੀ ਉੱਚ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਕਾਰਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧੂੰਏਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕ ਕਣ ਅਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧੂੰਏਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਣ ਸਾਡੇ ਨੱਕ, ਗਲੇ, ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਮਾ, ਬ੍ਰੌਨਕਾਈਟਸ, ਐਲਰਜੀ, ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਖੰਘ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਹ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

- ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ: ਧੁੰਦ ਦੌਰਾਨ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਧੂੜ, ਧੂੰਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕ ਤੱਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਖੁਜਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲੀ, ਸੋਜ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਧੁੰਦਲਾਪਨ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਲਾਗ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਜ਼ੁਕਾਮ ਅਤੇ ਬੁਖਾਰ: ਖੋਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਸੰਕਰਮਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਅਤੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ੁਕਾਮ, ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਇਰਲ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧੁੰਦ ਦੇ ਕਾਰਨਸਰੀਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਕੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਜਲਣ, ਸੋਜ: ਧੂੰਏਂ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਧੂੜ ਦੇ ਕਣ ਵੀ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਵਿੱਚ ਜਲਣ, ਸੋਜ ਅਤੇ ਖਾਰਸ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਦਾਗ ਅਤੇ ਮੁਹਾਸੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚਮੜੀ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਧੂੰਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਧੁੰਦ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਐਨਕਾਂ ਪਾਓ। ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਧੁੰਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।

ਚੁਟਕਲੇ

ਇਕ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਘੁੰਮਣ ਨਿਕਲੇ। ਪਤਨੀ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਥੱਕ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਤੀ ਨੇ ਟੋਕਿਆ-'ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਨਾ।' ਪਤਨੀ ਬੋਲੀ-'ਕਿਉਂ ?' ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, 'ਦੇਖਦੀ ਨਹੀਂ, ਉੱਪਰ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ।'

ਪਤਨੀ-'ਜੋ ਆਦਮੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ।' ਪਤੀ-'ਹਾਂ, ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਛਤਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।'

ਲੜਕੀ -'ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਂ ਚਿੜੀਆਘਰ ਗਈ ਸੀ।'
ਲੜਕਾ -'ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸੀ।'
ਲੜਕੀ -'ਅੱਛਾ! ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ?'

'ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਕ, ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੋ' : ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਵਿਗਿਆਨੀ-ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ

ਵਾਰਸਾ (ਪੋਲੈਂਡ) ਵਿਖੇ ਅਧਿਆਪਕਾ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੀ ਵਿਗਿਆਨੀ 'ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ' ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਨਾਲ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੇ, ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ !ਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੈਰਿਸ ਜਾਣਾ ਪਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਰਾਕੋਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਕਾਰੇ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਔਰਤ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰੇਟ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਅਤੇ ਪੈਰਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਨ 1800 ਤੋਂ 1900 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ (ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਕੇਵਲ ਘਰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਹੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ) ਅਤੇ ਹੁਣ 2017 ਤੱਕ ਵੀ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਅਤੇ ਮੈਥ ਪੁਰਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਪਿਅਰੇ ਕਿਊਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜੋੜੇ ਨੇ 1898 ਵਿਚ 'ਪੋਲੋਨੀਅਮ' ਨਾਮੀ ਤੱਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ 'ਰੇਡੀਅਮ' ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਚਿਕਿਤਸਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲੈ ਆਂਦੀ। 1903 ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਇਸ ਦੰਪਤੀ ਨੂੰ 'ਰੇਡੀਓਐਕਟੀਵਿਟੀ' ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ 8 ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1911 ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਸ ਦੰਪਤੀ ਨੂੰ 'ਰੇਡੀਅਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ' (ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪਿਓਰ ਰੇਡੀਅਮ) ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਜੋੜੇ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ-ਵੱਡੀ ਬੇਟੀ ਆਈਰੀਨ ਨੂੰ 1935 ਵਿਚ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਦਕਿ ਛੋਟੀ ਬੇਟੀ ਈਵ ਨੂੰ 1965 ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

-ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ,ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ।

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

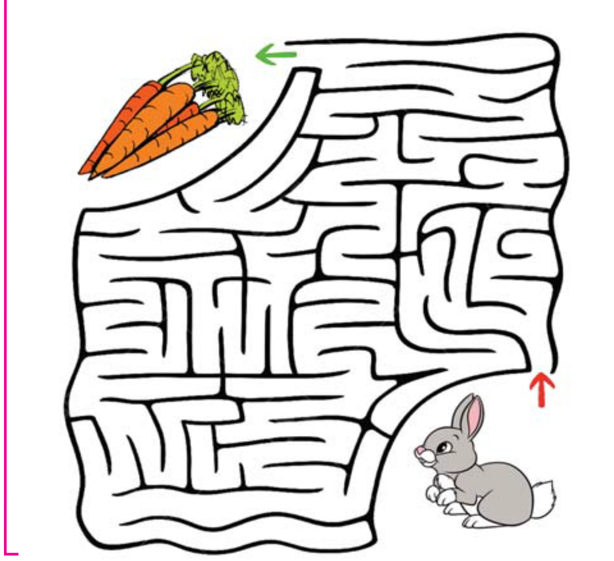

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

ਸ਼ਬਦ ਲੱਭੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ... ?

H	O	R	D	E	V	I	O	L	I
C	F	L	U	T	H	A	R	P	N
I	C	A	X	T	R	O	M	R	U
S	L	S	O	U	I	T	B	D	M
P	A	T	P	G	T	R	O	N	E
R	R	E	H	R	A	U	O	B	O
A	I	N	O	N	E	M	P	C	E
H	U	B	A	T	E	P	I	E	O
A	T	N	O	I	O	N	A	L	L
C	C	O	R	D	N	A	G	R	O

Find all the words from the word list (ignore spaces and dashes):

ACCORDION	OBOE
CELLO	ORGAN
CLARINET	PIANO
DRUM	SAXOPHONE
FLUTE	TROMBONE
GUITAR	TRUMPET
HARP	TUBA
HARPSICHORD	VIOLIN

ਕਾਵਿ-ਲਹਿਰਾਂ

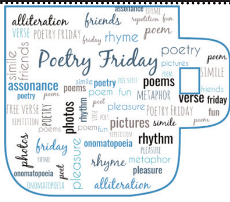

ਧਰਤੀ

ਧਰਤੀ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਖਿੜਿਆ
ਆ ਧਰਤੀ ਤੇ ਤੂੰ ਚਾਨਣ ਖ਼ਿਲਾਰਿਆ
ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਚੰਨ ਦੇ ਰੂਪ,
ਲੋਕਾਈ ਨੇ ਪੂਰਾ ਚੰਨ ਨਿਹਾਰਿਆ

ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਵਾਂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤੋਂ
ਜਿਨ ਕਲਯੁੱਗ ਤਾਰਿਆ
ਤੂੰ ਜੋ ਕਰ ਉਦਾਸੀਆ
ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਸਮਝਾਂ ਗਇਓਂ

ਉਹ ਪੱਥ ਅਸੀ ਫਿਰ
ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਚ ਗਵਾ ਲਿਆ
ਕਲਯੁੱਗ ਫਿਰ ਹਿੱਕ ਤਾਣ ਖਲੋ ਗਿਆ
ਧਰਮ ,ਧਰਮੀਂ ਨੂੰ ਸਵਾਰਥਾਂ ਚ ਨਾਪ ਰਿਹਾ

ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਤੇ ਜੋਰ ਪਾ ਰਿਹਾ
ਭੁੱਲੀ ਭੱਟਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਚੁਰੱਸਤਿਆ ਤੇ ਆ ਖੜ੍ਹੀ
ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜਿਹਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕੋਈ
ਲੁਕਾਈ ਤੇਰੀ,ਤੇਰੇ ਰਾਹੋਂ ਉਪਰਾਮ ਹੋਈ

ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਬਣਦੇ ਬਗਲੇ ਭਗਤ
ਛੱਡ ਪਰਕਿਰਤੀ
ਮੈਂ ਮੈਂ ਦੀ ਉਸਤੱਤ ਕਰਦੀ ਫਿਰਦੀ
ਹੁਣ ਤੇ ਧਰਤੀ ਵੀ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਫਿਰਦੀ
ਤੂੰ ਲਾਂਏਂ ਗੇੜੀ ਉਹ ਵੀ ਮੰਨਤ ਮੰਗਦੀ ਫਿਰਦੀ ।

ਆ ਬਾਬਾ ਓਸੇ ਰਸਤੇ,
ਨਿਮਾਣੀ ਵੀ ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਬਣ
ਤੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਚ ਰਹਿਣਾਂ ਚਾਹੇ।

ਲਿਖਤ : ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਨਿਮਾਣੀ

ਰੱਬ

ਰੱਬ ਹੈ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ,
ਹਰ ਸ਼ੈਅ 'ਚ ਜੋ ਆਉਣ ਵਿਆਪਕ।
ਹਰ ਸ਼ੈਅ 'ਤੇ ਓਹ ਦਾ ਹੀ ਨੂਰ,
ਵੇਖ-ਵੇਖ ਜਿਹਨੂੰ ਆਵੇ ਸਰੂਰ।

ਜੀਵ-ਜੰਤ ਵਿੱਚ ਓਹ ਦਾ ਵਾਸ,
ਨਾ ਕਿਤੇ ਲੱਭਣਾ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ।
ਸਵਾਸ-ਸਵਾਸ 'ਚ ਚੱਕਰ ਲਾਵੇ,
ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਓਹ ਰੱਬ ਕਹਾਵੇ।

ਨਾ ਓਹਦੇ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ,
ਕਾਹਨੂੰ ਐਵੇਂ ਮਚਾਵੇਂ ਸ਼ੋਰ।
ਓਹ ਨੂੰ ਨਾ ਕਦੀ ਸਮਝੀਂ ਦੂਰ,
ਪਲ-ਪਲ ਰਹਿੰਦਾ ਨਾਲ ਹਜ਼ੂਰ।

ਓਹ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸੁਣਾਵਾਂ ਕਿੱਦਾਂ,
ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਰਮਾਵਾਂ ਕਿੱਦਾਂ।
ਨਾ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ,
ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣਾ ਓਹਦੇ ਵੱਲ।

ਵਿੱਚ ਖ਼ਿਆਲੀਂ ਓਹੀਓ ਆਵੇ,
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਬਾਤਾਂ ਪਾਵਾ।
ਸ਼ਬਦ-ਸ਼ਬਦ ਫੁਰਮਾ ਜਾਂਦਾ ਓਹ,
ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਨਵੀਂ ਲਿਖਾ ਜਾਂਦਾ ਓਹ।

ਪਰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਛੁਪਾ ਜਾਂਦਾ ਓਹ,
ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨਾਂਅ ਲਾ ਜਾਂਦਾ ਓਹ।
ਓਹ ਦੀ ਹੀ ਹੈ ਇਹ ਸਭ ਮਾਇਆ,
ਰੱਬ ਕਹਿ ਜਿਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੁਲਾਇਆ।

ਲਿਖਤ : ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ
ਮੋ: 94635-05286

ਮਰਦਾਨਾ

ਸਾਥੀ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮਰਦਾਨਾ
ਮਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਰਖਿਆ ਮਰਜਾਣਾ
ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਬੇ ਆਖ ਬੁਲਾਇਆ
ਸਾਥੀ ਜਿੰਦ ਦਾ ਬਾਬੇ ਬਣਾਇਆ

ਮਿੱਠੀ ਜਦੋਂ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਂਦਾ
ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਦ ਘੋਲਦਾ
ਬਾਬਾ ਬਾਣੀ ਜਦ ਸੀ ਰਚਦਾ
ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਲਦਾ

ਉਮਰ ਨਾਨਕ ਨਾਲੋਂ ਲੰਮੇਰੀ
ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਹੇਰਾਫੇਰੀ
ਉਂਗਲ ਜਦ ਵੀ ਤਾਰ ਤੇ ਫਿਰਦੀ
ਚਾਨਣੀ ਚੰਨ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਰਦੀ

ਕਿਰਤੀ ਹੱਥ ਤਾਰ ਤੇ ਵੱਜਦਾ
ਉਦੋਂ ਰਬਾਬੀ ਸਾਜ਼ ਬੋਲਦਾ
ਬਾਬਾ ਬਾਣੀ ਜਦ ਸੀ ਰਚਦਾ
ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਲਦਾ

ਨਾਨਕ ਨਾਲ਼ ਗਿਆ ਸੀ ਕਾਬੇ
ਨਿੱਚਿਓਂ ਉਚ ਕਰਿਆ ਸੀ ਬਾਬੇ
ਦੁੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁਣਦਾ
ਬੁਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬੁਣਦਾ

ਹਰ ਕਦਮ ਮਰਦਾਨਾ ਤੁਰਦਾ
ਕਦਮ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਡੋਲਦਾ
ਬਾਬਾ ਬਾਣੀ ਜਦ ਸੀ ਰਚਦਾ
ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਲਦਾ

ਛਾਣੇ ਜਿੰਦ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਬੇਲੇ
ਡੋਲੇ ਕਦੇ ਨਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਚੇਲੇ
ਬਰਫ਼ਾਂ ਰੇਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਗਾਹ ਲੇ
ਕਈ ਸੱਜਣ ਠੱਗ ਮਨਾ ਲਏ

ਹੁਣ ਸਜ਼ਦਾ "ਜੀਤ" ਐ ਕਰਦਾ
ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੈ ਬੋਲਦਾ
ਬਾਬਾ ਬਾਣੀ ਜਦ ਸੀ ਰਚਦਾ
ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਲਦਾ

ਲਿਖਤ : ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਮੋਲ
ਸੰਪਰਕ : 98773-58044

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ।
ਬਦਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਨਿਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਮੇਰੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਤਰਸ ਤੇਰਾ ਇਹ ਕਰਨਾ
ਸਵਾਲ ਤੇ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਦਸਤੂਰ ਬਦਲੀ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ,
ਬਦਲ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖੋ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਪਿਆਰਾਂ 'ਚ ਧੋਖੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਨੋਖੇ
ਕਿ ਦਿਲ 'ਤੇ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ,
ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਸ਼ਾਰਾ, ਜ਼ਮਾਨਾ

ਪਰੀਤ ਰੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੂੰ ਜ਼ਾਰੀ
ਸਲਾਮਾਂ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਲਿਖਤ : ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤ

ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਥੰਮ੍ਹ!

ਸੁੰਨੇ ਛੱਡ ਗਿਆ ਚੁਬਾਰੇ ਬੈਠਕਾਂ ਨੂੰ,
ਛੱਡ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਗਿਆ।
ਗਾਉਂਦਾ ਗਾਉਂਦਾ ਕਲੀਆਂ ਲੋਕ ਗਾਥਾਵਾਂ,
ਉਡਾਰੀ ਬਿਨ ਦੱਸੇ ਹੀ ਮਾਰ ਗਿਆ।

ਛੱਡ ਤੁਰ ਗਿਆ ਭਰੀਆਂ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਨੂੰ,
ਗਾਇਕੀ ਵਾਲਾ ਛੱਡ ਬਜ਼ਾਰ ਗਿਆ।
ਜ਼ੋਰ ਹਿੱਕ ਦੇ ਗਿਆ ਗਾ ਕਿੱਸੇ ,
ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਗਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਗਿਆ।

ਅਕਲ ਦੇ ਗਿਆ ਕਵੀਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ,
ਛੱਡ ਸਾਜਿੰਦਿਆ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਗਿਆ।
ਤੁਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ,
ਵੱਸਦਾ ਫ਼ਾਨੀ ਛੱਡ ਸੰਸਾਰ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਕੀ ਥੰਮ੍ਹ ਡਿੱਗਿਆ,
ਗੁਨਗੁਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿ ਸੰਸਾਰ ਗਿਆ।
'ਕੱਲਾ ਮਾਣਕ ਨ੍ਹੀ ਜਲਾਲੋਂ ਗਿਆ 'ਭਗਤਾ',
ਤੁਰ ਚੋਟੀ ਦਾ ਕਲਾਕਾਰ ਗਿਆ।

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ'
+1-604-751-1113

ਧਰਨਾ

ਰੱਖ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪਰਨਾ
ਚੱਲ ਫੇਰ ਲਾਈਏ ਧਰਨਾ

ਇੰਝ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਤੁਰਨਾ
ਕੁਝ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਕਰਨਾ

ਚੁੱਕ ਨਵਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ
ਘਰੇ ਬੈਠ ਨਹੀ ਸਰਨਾ

ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਵਾ
ਜੰਨਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਣਾ ਜਰਨਾ

ਸਾਡੀ ਆਕੜ ਦੇ ਅੱਗੇ
ਹਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪੈਣਾ ਹਰਨਾ

ਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ
ਅਸਾਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨਾ

ਸਾਡੀ ਕਬਰ ਚ ਬਿੰਦਰਾ
ਸਭਨਾ ਨੂੰ ਪੈਣਾ ਮਰਨਾ

ਲਿਖਤ : ਬਿੰਦਰ ਸਾਹਿਤ ਇਟਲੀ

ੳ ਤੋਂ ਘ ਤੱਕ

ੳ ਉਸਤਤ ਕਰਾ ਉਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ,
ਜਿਸ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ ਏ ।

ਅ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨਿੱਤ ਉੱਠ ਕੇ ਜਪਾ ,
ਜਿਸ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਾਈ ਏ ।

ੲ ਇਕ ਉਂਕਾਰ ਦੀ ਕੀ ਸਿਫ਼ਤ ਕਰਾ,
ਜਿਸ ਬਣਾਈ ਇਹ ਲੋਕਾਈ ਏ ।

ਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਉਸ ਰੱਬ ਤੋਂ,
ਜਿਸ ਰੱਬ ਨਾਲ ਰੂਹ ਮਿਲਾਈ ਏ ।

ਹ ਹੁਸਨ ਇਸ਼ਕ ਉਸ ਰੱਬ ਦੈ ਸੱਚੇ ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੂਹ ਨਸ਼ਿਆਈ ਏ ।

ਕ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰੀ,
ਜਿਸ ਦੁਨੀਆਂ ਸਭ ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਏ ।

ਖ ਖਲਕਤ ਸਾਰੀ ਵਿਚ ਉਹ ਵੱਸਦਾ,
ਜਿਸ ਬਣਾਈ ਭੁੱਲ-ਭਲਾਈ ਏ ।

ਗ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਮਨਾ ਤੂੰ ਜੁੜ ਜਾ,
ਜਿਸ ਸਭ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਖਾਈ ਏ ।

ਘ ਘਰ - ਅੰਦਰੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾ ਲੈ ,
ਜਿਸ ਇਹ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਏ ।

ਲਿਖਤ : ਵੀਨਾ ਬਟਾਲਵੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾ

ਉੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਕਿਰਦਾਰ

ਭਲਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਵੇ ਨਾ ਪਵੇ ਨੇਕੀਆਂ ਨਾ ਡੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਔਕੜਾਂ ਭਰੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਥੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਢਾਰੇ ਚ ਹੱਸ-ਖੇਡ ਕੇ ਸਮਾਂ ਗੁਜਾਰ ਲਵੀਂ,
ਦੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਚੋਂ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਹੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹਿਮੰਤ ਤੇ ਹੌਸਲੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖੀਂ ,
ਪਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ਚ ਆਪਣੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਾ ਰੱਖੀਂ ਤੂੰ,
ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਰੋਟੀ 'ਚ ਬੜੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ,
ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬੇਜਾਨ ਤੇ ਕਮਜੋਰ ਨਾ ਤੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਖ਼ਿਆਲਾਤਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਸਦਾ ਹੀ ਭੇੜ ਕੇ ਰੱਖੀਂ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਅੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਸੱਚੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ,
ਸਾਂਈਆਂ- ਵਧਾਈਆਂ ਦੀ ਐਵੇਂ ਝੂਠੀ ਸਹੁੰ ਨਾ ਚੱਕੀਂ ਤੂੰ,
ਦੀਨ-ਈਮਾਨ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਸੱਚੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰੀਂ,
ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਖੌਫ ਖਾ ਕੇ ਹੱਕ ਬੇਗਾਨਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਾ ਛੱਕੀਂ ਤੂੰ
ਸੈਣੀ ,ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਓਟ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ,
ਉੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣਾ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ ਨਾ ਫੱਕੀਂ ਤੂੰ,

ਲਿਖਤ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੈਣੀ

ਸੋਚ

ਬਾਜਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਘੁੰਮ, ਮੈਂ ਮਾਪ ਕੇ ਹੈ ਵੇਖਿਆ
ਕਿ ਛੋਟੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਜਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਵੀ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਹੈ ਲੱਦ ਜਾਂਦਾ
ਹੱਥ ਡਾਢਿਆਂ ਨੇ ਫੜੀ , ਜਦ ਕਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਜੋ ਸੱਚ ਨੂੰ ਹੈ ਰੋਲਦਾ, ਆਪ ਵੀ ਓਹ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ
ਮੰਜਿਲ ਸਭ ਦੀ ਹੀ ਆਖਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ , ਅਪਣੇ ਵੀ ਬੇਗਾਨੇ ਹੋਣ
ਅੱਖ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਦ ਕੌੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਚਮਚਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿੱਚ,ਕੜਛੀ ਦਾ ਮਾਨ ਵਧੇ
ਓਹਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਝੀ ਮੁਸਕਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਝੁੱਕ ਲਾ ਕੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ , ਰਹੇ ਗਿਣਦੇ ਉਮਰ ਸਾਰੀ
ਕਫ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੇਬ ਨਾ ਅੱਗੇ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਤੋੜ , ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੂੰ ਬਣਾ ਲੈ ਲੱਖਾਂ
ਝਲਕ ਮਾਰੇ ਕਰਮਾਂ 'ਚੋਂ ਓਹ ਮਹਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।
ਚੌਧਰ ਅਤੇ ਲੀਡਰੀ ਦੀ 'ਇੰਦਰ' ਨਾ ਝਾਕ ਰੱਖੀਂ
ਨਿਮਰਤਾ ਸਬਰ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦੀ ਏ।

ਲਿਖਤ : ਇੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ

ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ,ਸੁੱਖ ਚੈਨ ਖੋਹ ਗਿਆ
ਹਾਇਓ ਰੱਬਾ ਪਾਰਕਾਂ ਦੇ,ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਧੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਗੁੰਮ ਆ ਤੇ ,ਮਾਪੇ ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਆ
ਛੱਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਬੱਚੇ , ਬੇਪ ਨਾਲ ਟੁੰਨ ਆ

ਸਟੈਬ ਹੁੰਦੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ,ਤੇ ਲਹੂ ਢਿੱਡੋਂ ਚੋ ਰਿਹਾ
ਹਾਇਓ ਰੱਬਾ ਦੱਸ ਮੇਰੇ ,ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਦਿਨ ਰਾਤ ਗਲੀਆਂ ਚ ,ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਏ
ਪੁਲੀਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ,ਹੂਟਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਏ

ਸਹਿਮ ਗਈਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ,ਚਾਵਾਂ ਬੂਹਾ ਢੋ ਲਿਆ
ਹਾਇਓ ਰੱਬਾ ਮੇਰੇ ਸੋਹਣੇ , ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਇੱਥੇ ਹੌਸਪੀਟਲਾਂ ਚ ਭਏਦ ਮੁੱਕੇ ਹੋਏ ਆ
ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਨੂੰ , ਬਰਏਓਦ ਮੁੱਕੇ ਹੋਏ ਆ

ਬੇਵੱਸ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ , ਤੰਗ ਹੋ ਹੋ ਮਰਦੇ
ਘੋ ਢੁਨਦ ਮਏ ਉੱਤੇ ,ਪੈਸੇ ਕੱਠੇ ਕਰਦੇ

ਕੱਚਿਆ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਇੱਥੇ ,ਰੱਜ ਰੱਜ ਕੋਹ ਰਿਹਾ
ਸੱਤ ਬੈਂਡ ਵਾਲਾ ਇਥੇ ,ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਰੋ ਰਿਹ

ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਭਓਗ ਵਾਲਾ , ਭਿਗ ਭਾਰ ਢੋ ਰਿਹਾ
ਦੱਸ ਰੱਬਾ ਸੈਰ ਵਾਲੇ , ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਆਣ ਕੇ ,ਕਨੇਡਾ ਸੁੱਖ ਪਾਵਾਂਗੇ
ਦੱਸ ਭਲਾ ਇਹਤੋਂ ਪਾਰ , ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂਗੇ

ਹਰਾ ਹੋਇਆ ਬੂਟਾ ਪੱਟ ,ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਲਾਵਾਂਗੇ
ਸਾਹਤੇਆ ਮੈ ਦੁੱਖ ਬਸ , ਅੰਦਰ ਲਕੋ ਲਿਆ
ਹਾਇਓ ਰੱਬ ਦੱਸ ਸਰੀ, ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਲਿਖਤ : ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਡਾਨਸੀਵਾਲ, 778 863 2472

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਖਾਣਾ ਖਵਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਲੀਕਾ

ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਅਤੇ ਖਵਾਉਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਵੇਂ? ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਫਿਰ ਆਓ ਅਸੀਂ ਦੱਸੀਏ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਅਤੇ ਖਵਾਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ-

- ਤੁਸੀਂ ਖਾਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਵਾਓ ਜਾਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਖਵਾਓ ਤਾਂ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਖਵਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਸੱਭਿਅਤਾ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕਰੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਖਾਣਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖਵਾਓ ਜਾਂ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਰ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਓ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖਾਣਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਫ਼ਾਈ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖਾਣੇ ਦਾ ਅਸਰ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਫ਼ਾਈ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਗੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਘੱਟ ਖਾਣਗੇ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵੀ ਉਲਟ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ।
- ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਰੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹ ੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਖਾਣਾ ਖਵਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੌੜਨਾ ਨਾ ਪਵੇ।
- ਖਾਣਾ ਖਵਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੋ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਖਵਾਓ ਪਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਪਰੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਕਿਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡੀ ਅਸ਼ੋਭਨੀਯ ਹਰਕਤ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾ ਇਕ ਹੀ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਪਰੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਹਿਮਾਨ। ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਣਾ ਖਵਾਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਦਾਨੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਾਣਾ ਪਰੋਸੋ ਵੀ ਥਾਲੀ ਜਾਂ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਸਜਾ ਕੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਭੱਦਾ ਲੱਗੇਗਾ।
- ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਜਦੋਂ ਨਾਲ ਖਾਣ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਓ। ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸੱਭਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹੀ ਵਰਤਾਓ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੇਗਾ?
- ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਰੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਂਡੇ ਲਿਜਾਣੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਭੁਲੱਕੜ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੱਥ-ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਪਾਣੀ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਘਿਰਣਾ ਤਾਂ ਵਧ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਥਾਲੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੀ ਡਿਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥ-ਮੂੰਹ ਬੇਸਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਧੋਵੋ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।
- ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ। ਮਹਿਮਾਨ ਜੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥ-ਮੂੰਹ ਪੂੰਝਣ ਲਈ ਤੌਲੀਆ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਮਾਲ ਨਾ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਨੈਪਕਿਨ ਹੋਲਡਰ ਵਿਚ ਨੈਪਕਿਨ ਰੱਖੋ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਤਰੁੱਟੀਹੀਣ ਪਾਓਗੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ

ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਉਮਰ ਦਾ ਉੱਨੀ-ਇੱਕੀ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋਵੇ, ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੁੱਕਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਸੱਸ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਵੀ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ ਸਮਝਦਾਰ ਕੁਆਰੀ ਨਣਦ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਭਾਬੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਲਾਡਲੀ ਧੀ ਹੈ, ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਭਾਬੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਤੂੰ ਸੋਚ ਤਾਂ ਸਹੀ। ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਆਦਰਸ਼ ਰੋਲ ਨਾਲ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਨਣਦ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨੂੰ ਭਰਜਾਈ ਪਿਆਰ/ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇਗੀ।

ਅਜੋਕੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਕੇ, ਨੌਕਰੀ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਮਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਕੇ ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਆਪਸੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਘੱਟ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੇ, ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਨੇ ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਣਦ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਰਜਾਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਘੱਟ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਨਣਦ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਆਰੇਪਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਨਾਲ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਜਤਾਇਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਬੇਮਤਲਬ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਗਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਨੱਕ ਮੂੰਹੋਂ ਲਹਿ ਜਾਏਗੀ। ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਦਾ ਉਪਰੋਂ ਪਿਆਰ/ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਤਹਿ-ਦਿਲੋਂ ਕਦਰ ਕਰਨ। ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ 'ਪ੍ਰੇਮੀ'
ਨੇੜੇ ਪਾਰਕ ਜੈਤੋ (ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ), ਮੋਬਾ: 98140-51099

ਸ.ਫਲਤਾ ਲਈ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖੋ

ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ ਸੋਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾੜਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ ਸਮਝੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਬਣੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਚੰਗੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਿਫਤ ਕਰੋ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਾ ਰੱਖੋ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਚ ਲਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੋ। ਹਾਰ ਨਾ ਮੰਨੋ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਜਿਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸ.ਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਰ ਰੋਜ਼, ਹਰ ਵਕਤ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਰੱਖੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਰੱਖੋ।

-ਸ਼ਹਾਬਦੀ ਨੰਗਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ।
ਮੋਬਾ: 97793-68243

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

Classified

ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ
ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਟਸਐੱਪ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ :
604-584-5577
: infopunjabitribune@gmail.com

BRIDE WANTED

Looking for PR or Citizen Girl, 34 years, Education- B.Com, LLB.Height - 5'8" Divorced Profession- Own Business and Lawyer. From - Malerkotla. PunjabIn Canada on Visitor visa. Living with real brother, Real Brother is citizen of Canada. Phone - 604 961 7672 RS 30-08

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

CHANGE OF NAME

I, Amritpal Singh son of Kuldeep Singh resident of 10-8455 115 street Delta, BC, V4C 5N7, do hereby change my name from Amritpal Singh to Amritpal Singh Randhawa with immediate effect.

BRIDE WANTED

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ,ਉਮਰ 29 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਲੜਕਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ,ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਕੁੜੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ : (778) 321-5911, 7782886015 AP 06-12

ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਰਿਵਿਊ

ਰਿਵਿਊ ਕਰਤਾ: ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਨਾਮ	:	ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ (ਭਾਗ-1 ਤੇ ਭਾਗ-2) (ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ)
ਲੇਖਕ	:	ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ	:	ਗੋਰਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਾਲ	:	2022,
ਕੀਮਤ	:	150 ਰੁਪਏ/ਕਿਤਾਬ; ਪੰਨੇ: 64/ਕਿਤਾਬ
ਰਿਵਿਊ ਕਰਤਾ	:	ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੈਨਬ੍ਰਿਜ ਲਰਨਿੰਗ, ਮਿਸੀਸਾਗਾ, ਓਂਟਾਰੀਓ, ਕੈਨੇਡਾ।

"ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ" (ਭਾਗ-1 ਤੇ ਭਾਗ-2) (ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ) ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਚੇਟਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਰੁਚੀ ਤੇ ਬਚਪਨ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਹੌਲ ਨੇ, ਬਾਲਕ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮਨ ਵਿਗਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਗਹਿਨ ਅਧਿਐਨ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਇਹੋ ਬਿਰਤੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਲੇਖਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣੀ। ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਅਧਿਆਪਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹ ਵਿਗਿਆਨ ਪੜ੍ਹਣ-ਪੜਾਉਣ, ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਲੱਖਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਔਖੇ ਤੇ ਨੀਰਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਾਰਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕਹਾਣੀ, ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ 175 ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਮੈਗਜੀਨਾਂ ਵਿਚ ਛੱਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਣ ਕੀਤੇ ਹਨ।

"ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ" (ਭਾਗ-1 ਤੇ ਭਾਗ-2), ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ ਦੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਧਾ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। "ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ" (ਭਾਗ-1) ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੋਲਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮਨਘੜਤ ਮਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ੍ਹਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੇ।

ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਅਨੇਕ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀਆ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜਾਨਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹਨ।

"ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ"(ਭਾਗ-1) ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉੱਲੂ, ਊਠ, ਸੱਪ, ਸ਼ੁਤਰਮੁਰਗ, ਸ਼ੇਰ, ਸਾਰਸ, ਹਾਥੀ, ਕੱਛੂਕੰਮਾਂ, ਕੰਨਖਜੂਰਾ, ਕੀੜੀ, ਕਬੂਤਰ, ਕਠਫੋੜਾ, ਖਰਗੋਸ਼, ਗੰਡੋਆ, ਗੋਹ ਤੇ ਚਮਗਾਦੜ ਵਰਗੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸੁਯੋਗ ਸੁੰਦਰ ਚਿੱਤਰਣ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਰਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ"(ਭਾਗ-2) ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਪੰਦਰਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ "ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ"(ਭਾਗ-1) ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਲੇਖਕ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮਨਘੜਤ ਮਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ੍ਹਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ"(ਭਾਗ-2) ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਚਕੋਰ, ਜੁਗਨੂੰ, ਟਟੀਹਰੀ, ਡੱਡੂ, ਤੋਤਾ, ਤਿੱਤਲੀ, ਨੀਲਕੰਠ, ਨਿਓਲਾ, ਪੈਂਗੁਇਨ, ਬਿੱਛੂ, ਬਿੱਲੀ, ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਮਧੂ ਮੱਖੀ, ਮਗਰਮੱਛ ਅਤੇ ਲਾਲ ਪਾਂਡਾ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੁਯੋਗ ਸੁੰਦਰ ਚਿੱਤਰਣ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਰਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਇਕੱਤੀ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਔਗੁਣ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਦਰਦਨਾਕ ਬਿਆਨਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਕਿਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ੍ਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੁਗਡੁਗੀ ਦੀ ਤਾਲ ਉੱਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸੁੰਤਤਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਇਹ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ, ਆਪਣੀਆ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦਾ ਵੈਰਾਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਧਰਤੀ ਇਕੱਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਾਸੇ ਲਈ ਹੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਗੜਬੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ, ਇਕ ਸਫ਼ਲ ਅਧਿਆਪਕ, ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸੰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰਚਨਾ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਭਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਕਾਰਣ, ਬਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਮੋਕਲਾ ਕਰਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰ. ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਇਰ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੈ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦਾ ਉੱਦਮ ਪ੍ਰਸੰਸਾਂ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਅਜੋਕੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਮਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਉਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਲਈ ਸਹੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। "ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਜੰਤੂ"(ਭਾਗ-1 ਤੇ ਭਾਗ-2) (ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਵਿਤਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਨਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਾਂ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਭਵਿੱਖਮਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਸਮਝ ਸਕੇ ਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸਹਿਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸੇਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ।

ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ 24 ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਲਗਭਗ 1200 ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਗਿਆਨ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਛੱਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ 75 ਟੈਲੀਵਿਯਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੋ ਯੂਟਿਊਬ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਅਜ ਕਲ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਵਿਖੇ, ਕੈਨਬ੍ਰਿਜ ਲਰਨਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਵੀਂ ਮੁਦਰਾ ਖੜੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ?

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 100 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੌਂ ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ, ਮਿਸਰ, ਇਥੋਪੀਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸਪਿ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰੰਸੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਇਹ ਧਮਕੀ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ?

ਕੀ ਉਹ ਬ੍ਰਿਕਸ ਰਾਹੀਂ ਰੂਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ?

ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?

ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਐਕਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ''ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸਸ਼ਿਾਂ ਨੂੰ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦਾ ਦੌਰ ਹੁਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।'' ''ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਮੁਦਰਾ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਨਾ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ, ''ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਵਪਾਰ ਲਈ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਨ।'' ''ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮੁਦਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦੇਵੇਗਾ।''

ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਅਤੇ 'ਦਿ ਇਮੇਜ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੌਬਿੰਦਰ ਸਚਦੇਵ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ''ਟਰੰਪ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਡਾਲਰ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।''

ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਦਰਾ ਡਾਲਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਮੁਦਰਾ ਵਜੋਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਯੂਰੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਲਗਭਗ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਵਰਲਡ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੀਨੀਅਰ ਫੈਲੋ ਡਾਕਟਰ ਫਜ਼ੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਸਨ।

ਕੀ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਦਲ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹਨ?

ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰੰਸੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੀਨੀ ਕਰੰਸੀ ਯੁਆਨ 'ਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੁਦਰਾ ਯੂਆਨ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਖਤ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਸਵਿਫਟ' ਤੋਂ ਰੂਸ ਦੇ ਕਈ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰੋਬਿੰਦਰ ਸਚਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ''ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਮੁਦਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।'' ''ਸਵਿਫਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।'' ਸਚਦੇਵ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ''ਰੂਸ 'ਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।''

ਪਰ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਦਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?

ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰੋਬਿੰਦਰ ਸਚਦੇਵ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ''ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੀਨ ਨੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਨਾਲ ਯੂਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰੁਝਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਰੋਬਿੰਦਰ ਸਚਦੇਵ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਦਰਾ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਹੈ?

ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਮੂਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਲਗਭਗ 41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਜੀਡੀਪੀ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਗਭਗ 37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੂਏਈ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦਬਦਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਨਿਊ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਚੀਨ ਦੇ ਸ਼ੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਬੈਂਕ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਥਾਨਕ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਸਸ਼ਿਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਜ਼ੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ''ਟਰੰਪ ਦੇ 'ਅਮਰੀਕਾ ਫਸਟ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇਣਗੇ।''

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ''ਟਰੰਪ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ।'' ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫਜ਼ੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ''ਫਿਲਹਾਲ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਦਬਦਬਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਬਹਿਸ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 15-20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।''

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰ-ਆਧਾਰਿਤ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸੈਨੇਟ ਜੁਡੀਸ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੈਨੇਟਰ ਮੇਜੀ ਕੇ. ਹਿਰੋਨੋ ਅਤੇ ਟੈਮੀ ਡਕਵਰਥ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਰੀਯੂਨਾਈਟਿੰਗ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਐਕਟ' ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਕਰੇਗਾ, ਪਰਿਵਾਰ-ਆਧਾਰਿਤ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟਰ ਹੀਰੋਨੋ ਦਾ 'ਫਿਲੀਪੀਨੋ ਵੈਟਰਨਜ਼ ਫੈਮਿਲੀ ਰੀਯੂਨੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਿਲੀਪੀਨੀ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਹਿਰੋਨੋ ਨੇ ਕਿਹਾ,

''ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਨੇਟ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ 'ਰੀਯੂਨਾਈਟਿੰਗ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਐਕਟ' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਪਰਿਵਾਰ-ਅਧਾਰਤ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ LGBTQ + ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਾਡੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ।'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਫੈਮਿਲੀ ਰੀਯੂਨੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।'' ਡਕਵਰਥ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰਿਵਾਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਪੈਂਡਿੰਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਏਗਾ।''

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ। ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ।।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ

www.singhsabhasurrey.com

8115, 132 ਸਟਰੀਟ, ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ. V3W 4N5

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਵੇਰੇ

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ	: 4.00 ਵਜੇ
ਸਹਿਜ ਪਾਠ	: 4:30 - 6.00 ਵਜੇ
ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ	: 6.00 -7.45 ਵਜੇ
ਅਰਦਾਸ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 7.45 - 8.00 ਵਜੇ
ਕਥਾ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 8.00 - 8.30 ਵਜੇ
ਕੀਰਤਨ	: 8.30 - 9.40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 9.40 - 10.30 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 10.30 - 11.30
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ

ਚੌਂਕੀ ਸੋਦਰ	: 4:30-5:00 ਵਜੇ
ਪਾਠ ਸੋਦਰ	: 5.00 ਤੋਂ 5.30 ਵਜੇ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ	: 5:30-6:40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 6:40-7:15 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 7:15 -8:00 ਵਜੇ
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ

ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ
ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ
ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 11:30 ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਖੰਡ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਸਾਹਿਜ਼ਾਦਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮਨਾਇਆਂ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦਿਵਸ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਦਿਨ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 6 ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭੋਗ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 8 ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 6 :

ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਸਵ: ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਮੁਕਰ ਦਾ 10:00 ਵਜੇ ਵੈਲੀ ਵਿਊ 72 ਐਵਨਿਊ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ 11:30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਸਵ: ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦਾ 2:30 ਵਜੇ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ 4:00 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 7

11:00 ਵਜੇ ਪਿਟਿਆਲ ਦੇਵੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

11:00 ਵਜੇ ਸਵ: ਭਾਈ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

2:00 ਵਜੇ ਸਵ: ਭਾਈ ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

1. ਭਾਈ ਜੈਸਨ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਪਰਿਵਾਰ
2. ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ (ਜੀਰਾ) ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ

ਐਤਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 8

ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਸਵ: ਬੀਬੀ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ 3 ਵਜੇ ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਡੈਲਟਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ 4:30 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੁੱਧਵਾਰ 11:00 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਨੰਦਕਾਰਜ ਕਾਕਾ ਨਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੱਚੀ ਦਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ : ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕਥਾਵਾਚਕ : ਭਾਈ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਢਾਡੀ ਜਥਾ : ਭਾਈ ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਰਜਨਵਾਲ ਵਾਲੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਵੀਰਵਾਰ ਸੰਥਿਆ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਕਲਾਸ ਸ਼ਾਮ 7-8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਫੋਨ : 604-590-3232, 604-590-3224

ਨਾਮੀ ਗੀਤਕਾਰ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਫਿਲਮ "ਵੱਡਾ ਘਰ"13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਵਾਈਜ਼ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਰੀ (ਮਹੇਸ਼ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ) ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਨਾਮਵਾਰ ਲੇਖਕ ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਹੁਣ ਫਿਲਮ ਲੇਖਕ ਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਫਿਲਮ "ਵੱਡਾ ਘਰ" 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਬੇਂਕੁਟ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਰਵੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਸੰਦੀਪ ਧੰਜਲ (ਲਾਡੀ), ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ (ਰੌਬ ਕੰਵਲ) ਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੋਲਡੀ ਢਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਤੇ ਹੂਬਹੂ ਬਿਆਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਜੋਬਨਪ੍ਰੀਤ, ਮੈਂਡੀ ਤੱਖਰ, ਭਿੰਦਾ ਔਜਲਾ, ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ, ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ, ਅਮਰ ਨੂਰੀ, ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ, ਤਰਸੇਮ ਪੌਲ, ਬਲਵੀਰ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਪ ਨਾਜ, ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਰੋਡੇ ਤੇ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਗਰਵਾਜ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਗਾਣੇ ਖੁਦ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾ ਚੌਰੀਆ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਛੱਤਰ ਗਿੱਲ, ਸੋਨੂ ਕੱਕੜ , ਮਾਸਟਰ ਸਲੀਮ, ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਸਬਦ, ਸੁਨਿਧੀ ਚੌਹਾਨ, ਜੀ ਖਾਨ ਤੇ ਅਫਸਾਨਾ ਖਾਨ ਨੇ ਪਲੇਬੈਕ ਸਿੰਗਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਜਤਿੰਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸੰਧੂ ਲੱਕੀ ਦੀ ਨਵਰੋਜ ਗੁਰਬਾਜ ਇੰਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਫਿਲਮ "ਵੱਡਾ ਘਰ" ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨਮੇ ਲਈ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ

ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੀ 13ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ

ਬਠਿੰਡਾ, (ਵੀਰਪਾਲ ਭਗਤਾ): ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸਵ. ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੀ 13 ਵੀ ਬਰਸੀ ਉਹਨਾ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਜਲਾਲ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਦਾ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਪਿੰਡ ਜਲਾਲ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ ਆੜਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਬਰ ਤੇ ਚਾਦਰ ਚੜਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਦੁਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਤਵੰਤਿਆ ਨੇ ਆਪ ਆਗੂ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹਾਜਰ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿਲਬਾਗ ਬਾਗੀ ਨੇ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇਂ ਆਪ ਆਗੂ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਜਲਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਜਲਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ ਵਲੋਂ ਸਵ. ਮਾਣਕ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਯੁੱਧਵੀਰ ਮਾਣਕ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਨਿਸਾਨੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਬਜੀਤ ਮਾਣਕ, ਸੋਨੂੰ ਮਾਣਕ, ਭੋਦਾ ਕਲਕੱਤਾ, ਮਾਣਕ ਸੁਰਜੀਤ, ਹੈਰੀ ਮਾਣਕ, ਮਾਤਾ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਦੀਪਾ ਯੂਕੇ, ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪੰਚ, ਸਨੀ ਮੈਂਬਰ, ਗੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਭੋਲੂ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨਿੰਮਾ ਮੈਂਬਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਾ ਮੈਂਬਰ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਸਾਇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ , ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ, ਮੋਤੀ ਜਲਾਲ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਲੀ, ਮਾਸਟਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਗਾਇਕ ਏਵੀ ਅਟਵਾਲ ਟਰੈਕ "ਚਾਨਣ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵੰਡਿਆ" ਲੈਕੇ ਹਾਜ਼ਰ

ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ (ਵੀਰਪਾਲ ਭਗਤਾ): ਮਰਹੂਮ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੱਜਣ ਸੰਦੀਲਾ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁੱਤਰ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਏਵੀ ਅਟਵਾਲ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ "ਚਾਨਣ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵੰਡਿਆ" ਲੈਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਗੀਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗਾਇਕ ਏਵੀ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਇਸ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਸਿਆ ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ਨੂੰ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਪੇਸਕਾਰ "ਰਾਜੂ ਦੀਨਾ" ਨੇ ਬੁਹਤ ਖੂਬ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਪਰੋਇਆ ਹੈ।ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ "ਆਰ ਬੀਟ"ਵੱਲੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕੀ "ਨਵ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ" ਯੂ ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਤੇ ਸੰਗਤਾ ਵੱਲੋ ਖੂਬ ਪਿਆਰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਿਟ ਕੁਆਇਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੈਸ਼ਵਿਲੇ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪੁੱਜੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਟੋ ਕੈਪੀਟਲ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ 4 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਉਛਾਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕੀਮਤਾਂ 67,000 ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ। ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 67 ਤੋਂ 68 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾ ਨੈਸ਼ਵਿਲੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ, ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕ੍ਰਿਪਟੋ ਕਰੰਸੀ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 1 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਪਾਰ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। 5 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਕੁਆਇਨ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਟਕੁਆਇਨ 7 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ 1,02,656.65 ਡਾਲਰ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੱਧਰ ਦੌਰਾਨ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ 1,03,900.47 ਡਾਲਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੀਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 94,660.52 ਡਾਲਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਲਦ ਹੀ 1.25 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਦੋਂ 'ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕ੍ਰਿਪਟੋ ਕਰੰਸੀ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ ਜਬਰਦਸਤ ਵਾਧਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ 8 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਦਾ ਰਿਟਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ 'ਚ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ 145 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਵਧਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ।

ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਆਇਨ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ 2 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਟਾਪ 11 ਇਕਾਨਿਮੀ, ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਨ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਦੀ ਜੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਤੇ ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ 'ਚ ਕਾਫੀ ਮਾਮੂਲੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਸਪੇਨ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਬਿਟਕੁਆਇਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੈਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੌਣੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਯੂਕ੍ਰੇਨੀ ਅਰਬਪਤੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਇਨਕਾਰ

ਔਟਵਾ : ਆਸਟਰੀਆ ਦੀ ਵਿਆਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਕ੍ਰੇਨੀ ਅਰਬਪਤੀ ਦਿਮਿਤਰੋ ਫਰਤਾਸ਼ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਓ.ਆਰ.ਐਫ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖਲਿਾਫ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰੇਗਾ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 2014 ਵਿੱਚ ਅਰਬਪਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟੇਨੀਅਮ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ) ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਆਸਟਰੀਆ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰਤਾਸ਼ ਨੂੰ ਫਿਰ 12.50 ਕਰੋੜ ਯੂਰੋ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰਕਮ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੂਨ 2021 ਵਿੱਚ ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜੀ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਟੇਨੀਅਮ ਵਰਗੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਈ ਫਰਤਾਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ 2024 ਦੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਿੰਦਰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਦੋ ਫਾਈਨਲਿਸਟ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਅਸਲਮ ਦਾ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਵੈਨਕੂਵਰ : ਪਿੰਡ ਢਾਹਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਵੱਸੇ ਢਾਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ 2013 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ 11ਵੇਂ ਜੇਤੂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਿੰਦਰ (ਜਲੰਧਰ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ) ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਸੇਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਲਈ 25,000 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜਦ ਕਿ ਦੋ ਫਾਈਨਲਿਸਟਾਂ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਅਸਲਮ (ਲਾਹੌਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਜੰਗਲ ਰਾਖੇ ਜਗ ਦੇ' ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ (ਜੰਮੂ, ਭਾਰਤ) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਟੈਬੂ' ਲਈ ਦਾ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲਿਪੀਅੰਤਰਨ ਲਈ 6,000 ਕਨੈਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨੌਰਥਵਿਊ ਗੋਲਫ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਜੇਤੂ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਕਲਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਰਾਫੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ । ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਅਸਲਮ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟਰਾਫੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਮੈਂ ਇਸ ਵੱਕਾਰੀ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਦੇ ਫਾਈਨਲਿਸਟ ਬਣਨ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਰੋਮਾਂਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ । ਇਹ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਅਸਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਹੁਣ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ । ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਅਸਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢਾਹਾਂ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ, ਹੁਣ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਦੀਆਂ ਉੱਤਮ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ । ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਦਾ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਲਿਪੀਅੰਤਰਨ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਤੱਕ ਪੁੰਹਚਣਾ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ । ਸ. ਢਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਆਉਣਗੀਆਂ । ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਲੱਖ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਢਾਹਾਂ ਲਿਊਮਿਨਰੀਜ਼ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੰਡ ਅਗਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਦੀਆਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪੰਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਐਮ. ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 42 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਢਾਹਾਂ ਇਨਾਮ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੁਬੈਰ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਲਈ ਚੁਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਲਈ ਚੰਗੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਨਮਾਨਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੰਹਚੀਆਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ ।

ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਵੱਲੋਂ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ "ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਹਫਤੇ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੈਰੋਲ ਰਿਚਰਡਸਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਮੇਅਰ ਬਰੈਂਡਾ ਲੌਕ ਸਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਹਫਤੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਿਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨਿਤਕ ਆਗੂ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ, ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਾਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੀਟਾ ਢਾਹਾਂ ਹਨ । ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੀਟਾ ਢਾਹਾਂ, ਸਮੂਹ ਢਾਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਇੰਡੀਆ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਛੀਓਸ਼) ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ (ਭਛ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਢਾਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ ਵਿਆਪਕ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਬਣਾਏ ਹਨ । ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ, ਬੀਬੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਢਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਸਵ: ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਬਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ । ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਲਪ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ ।

40 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਯਾਦ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ

ਔਟਵਾ : ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ 40 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇੱਕ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 81 ਸਾਲ ਦੇ ਸਰੋਜ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ "ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ" ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰੋਜ 1984 ਵਿਚ ਭੋਪਾਲ ਦੀ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਰਬਾਈਡ ਵਿਚ ਮੁਰੰਮਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਨ। 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਦਸੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਗੈਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ ਟੈਂਕ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਮਿਥਾਇਲ ਆਈਸੋਸਾਈਨੇਟ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 36 ਟਨ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਗੈਸ ਲੀਕ ਕਾਰਨ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਸਰੋਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਗੈਸ ਲੀਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਓ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲਵੋ"।

ਪਰ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਸਰੋਜ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪਲਾਂਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੰਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

"ਲੋਕ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਲਟੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾਂਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ"।

ਸਰੋਜ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸ਼ੁਵੋ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਓਨਟੇਰਿਓ ਦੇ ਵਿੰਡਸਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਗੈਸ ਦੀ ਬੋ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ੁਵੋ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕ ਕਾਰਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ ਵਿਚ ਲੱਦਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਸਨ।

2010 ਵਿੱਚ, ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਰਬਾਈਡ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਬਕਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ "ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੌਤ" ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਰੋਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ ਸ਼ਾਮਿਕ, ਜੋ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

"ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇਂ ਸਮੇਂ ਸਾਹ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਰਹੀ ਸੀ"।

ਸਰੋਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹਾਦਸਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। "ਇਹ ਟਾਲਣਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਨਹੀਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਕਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ"।

ਸ਼ੁਵੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ - ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ। "ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੇਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਭੋਪਾਲ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਨੇ ਕਦੇ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ"।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਸੀਬੀਸੀ

fruiticana hee jaana!

Your one and only Punjabi neighbourhood store Since 1994

੧੯੯੪ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਪਣਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਸਟੋਰ

LOWEST PRICES IN TOWN

BIGGEST SALE IN CANADA

UNBEATABLE EXTRA SUPER SPECIAL

Yellow Onions 50 lbs
ਪੀਲੇ ਗੰਢੇ
$11.98 bag

EXTRA SUPER SUPER SPECIAL

Raw Almonds
ਕੱਚੇ ਬਦਾਮ
$4.99 lb

Long English Cucumber
ਲੰਬੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਖੀਰੇ
88¢ ea.

Indican Punjabi Biscuits 1.5 lbs
ਇੰਡੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਕੀਜ਼
$5.98 pkg.

Chickpeas
ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ
88¢ lb

Indican Tea 216's
ਇੰਡੀਕਨ ਚਾਹ
$4.98 box

Red Lentil Split or Whole
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ
ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ
88¢ lb

EXTRA SUPER SPECIAL
Aashirvaad Multigrain Atta 20 lbs bag
ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹੋਲਵ੍ਹੀਟ ਆਟਾ
$9.99 bag

SUPER SPECIAL
Reg. Large Eggplant
ਵੱਡੇ ਬਤਾਊਂ
99¢ ea.

SUPER SPECIAL
Fresh Methi
ਤਾਜਾ ਮੇਥੀ
$1.99 bunch

SUPER SPECIAL
Roma Tomatoes
ਰੋਮਾ ਟਮਾਟਰ
$1.49 lb

SUPER SPECIAL
Rapini (Saag)
ਸਰਸੋਂ ਦਾ ਸਾਗ
$2.99 bunch

Red Onions 25 lbs
ਲਾਲ ਗੰਢੇ
$18.98 bag

BC Red Delicious Apples
ਬੀਸੀ ਲਾਲ ਸਵਾਦ ਸੇਬ
79¢ lb

Ambrosia Apples 2 lbs
ਅਮਬਰੋਜ਼ੀਆ ਸੇਬ
$1.99 bag

BC Gala Apples
ਗਾਲਾ ਸੇਬ ਬੀਸੀ
89¢ lb

Green Cabbage BC
ਹਰੀ ਬੰਦ ਗੋਭੀ ਬੀਸੀ
69¢ lb

Russet Potatoes Snoboy 10 lbs
ਆਲੂ ਰਸਟ ਸਨੋਬੁਆਏ
$3.88 bag

Seedless Oranges (Small)
ਛੋਟਾ ਸੰਤਰੇ (ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਤੋਂ)
99¢ lb

Desi Karela
ਦੇਸੀ ਕਰੇਲਾ
$2.49 lb

Cilantro
ਧਣੀਆ
2 bunches for $1.49

Indian Eggplants
ਦੇਸੀ ਬਤਾਊਂ
$1.79 lb

Black Chana
ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ
98¢ lb

Fine Cane Sugar (Indican) 8 lbs
ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੰਡ 8lbs
$5.99 bag

Red Lentil Whole, Red Lentil Split Black Chana & Chick Peas 4 lbs (Indican)
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ (ਇੰਡੀਕੈਂਨ)
$3.98 bag

Desi Makki Da Atta 6.6 lbs (Indican) Corn Flour
ਦੇਸੀ ਮਾਕੀ ਦਾ ਅੱਟਾ 6.6 ਪੌਂਡ
$7.99 pkg.

Almond Oil 1 L (Indican)
ਇੰਡੀਕੈਂਨ ਬਦਾਮ ਦਾ ਤੇਲ
$11.98 bottle

Fri Dec 06, 2024 - Wed Dec 11, 2024
We reserve the right to limit the quantities while they last
Specials valid for Lower Mainland only

Product images may differ from the actual product.
Disclaimer: We reserve the right to add restrictions on products with a minimum purchase

23 LOCATIONS TO SERVE YOU IN BC & ALBERTA
Head Office: 7676 Anvil Way, Surrey
604-502-0005

fruiticana SINCE 1994

BUSINESS HOURS 9 AM - 8 PM 7 DAYS A WEEK

THE SOUTH SURREY/WHITE ROCK FRUITICANA NOW OPEN AT 1812, 152ND ST.

Newton	13783 72nd Ave. Surrey	604-590-2080
Newton	13174 64th Ave. Surrey	604-598-9220
Scott Road	12047 80th Ave. Surrey	604-591-5032
Scott Road	104-7028 120th St.	604-590-8864
Cedar Hills	12867 96th Ave. Surrey	604-588-6620
Fleetwood	101-15933 Fraser Hwy	604-593-5163
Fleetwood	15230 84 Ave.	236-317-6272
Surrey	12990 72nd Ave.	604-503-5510
Surrey	12788 76A Ave. Surrey	604-597-1676
Surrey	16788 64 Ave.	604-372-2023
Surrey	101-7228 192St.	604-575-3750
Surrey	101-1812 152St.	604-539-5736
New Westminster	101-331 6th St.	604-395-3595
Abbotsford	2785 Bourquin Crescent W.	604-744-0328
Abbotsford	31205 Maclure Rd.	604-504-5877
Port Coquitlam	2807 Shaughnessy St.	604-464-0822
Vancouver	6257 Fraser St.	604-321-9931
Richmond	4101 No.5 Rd.	604-244-9520